ΚΑΘΕ ΤΟ

ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ.Π.ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Β'. | ΑΘΗΝΑ, Κυριακὴ 16 τοῦ Μάη 1904 | ΓΡΑΦΕΙΑ : Ὁδὸς Οἰκονόμου ἀριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 96

Ο ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΕΝΟΣ ΤΡΑΓΟΥΔΙΟΥ

Σδυσμένες ὅλες οἱ ψωτιὲς οἱ πλάστρες μές'στὴ χώρα.
Στὴν ἐκκλησιά, στὸν κλίβανο, στὸ σπίτι, στάργα-
[στῆρι,
Στὸ κάστρο, στὴν καρδιά, παντοῦ τἀπόκαϊδια οἱ
[στάχτες.
Πάει ὁ ψωμάς, πάει ὁ χαλκιάς, πάει κ' ἡ γυναίκα,
[πάνε
Τὰ παλληκάρια, οἱ λειτουργοί, καὶ οἱ στρατιῶτες,
[καὶ ὅλα.
Τὰ χέρια εἶναι παράλυτα, καὶ τὰ σφυριὰ παρμένα,
Καὶ δὲ σφυροκοπάει κανεὶς τάρματα καὶ τἀλέτρια,
Καὶ ἡ φούχτα κάποιου ζυμωτῆ λίγο σιτάρι ἂν κλείσῃ·
Δὲ βρίσκει τὴν πυρὴ ψυχὴ ψωμὶ γιὰ νὰ τὸ κάμῃ.
Κι ἀπὸ κατάκρυα χόβολην εἶν' ἡ γωνιὰ γιομάτη,
Καὶ πιὸ πολὺ ἀπὸ τὴ γωνιὰ ποῦ τοῦ σπιτιοῦ ἡ
[καρδιὰ εἶναι,
Κακοκατάντησε ἡ καρδιὰ τἀνθρώπου, ὦ κρίμα, ὦ
[κρίμα!
Κ' ἕνα ρημάδι ἡ ἐκκλησιά, καὶ δίχως πολεμῆστρες
Τὸ κάστρο ποῦ χορτάριασε κ' ἔγινε βοσκοτόπι.
Κι ὁ μέγας Ἔρωτας μακριά, καὶ εἶν' ἄδουλος ὁ ἄντρας
Κι ἄπραγος, καὶ παράπλευρα χαμοσυρτὴ ἡ γυναίκα
Κυρά της ἔχει τὴ σκλαβιά, καὶ δοῦλο της τὸ ψέμα.
Σδυσμένες ὅλες οἱ ψωτιὲς οἱ πλάστρες μέσ' στὴ χώρα·

Τραγούδι τῶν ἡρώων! ἐμπρός, τραγούδι τῶν ἡρώων!
Ἀπάνου ἀπὸ τἀπόσταχτα ἀναψε, ὦ φλόγα, δείξου,
Φωτιὰ τῆς πολεμόχαρης, φωτιὰ τῆς Ρωμιοσύνης!
Κανένα χέρι δὲ θὰ ἰδῆς ἀπάνω σου ν' ἀπλώσῃ,
Νὰ θρέψῃ σε, νὰ ζεσταθῆ, νὰ πάρῃ ἀπ' τὸ θυμό σου·
Νὰ σπείρῃ σε στὴν ἐκκλησιά, στὸν κλίβανο, στὸ
[σπίτι,
Νὰ σὲ ψωλιάσῃ στὴν καρδιά, στὸ κάστρο, στάργαστῆρι.
Τότε, ὦ φωτιά μου, ἀδοῆθητη κ' ἔρμη φωτιά μου,
[κρύψου
Καὶ κάμε τάφο σου βαθιὸ τὴν τέφρα, -καὶ μὴ σδύσῃς!
Γιατὶ θἀρθῆ κάποιος καιρός, καὶ κάποια αὐγὴ θὰ
[φέξῃ,
Ποῦ θὰ φυσήξῃ μιὰ πνοὴ μεγαλοδύναμη, ἄκου!
Ἀπὸ ποιὸ στόμα ἢ ἀπὸ ποιὸ χάος θὰ χυθῆ; δὲν ξέρω.
Μπορεῖ ἀπὸ τὴν Ἀνατολή, μπορεῖ καὶ ἀπὸ τὴ Δύση,
Ποιὸς ξέρει μὴν ἀπ' τὸ Βοριά, μὴν ἀπ' τὰ Μεσημέρια,
Τάχα θὰ βγῆ ἀπ' τὰ τάρταρα, γιὰ θὰ ριχτῆ ἀπὸ
[τἄστρα;
Δὲν ξέρω· ξέρω πῶς θἀρθῆ, καὶ μὲ τὸ πέρασμά της,
Μέγα καὶ θεῖο καὶ μυστικὸ καὶ ἀξήγητο, θὰ σκύψουν
Οἱ κορφὲς ὅλες, οἱ ψωτιὲς θὰ ξαναδώσουν ὅλες,
Στὴν ἐκκλησιά, στὸν κλίβανο, στὸ σπίτι, στάργα-
[στῆρι,
Στὸ κάστρο, στὴν καρδιά, παντοῦ, στἀπόκαϊδια,
[Ἀπρίλης!

Καὶ σὰ θεῶν ἀγάλματα θαματουργὰ πλασμένα
Γιὰ μουσικὴν ἀπόκριση σὰν τὰ φιλῆ ὁ κύρ Ἥλιος,
Καὶ σὰ χλωρὰ ἰσκιερὰ δεντρὰ ποῦ δὲν τοὺς ἀπολεί-
[πουν
Οἱ ζαχαρόχυμοι καρποὶ χειμῶνα καλοκαῖρι,
Νά! νὰ ὁ ψωμάς, καὶ νὰ ὁ χαλκιάς, καὶ νὰ ἡ γυναί-
[κα, νάτα,
Τὰ παλληκάρια, οἱ λειτουργοί, κ' οἱ στρατιῶτες, καὶ
[ὅλα!
Κι ὅταν τρινύρω σου οἱ ψωτιὲς ἀνάψουν πάλε οἱ
[πλάστρες,
Ξαναζωντάνεψε κ' ἐσὺ καὶ ρίξου, ὦ φλόγα, ὦ φλόγα·
Φωτιὰ τῆς πολεμόχαρης, φωτιὰ τῆς Ρωμιοσύνης,
Καὶ κύλησε καὶ πέρασε στὰ διάπλατα τῆς χώρας
Καὶ στῆς ψυχῆς τἀπόβαθα, καὶ πλάσε τα καὶ ζῆσ'τα,
Μεστὰ καὶ ροδοκόκκινα παιδιά, τὰ καρδιοχτύπια,
Καὶ πλάσε τους καὶ ζῆσε τους κάποιους καημοὺς
[πατέρες,
Καὶ κάποιες γνῶμες πλάσε τις καὶ ζῆσε τις μητέρες,
Καὶ καμε ἀδέρφια ἀχώριστα τὰ ὄνειρα καὶ τὰ ἔργα,
Τραγούδι τῶν ἡρώων! ἐμπρός, τραγούδι τῶν ἡρώων!

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΨΥΧΑΡΗ

ΖΩΗ ΚΙ ΑΓΑΠΗ ΣΤΗ ΜΟΝΑΞΙΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΕΝΟΣ ΚΑΙΝΟΥΡΙΟΥ ΡΟΜΠΙΝΣΩΝΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'.

Τὸ Νησὶ τῆς Σάντα Κλάρας

Ἄρχιζε τὸ καράβι κι ἀκούστηκε ἀμέσως ἡ φωνὴ τοῦ καπετάνιου, ποῦ πρόσταζε στοὺς ναύφτες, ὠργισμένος.

— «Ἐδῶ θὰ τὸν ἀφήσουμε. Κατεβάστε τὴ βάρκα καὶ νὰ μπῆ μέσα, νὰ τὸν πάτε.»

Εἶχε σταθῆ τὸ καράβι μπροστὰ σὲ νησάκι θεόμορφο, τὸ Νησὶ τῆς Σάντα Κλάρας, ἐκεῖ κάτω μακριά σ' ἕνανε ἀπὸ τοὺς ἀρχιπελάγους τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ. Εἶναι τρία νησιὰ μαζί, τὸ μεγαλήτερο τῆς συνησιᾶς ἡ Μασατιέρα, ἡ Μασκφουέρα πιὸ ὄξω καὶ ποῦ μόλις φαίνεται ἀπὸ τἄλλα δυό, κ' ἡ Σάντα Κλάρα τὸ μικρότερο. Θεοῦ χαρά, μόνο νὰ τὸ βλέπῃς. Ἀπὸ τὸ καράβι, ποῦ πῆγε ὅσο πιὸ κοντὰ μπόρεσε, τὸ ξάνοιγες τὸ Νησάκι ὅλο, μὲ τὶς πρασινάδες του, μὲ τὰ βαθιά του τὰ ρουμάνια, τὰ θεόρατα δέντρα, τἀγριολούλουδα ποῦ ἔλαμπε ἡ σφανταχτερὴ θωριά τους μὲ τὸν ἥλιο, καὶ πρὸς τὴν ἀκρογιαλιά, ἕνα λιμανάκι χαριτωμένο, στρογγυλωτό, μιὰν ἀμμουδιὰ ποῦ εἴταν ὁ ἄμμος της ξαθὸς ξαθὸς σὰν κοριτσιοῦ μαλλάκια τρυφερά. Κοιτάζες τὸ Νησάκι κ' ἔλεγες μὲ τὸ νοῦ σου.

—«Ἐδῶ νὰ τὸ στρώσω! Ἐδῶ νὰ ζήσω τὴ ζωή μου ὅλη.»

Εἶχε ὅμως κ' ἕνα κακὸ ἡ Σάντα Κλάρα· εἴτανε τότες ἔρημη ἔρημη καθῶς καὶ τὰ δυὸ ἄλλα δεξιὰ κι ἀριστερά της· ἀκατοίκητα καὶ τὰ τρία· ψυχή. Καὶ μάλιστα πολὺ σπάνια πήγαινε ξένος κόσμος ὡς ἐκεῖδα, γιατὶ ἀφτὰ ποῦ θὰ δηγηθοῦμε ἀκολούθησαν ὅλα στὸν προπερασμένο τὸν αἰώνα, πρὸς τὰ 1725, ποῦ βαπόρια δὲν εἶχε ἀκόμα, ποῦ δὲν πολυταξίδεβαν κιόλας, καὶ λιγώτερο ἀπ' ὅλους οἱ δικοί μας οἱ καημένοι, σκλάβοι τότες ὅλοι τους, δὲν μπορούσανε νὰ μισέψουν ἀπὸ τὸν τόπο τους, νὰ μὴν ἀφήσουν ὁλομόναχα τὰ παιδιὰ μὲ τίς μανναδες.

Στὸ Νησὶ τῆς Σάντα Κλάρας πρόσταξε λοιπὸν ὁ καπετάνιος νὰ πάνε μὲ τὴ βάρκα ἕναν ἀπὸ τοὺς ἀθρώπους τοῦ καραβιοῦ. Γιάννης Πετρογιάννης τὄναμά του, παλληκάρι ὥς εἰκοσιπέντε εἰκοσιεφτὰ χρονῶ.

Παρουσιάστηκε ἀπάνω στὸ καταστρωμα καὶ τὸν κρατοῦσαν ἄλλοι δυὸ ναύφτες ἀπὸ τὴν κάθε μεριά, μόλις ποῦ τὸν ἔβγαλαν ἀπὸ τὴ φυλακὴ κάτω στἀμπάρι τοῦ καραβιοῦ.

—«Μὴ μὲ σπρώχνετε! Πηγαίνω καὶ μοναχός μου.»

Εἶναι τὰ μόνα λόγια ποῦ καταδέχτηκε νὰ πῆ ὥς-που νὰ τοὺς φέρῃ καὶ τοὺς τρεῖς ἡ βαρκούλα στὴν ἀμμουδιὰ τῆς Σάντα Κλάρας ἀπὸ τὸ καράβι. Τραβοῦσαν τὰ κουπιὰ οἱ δυὸ συντρόφοι, τοῦ μιλοῦσαν, ἀφτὸς τίποτα· οὔτε φωνὴ οὔτε ἀκρόαση. Ὡς τόσο δὲν εἴταν κακοὶ ἀθρῶποι, ἂν καὶ καμώνουνταν πρὶν μπροστὰ στὸν καπετάνιο, πῶς τάχα βαστούσανε τὸν Πετρογιάννη σφιχτά, μὴ λάχῃ καὶ τοὺς ξεφύγῃ. Νὰ τοὺς ξεφύγῃ, νὰ πάῃ ποῦ δηλαδή; Στὸ Νησὶ τῆς Σάντα Κλάρας; Ἀμέ, ἀφτὸ ἤθελαν κ' ἴδιοι τους, μιὰ καὶ πρόσταξε ὁ καπετάνιος. Τὸ ἤξεραν τὰ παιδιά, καὶ τώρα μὲ κάθε τρόπο, προσπαθοῦσανε κ' οἱ δυό τους, ποιὸς νὰ τοῦ πῆ κ' ἕνα κακὸ λόγο.

—«Ἔλα δὲ πιὰ καὶ σύ. Ἐμεῖς τί σοῦ φταίμε καὶ τὰ βάζεις μαζί μας ;»

—«Μὴ θαρρῆς πάλε πῶς θὰ σ' ἀφήσῃ ἐδῶ γιὰ πάντα. Νά, ἔτσι τὄκαμε νὰ σὲ τρομάξῃ.»

—«Μὴ φοβᾶσαι, κι ἃ δὲν ἔρθῃ ἐκεῖνος, ἐρχούμαστε μεῖς οἱ δυὸ καὶ σὲ φέρνουμε πίσω.»

—«Γερὰ σοῦ κόστισε ὅμως τὸ κρασάκι.»

—«Ἀλήθεια ποῦ δὲν ἔπρεπε νὰ πάῃ ὡς ἐκεῖ τὸ πρᾶμα.»

—«Αἰ ! τώρα πιά, ἔγινε ποῦ ἔγινε. Καὶ σὰν ξαναρθῆς μαζί μας, δὲ θὰ τὸ ξανακάμῃς.»

—«Ἔννοια σου κ' εἶναι παράδεισος τὸ Νησάκι. Θὰ χρυσοπερνᾷς ἐδῶ.»

—«Ζῶο δὲ θὰ γίνης !»

—«Κατόπι μάλιστα θᾶχῃς καὶ νὰ μᾶς λὲς χίλια δυό, γιὰ τὰ ὅσα εἶδες.»

—«Κοίταξε, μωρέ, τὸ λιμανάκι τί θεόλαμπρο ποῦ εἶναι!»

—«Γελάει σὰν τὴν κούνια μὲ τὸ παιδί.»

—«Καὶ ποιὸς ξέρει τί ὄμορφα πράματα, τί θησαυροὺς θὰ βρῆς ἄξαφνα μέσα στὸ Νησί ! Καλέ, θὰ εἶσαι σωστὸς βασιλιάς.»

—«Τύχη ἀλήθεια ποῦ τὴν ἔχεις!»

Ἔπλεχε ἡ βαρκούλα στὰ διάφανα τὰ σμαραγδένια τὰ νερά. Κόντεβε νὰ φτάσῃ στὸ λιμάνι. Ἔφτασε. Σηκώθηκε ἀμέσως ὁ Γιάννης ὁ Πετρογιάννης νὰ πηδήξῃ, νὰ βγῇ ὄξω.

Οἱ δυὸ συντρόφοι ἔπιασαν πάλε τὶς κουβέντες.

—«Νὰ σοῦ πῶ, λίγωσε ἡ καρδιά μου, τώρα ποῦ πρέπει πιὰ καὶ ν' ἀποχαιρετηθοῦμε.»

—«Ἂν τύχῃ καὶ γυρίσουμε στὴν πατρίδα, προτοῦ σὲ ξαναπάρουμε ἀπὸ ἐδωνά, τί νὰ ποῦμε τοῦ μπάρμπα Θανάσῃ;»

—«Τί νὰ ποῦμε τῆς παπαδιᾶς ;

Τὸν ἔκαιγε τάχα ἡ πίκρα τοῦ χωρισμοῦ;Πειράχτηκε βαριὰ τὸ φιλότιμο του; Δὲν ξέρω. Μὰ χωρὶς νὰ τοὺς δώσῃ καμιὰν ἀπάντησῃ, ὁ Πετρογιάννης πήδηξε ἀπὸ τὴ βάρκα στὴν ἀμμουδιά,καὶ μόλις πάτησε χῶμα, πῆρε δρόμο πρὸς τἀπάνω, τράβηξε κατὰ τὴν πλαγινὴ κορφούλα κ' ἔγινε ἄφαντος μέσα στὸ ρουμάνι.

Τί νὰ κάμουν; Τοὺς κοίταζε ὁ καπετάνιος. Βάλανε μάνι μάνι, ἀπάνω στὴν ἀκρογιαλιά, δυὸ τρεῖς κάσσες, γυρίσανε πίσω γλήγορα κι ἅμα πῆγε ἡ βάρκα στὴ θέση της, ποῦ διάταξε ὁ καπετάνιος ἀμέσως νὰ τὴν ἀνεβάσουν, ξεκίνησε γοργὰ γοργὰ μὲ τὸν ἄνεμο τὸ καράβι.

Ὁ καιρὸς εἴτανε μιὰ γλύκα. Ἡ θάλασσα καθρέφτης κι ὡς τόσο φούσκωνε ὁ ἀγέρας τὰ παννιὰ. Καλοσύνη παντοῦ, καὶ στὸν οὐρανὸ καὶ στὴ γίς. Εἴτανε πρωὶ πρωὶ καὶ δροσιὰ ποῦ ἀναγαλλιαζε ἡ ψυχή σου. Ἅμα πῆγε ἀλάργα τὸ καράβι, ὁ Γιάννης βγῆκε ἀπὸ τὸ ρουμάνι καὶ τὸ θωροῦσε τώρα ποῦ λίγο λίγο κρύβουνταν ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά, ἐκεῖ ποῦ ἔστριβε ὁ κάβος.

Τότες μόνο ἄνοιξε τὸ στόμα.

— «Καλὸ κατεβόδι—καὶ νὰ μὴ σᾶς ξαναδῶ !»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

Μόνος

Ἄρχισε, τώρα ποῦ δέν τοὺς ἔβλεπε, νὰ λαλῇ μὲ τοὺς συντρόφους, καὶ νἄλεγες πῶς μονολογοῦσε, ἄδικα θὰ τὄλεγες, γιατὶ ἀφτὸς ἀποκρίνουνταν ἴσα ἴσα στὰ λόγια ποῦ τοῦ κοπάνιζαν ἐκεῖνοι, σὰν τραβοῦσαν τὰ κουπιά, καὶ ποῦ ὅσο κι ἂν καμώνουνταν ὁ Γιάννης πῶς δὲν τἄκουγε, τοῦ εἴχανε μείνει βαθιὰ τυπωμένα στὸ μυαλό.

—«Μάλιστα ! θὰ χρυσοπεράσω ἐδώ.»

—«Ζῶο δὲ θὰ γίνω καὶ μὴ σᾶς μελῇ !»

—«Βέβαια πῶς ἔχω τύχη.»

—«Καλλια παρὰ νὰ κάθουμε μαζί σας».

—«Δὲ φταίτε σεῖς ; Ἀμὲ ποιὸς φταίει ; Μπᾶς κ' ἦρθε κανένας νὰ μὲ ξυπνήσῃ ;»

—«Μπᾶς καὶ μὲ πόνεσε κανένας κατόπιν σὰν εἶμουνα κάτω στὴ φυλακή, μπᾶς καὶ ζύγωσε νὰ μοῦ πῇ ἕναν καλὸ λόγο ;»

—»Ὄχι ! Ὄχι ! Νὰ μὴν ξαναπεράσετε ἀπὸ ἐδωνά, γιὰ νὰ μὲ πάρετε. Βολέβουμαι περίφημα μοναχός μου.»

—«Τὄκαμε, λέει, ὁ καπετάνιος νὰ μὲ τρομάξῃ. Δὲν εἶμαι ἄθρωπος ἐγώ, ποῦ ἡ μοναξιὰ νὰ τὸν τρομάζῃ.»

—«Κι ἃ δὲ μ'ἀφήσῃ γιὰ πάντα ὁ Ἴδιος ἐδῶ, ποιὸς τοῦ εἶπε πῶς ἐγὼ φέβγω ;»

—«Τώρα πιὰ ἔγινε ποῦ ἔγινε.»

—«Κι ἃς πὰ νὰ λὲς ἐσὺ πῶς δὲν ἔπρεπε νὰ πάῃ ὡς ἐκεῖ τὸ πρᾶμα.»

Ὡς τόσο τί ἔτρεχε ; Τί ἀκολούθησε καὶ τὸν ἄφησαν ὁλομόναχο τὸ Γιάννη στὴ Σάντα Κλάρα ;

Ὁ Γιάννης, τώρα ποῦ κουβέντιαζε, ἀπὸ μακριὰ δηλαδή, μὲ τοὺς συντρόφους, ἀπαντοῦσε σὲ ὅλα τους τὰ λόγια· δὲν ἔμοιαζε ὅμως νἄχῃ πολλὴ ὄρεξη νἀποκριθῇ σ' ἕνα τους λόγο. Γιὰ τὸ κρασάκι ποῦ εἶπανε, μιλιά. Βαθιὰ φαίνεται πειράχτηκε τὸ φιλότιμό του καὶ σώπαινε. Ἴσως πάλε τὸ μετάνοιωνε καὶ δὲν ἤθελε νὰ τὸ πῇ. Ἐμεῖς τώρα τί νὰ κάνουμε ; Νὰ τὸ ποῦμε, νὰ μὴν τὸ ποῦμε ; Νὰ τὸ ποῦμε ἀφοῦ λέμε τὴν ἀλήθεια.

Νά, εἶναι πρᾶμα τρομερὸ σὰν τὸ συλλογιστῇ κανένας, σὰ συλλογιστῇ μάλιστα καὶ τὰ χρόνια τοῦ παλληκαριοῦ μας, μὰ τί νὰ σᾶς κάμω ποῦ ἔπινε. Ἀπὸ ποῦ τὴν πῆρε ὁ κακημένος ὁ Γιάννης τὴν ἄσκημη συνήθεια ; Δὲν ἔφταιγε τόσο πολὺ ὁ Ἴδιος. Ὁ Γιάννης εἴταν ὀρφανόπαιδο. Μήτε πατέρα γνώρισε μήτε μάννα. Ἀναθρέφηκε ποῦ νὰ πῇς μοναχός του. Εἶχε κ' ἕνα Θειό, τὸν μπάρμπα Θανάσῃ, ποῦλεγαν οἱ συντρόφοι· καλὸς ἄθρωπος, μὰ δίχως πολλὴ θέλησῃ καὶ ποῦ μόλις φρόντιζε γιὰ τἀνίψι του. Ἡ παπαδιὰ πάλε εἴτανε φιληνάδα τῆς μάννας του τῆς μακαρίτισσας, χήρα κι ἀφτή· νόστιμη, ἀγαθὴ γριούλα, μὲ τὰ ζωηρά της τὰ μάτια καὶ μὲ τὴ μάβρη τὴ σκούφια καὶ τὰ μάβρα της τὰ ροῦχα σὰν τὸ ῥάσο τοῦ παπᾶ. Πήγαινε ὁ Γιάννης καμιὰ φορά, κουβεντιάζανε, τά λέγανε, ὅσο συγύριζε ἡ ἔκλωθε ἡ γριά. Μὰ ποῦ νὰ ξέρῃ τοῦ λόγου της τί ἔβανε ὁ Γιάννης μὲ τὸ νοῦ του ; Ἀφτὸς ἀπὸ παιδὶ ἀνέβαινε ψηλὰ στὶς κορφοῦλες τοῦ χωριοῦ του, νὰ βλέπῃ τὴ θάλασσα. Εἴταν Ἀξιώτης καὶ τὸ χωριό του, ποῦ εἶχε ὄνομα τ'Ἀπεράθου, βρισκότανε μέσα στὴ μέση τοῦ Νησιοῦ καὶ μακριὰ κάμποσο ἀπὸ τὸ γιαλό. Ἡ θάλασσα ὅμως τὸν τραβοῦσε. Μόλις δέκα χρονῶ ἀγώρι, ἔγινε μοῦτσος, μεγάλωσε, ἔκαμε καὶ νάφτης σὲ δυὸ τρία καράβια, μὰ ἔκαμε καὶ φίλους. Οἱ φίλοι μᾶς τὸ χάλασαν τὸ παλληκάρι. Μὴν ξεχνοῦμε καὶ τὸ φιλότιμο. «Δὲν ἔρχεσαι, μωρέ, μαζί μας νὰ σὲ κεράσουμε ; Δὲ μᾶς κερνᾷς καὶ σύ ;» Ἔτσι ἔμαθε ὁ Γιάννης τὸ κρασὶ καὶ τά μεθήσια.

Ὁ καπετάνιος τὰ ἤξερε ἀφτά. Ἤξερε συνάμα καὶ τὴν ἀξία τοῦ Γιάννη, γιατὶ ἀλήθεια εἴτανε πολὺ πιτήδιο παλληκάρι καὶ νάφτης ἀξιόλογος. Δὲ συνήθιζε νὰ μωρολογᾷ, μεγάλες κουβέντες δὲν ἔπιανε, μὰ δὲν εἶχε ἄθρωπο στὸ καράβι ποῦ νἄναι πιὸ δραστήριος, πιὸ δυνατὸς ποῦ νὰ κάνῃ πιὸ γλήγορη ἀπόφασῃ, σὰν τὄφερνε ἡ ἀνάγκη, ποῦ νὰ ξέρῃ τὴν τέχνη του καλήτερα καὶ ποῦ τὸ μάτι του νἀγναντέβῃ τὴ θάλασσα πιὸ ξέθαρρα καὶ πιὸ ψυχρά. Ἔφκολα δὲν τἄχανε ὁ Γιάννης. Κρῖμα μονάχα ποῦ τὸ μάτι του ἐκεῖνο τὸ κρουσταλλένιο τὸ θόλωνε τοῦ κρασιοῦ ἡ καταχνιά.

Ἔβαλε μὲ τὸ νοῦ του ὁ καπετάνιος καὶ καλὰ νὰ γιατρέψῃ τὸ Γιάννη. Τὸν εἶδε μιά, δυό, τρεῖς, τέσσαρεις φορὲς μεθησμένο, καὶ κάθε φορὰ προσπαθοῦσε νἀλλάξῃ τρόπο μαζί του, νὰ βρῇ τὸ γιατρικό. Θύμωνε, μαλλωνε, τιμωροῦσε, ξηγοῦσε, τοῦλεγε νἀρθῇ στὰ συγκαλά 'του, νὰ καταλάβῃ τί κάνει.

—«Ἐσύ, τοῦ εἶπε μιὰ μέρα, κοιτάζεις τὸν ἑαφτό σου· ὁ μεθύστακας δὲν κοιτάζει τοὺς ἄλλους καὶ μήτε τοῦ μελεῖ.»

Τὸν ἄκουγε ὁ Γιάννης, ἔβαζε τὰ δυνατά του, νὰ μὴν ξαναρχίσῃ. Τοῦ κάκου ! Ξανάρχιζε. Μιὰ μέρα, ἴσα ἴσα σὲ τοῦτο δὲ τὸ ταξίδι, μόλις ἄφησαν τὴ στεριὰ κι ἀρρώστησε ὁ πιλόττος. Ὁ καπετάνιος εἶπε τοῦ Γιάννη νὰ πιάσῃ τὸ τιμόνι. Ποῦ νὰ τὸ στοχαστῇ πῶς σὲ τόσο σπουδαία ὑπόθεσῃ, θὰ πάῃ ὁ φίλος νὰ τὸ ρουφήξῃ ; Ὁ Γιάννης, ἴσως γιὰ νὰ κάμῃ κουράγιο, κατέβηκε πρῶτα στὸ κελλάρι, ἄδειασε ἀλάκαιρο μπουκαλάκι ροῦμι. Ἄρχισε καὶ δέφτερο. Τί τὰ θέλετε πιά ; Στουππί. Ἔπρεπε νὰ περάσῃ καὶ τὴ νύχτα στὸ τιμόνι. Φώναζε ὁ καπετάνιος. Τσιμουδιὰ ὁ Γιάννης. Κόντεψε νὰ χαθῇ καὶ τὸ καράβι.

—»Στάσου λοιπόν, ἀποφάσισε ὁ Καπετάνιος. Ἀφοῦ δὲ σὲ γνοιάζει γιὰ τοὺς ἄλλους, νὰ σοῦ μάθω νὰ ζῇς μόνος.»

Καὶ τὸν ἄφησε στὴ Σάντα Κλάρα.

—«Αἰ ! καὶ τί μὲ κόφτει ἐμένα ποῦ μ'ἄφησες ἐδῶ ; ἔλεγε τώρα ὁ Γιάννης. Μόνος μου ἔζησα πάντα· καὶ πάλε μόνος μου θὰ ζήσω. Βολέβουμαι περίφημα στὸ νησάκι· μοῦ ἀρέσει κιόλας ἡ μοναξιά.»

Ὁ καπετάνιος βέβαια σκοπὸ δὲν εἶχε νὰ τὸν ἀφήσῃ ὅλη του τὴ ζωὴ στὴ Σάντα Κλέρα. Λογάριαζε μάλιστα νὰ ξανάρθῃ καμιὰ μέρα νὰ τὸν πάρῃ. Μὰ εἴτανε πολὺ περίεργος ἄθρωπος ἀφτὸς ὁ καπετάνιος, ἴσως καὶ λιγάκι παράξενος, καλός, μπροῦσκος, μὲ θέλησῃ, μὲ κρίσῃ καὶ μὲ δυὸ γράμματα. Ἔβγαινε τότες ἕνα περίφημο ρομάντσο στὴν Ἐβρώπη, ὁ Robinson Crusoï τοῦ D. Defoe, εἶχε βγῇ δηλαδὴ πρὸ καμιὰ τριανταριὰ χρόνια, μεταφράστηκε ὡς καὶ ρωμαΐικα, μὰ μεταφράστηκε μόνο στὸ καιρὸ ποῦ ἔγιναν ὅσα λέμε. Ὁ καπετάνιος μας τὸ λοιπὸν ἄρπαξε μιὰ μετάφρασῃ, τὴ διάβασε, τὴν πέταξε. Εἶπε·

«Παραμύθια !»

Κι ἄρχισε νὰ συλλογιέται·

«Ἀφτό, λέει, θὰ τὄχῃ γραμμένο κανένας μαραγκός, νὰ μᾶς δείξῃ πῶς κατέχει τὴ μαραγκική.»

Ἁπλὸς ἄθρωπος ὁ καπετάνιος, ἔφτειανε μιὰ λέξη ποῦ καὶ ποῦ.

«Μὰ στὴ μοναξιὰ βάζει κανεὶς ἄλλα μὲ τὸ νοῦ του. Δὲν τοῦ κόφτει νὰ γίνῃ χαλκιάς, μάστορης, ράφτης ἢ νὰ χτίζῃ σπίτια, καὶ δὲν εἶναι τὰ πράματα καθὼς τὰ παρασταίνει τὸ βιβλίο. Γλήγορα θὰ τὸ νοιώσῃ κι ὁ Γιάννης, κ' ἡ ζωή του θἀλλάξῃ».

Ποῦ νὰ ξέρῃ ὁ Γιάννης γιὰ τὸν Defoe καὶ τὰ ρομάντσα του ; Ἀφτὸς χαίρουνταν ποῦ γλύτωσε ἀπὸ καπετανέους καὶ συντρόφους. Βασιλιὰς στὸ Νησάκι του τῆς Σάντα Κλάρας. Εἴδαμε μάλιστα πῶς ἅμα βρέθηκε μόνος, ἄρχισε καὶ νὰ μωρολογᾷ. Εἴτανε λέφτερος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'.

Ὁ Γιάννης τρομάζει πρώτη φορά.

Ὁ Γιάννης μας, ὅσο μονολογοῦσε ἀπὸ μακριὰ μὲ τοὺς συντρόφους, εἶχε προβῇ λιγάκι, ὅπως εἴπαμε, ὄξω ἀπὸ τὸ ρουμανι, ποῦ λὲς καὶ τὸ φοροῦσε σὰ στεφάνι στὸ κεφάλι της ἡ κορφούλα ἐκείνη. Ἀκόμη τοὺς τἄλεγε καὶ προχωροῦσε τώρα, γιὰ νὰ τοὺς πῇ περισσότερα καὶ νὰ τοὺς τὰ πῇ τάχατες ἀπὸ κοντά.

—«Ἀφτοὶ δὲ φαίνουνται ποῦ δὲ φαίνουνται», εἶπε κι ἄρχισε νὰ παίρνῃ γῦρο γῦρο τὸ βουνάκι.

Μὰ δὲν ξέρω πῶς τὰ βόλεψε ὁ καπετάνιος, τί λογῆς ἀρμένισε τὸ καράβι, μόλις ἔκαμε δυὸ τρία μιλια καὶ δὲν τὸ ξάνοιγες πιὰ πουθενά.Θὰ τὸ σκέπαζαν τὴν ὥρα ἐκείνη τἄλλα τὰ βουνὰ τοῦ Νησιοῦ πίσω ἀπὸ τὸ μέρος

ποῦ στέκουνταν ὁ Γιάννης, καὶ τοῦ κάκου γύρεβε νὰ τὸ δῇ.

—«Ἔχεις, λέει καὶ κανοκιάλι νὰ κοιτάζῃς καὶ νὰ μᾶς προσμένῃς!»

Κι ἀφτὰ ὁ Γιάννης τἄλεγε στοὺς συντρόφους, μὰ δὲν μποροῦσε νὰ καταλάβῃ γιατὶ καὶ καλὰ ὁ καπετάνιος θέλησε νὰ βαλῃ ὁ Γιάννης τὸ κανοκιάλι στὴ τζέπη του, σὰν ἔφυγε. Ὁ Γιάννης ὡς τότε καμιὰ προσοχὴ δὲν ἔδωσε στὰ δυὸ μπαοῦλλα, στὶς δυὸ κάσσες ποῦ εἶχαν ἀποθέσει, ὅταν τὸν ἔφεραν, οἱ συντρόφοι του στὴν ἀμμουδιά. Πολεμοῦσε μὲ τὸ κανοκιάλι· χαμένος κόπος· μήτε κκράβι στὴ θάλασσα μήτε τίποτις.

Τράβηξε τὸ ρολόϊ του, τὸ κούρδισε· ἡ ὥρα ἔξη.

—«Οἱ φίλοι μας τέτοια ὥρα θὰ τρῶν ἥσυχα τὸ τυρί τους μὲ λίγο ψωμί.»

Τί νὰ κάμῃ ὡς τὸ βράδυ; Καλοκαίρι· ὁ ἥλιος βασίλεβε πολὺ ἀργά. Ὁ Γιάννης, ὥςπου νὰ νυχτιάσῃ, πρόφταινε νὰ συλλογιστῇ καὶ γιὰ τὸ φαγί του καὶ γιὰ ὅ τι θέλεις. Μπῆκε πάλε στὸ ρουμάνι.

«Τί ἀνάγκη ἔχω γὼ τὰ τυριά σας καὶ τὰ ψωμιά σας;»

Νὰ ποῦμε καὶ τὰ καλά του· λαίμαργος δὲν εἶταν ὁ Γιάννης. Μὰ καὶ νὰ εἶτανε, ποιὸς δὲ θὰ χόρταινε μὲ τὰ φροῦττα ποῦ κρεμόντανε στὰ κλαριά, σὰ νὰ προσμένανε τὸ χέρι του, νὰ τὰ κόψῃ; Κ' ἔκοψε ἀλήθεια ἕνα φροῦττο πολὺ παράξενο, ποῦ ἔμοιαζε σὰν κιτρόμηλο, μὰ ποῦ εἶτανε κάμποσο μεγαλήτερο κι ὅμορφο ὅμορφο, γυαλιστερὸ καὶ κίτρινο σὰν τὸ κεχλιμπάρι, μὲ τὸ κρέας πηχτό, καὶ στὴ μέση του, ἀντὶς κουκούτσι, ἕνα εἶδος γλυκόξυνο νεράκι καὶ κρύο κρύο. Περίφημο πρᾶμα καὶ γιὰ τὴν πείνα καὶ γιὰ τὴ δίψα.

Κάθησε ὁ Γιάννης, τὄτρωγε καὶ βέβαια δὲ συλλογιοῦνταν πῶς μιὰ φορὰ κ' ἕναν κκιρό, στὴν Ἀσία, ὁ Ξενοφῶντας εἶχε φάει τέτοια φροῦττα, σὰν ξαναγύριζε στὴν Ἑλλάδα καὶ δὲ βρίσκανε στὸ δρόμο οὔτε ἄρτο οὔτε οἶνο, γιατὶ ἔτσι ἔλεγαν τότες τὸ ψωμὶ καὶ τὸ κρασί.

Ὡραῖα τοῦ γουστάρισε τοῦ Γιάννη, ὅσο ἀσυνήθιστο κι ἂν τοῦ φάνηκε τὸ γοῦστο. Ἄνοιξε μάλιστα ἡ ὄρεξή του.

—Ἔννοια σας κ' εἶναι Παράδεισος τὸ Νησάκι! Ποῦ νὰ τὰ φανταζεστε, παιδιά, τέτοια θάματα; Γιὰ σᾶς δὲν εἶναι τώρα καὶ τοῦ κάκου!»

Μιλοῦσε πάντα δηλαδὴ μὲ τοὺς συντρόφους, κι ἀνέβαινε γοργὰ γοργὰ σ'ἄλλο δέντρο, ποῦ εἶχε ἄλλα φροῦττα, πιὸ μικρὰ ὅμως ἀφτά, παχουλὰ καὶ νόστιμα σὰ ροδάκινα. Ἕνα κλαρὶ γεμάτο, φορτωμένο, φουντωτό. Μὰ γιὰ νὰ φτάσῃ ὡς ἐκεῖ, χρειάστηκε νὰ κόψῃ κάμποσα κλαριά. Τἄρριξε χάμου. Κατέβηκε τότες μὲ τὰ ροδάκινα, τοιμάζουνταν ὁ Γιάννης κι ἀφτὰ νὰ τὰ δοκιμάσῃ, ὅταν ἄκουσε λίγο παρέκει ἀπὸ τὸ μέρος ποῦ καθότανε, περίεργο μουρμουρητό, σὰν κάτι ποῦ ἔτρεχε κατὰ γῆς στὰ χόρτα, μέσα στὰ φύλλα, καὶ ποῦ σφύριζε.

—«Τὰ φείδια! Ὁ ἀθεόφοβος ὁ καπετάνιος! Γιὰ νὰ μὲ φὰν τὰ φείδια, μὲ ξαπόλυσε στὴν ἐρημιά».

Ὡς τόσο δὲν ἔχανε ὁ Γιάννης ἔτσι ἔφκολα τὸν μπούσουλά του. Ἔσκυψε, τράβηξε τὸ πιστόλι του ἀπὸ τὸ ζουνάρι, πήγαινε κιόλας νὰ πιάσῃ τὸ τουφέκι του ποῦ κρεμότανε στὸν ὦμο. Ἔψαχνε, γιὰ νὰ βαρέσῃ τὸ φειδι, ζύγωσε πρὸς τὸ μέρος ποῦ ἀκούστηκε τὸ σφυριχτό. Τίποτα! Οὔτε φειδι οὔτε διάβολος. Ἔννοιωσε τότες πῶς ἔρχουνταν ὁ κρότος ἀπὸ τὰ πεσμένα τὰ κλαριὰ μὲ τἀγέρι ποῦ φυσοῦσε.

Γέλασε.

—«Τί μουρλὸς ποῦ εἶμαι, μωρὲ σεῖς, καὶ θὰ μὲ πάρετε τώρα στὸ ψιλό.»

Μ' ἀφτά του τὰ λόγια, θυμήθηκε ὅμως κι ὅσα δηγοῦνταν οἱ ναφτες στὸ καράβι γιὰ τοὺς ἄγριους καὶ γιὰ τὰ θεριὰ ποῦ εἶχε στοὺς τόπους ἐκείνους.

—«Φαντάσου νὰ μὲ φάνε τὰ ζᾶ ἢ νὰ μὲ φάνε οἱ ἀθρῶποι, ἀφοῦ ἐδῶ εἶναι κι ἀθρωποφάγοι. Καὶ τρέχα Γιάννη μου νὰ κόφτῃς τὰ φροῦττα καὶ νὰ τὰ τρώς.»

Ἦρθε ὁ νοῦς του σὲ ὑποψία, εἶπε νὰ κάμῃ μιὰ βόλτα στὸ Νησί, νὰ δῇ ἂν εἶναι σίγουρο μαθὲς τὸ μέρος ἢ ἂ δὲν εἶναι.

—«Καὶ τοῦ δείχνω τοῦ καπετάνιου ποιὸς εἶμαι»

Μόλις ποῦ κατέβηκε ἀπὸ τὴν κορφούλα νὰ σεργιανίσῃ τὸ Νησί του, καὶ θάρρεψε πῶς βρισκότανε στὴν Ἀξιὰ καὶ μάλιστα στὸ χωριό του. Θυμήθηκε τὰ παιδιακήσια του, μόνο ποῦ ἐδῶ σπίτια δὲν εἶχε, μὰ μήτε καὶ μονοπάτια, γιατὶ ἀπάτητα εἴτανε ὅλα, στὸ μέρος ποὺ πρωτοβγῆκε, ἀπὸ ἀθρώπινο ποδάρι. Στἄλλα ἔμοιαζε ὁ τόπος μὲ τ' Ἀπεράθου, ἀπὸ κεῖ ποῦ τὸν κοίταζε τώρα ὁ Γιάννης. Ὅταν ἔφτασε στὰ πόδια τῆς κορφούλας ποῦ ἔφαγε τὰ φροῦττα, γύριζε τὴ ράχη στὴ θάλασσα, δηλαδὴ στὴν ἀμμουδιὰ ποῦ τὸν πρωτοκατέβασαν οἱ συντρόφοι. Ἔβλεπε μπροστά του μιὰ μεγάλη μεγάλη ρεματιά, μὲ πιώτερο φάρδος παρὰ βάθος, καὶ γύρου γύρου ἄλλες κορφοῦλες σὰν τὴν πρώτη, κι ἀφτὲς ὄχι πολὺ ἀψηλές, μὰ ὅλες δεντροφορεμένες. Στὴ μέση ξάνοιγες κ' ἕνα βουνὸ πιὸ κατάψηλο. Καταλάβε πῶς ἀκλουθώντας τὴ ρεματιά, θὰ πήγαινε ἴσα στἄλλο μέρος τοῦ Νησιοῦ καὶ πῶς γιὰ νὰ τὸ καταφέρῃ, ἀρκοῦσε νὰνεβῇ καὶ νὰ κατεβῇ κατόπι τὶς κορφοῦλες ποῦ φαινόντανε σὰ μισὸ στεφάνι δεξιὰ κι ἀριστερὰ τῆς ρεματιᾶς. Ἔννοιωσε τώρα γιατὶ ἔγινε ἄφαντο τὸ καράβι τόσο γλήγορα. Δεξιὰ κι ἀριστερά του, εἶταν οἱ δυὸ ἄκρες τοῦ Νησιοῦ μὲ τὰ βράχια καὶ τοὺς κάβους. Ἅμα καβαντσάρισε τὸ καράβι, τοῦ τὄκρυψαν οἱ κορφοῦλες ποῦ χώριζαν τὸ Νησὶ στὴ μέση του καὶ θἄπρεπε κανεὶς νὰ περάσῃ ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ τὸ δῇ, ἂν ἔπλεχε ἀκόμη στὰ νερὰ τῆς Σάντα Κλάρας.

Ἕνα πρᾶμα δὲν καταλάβε, γιατὶ τάχατις νὰ μὴν εἶδε εἴτε ρυάκι εἴτε ποτάμι στὴν ἀμμουδιά, σὰν ἦρθε, ἀφοῦ ἡ ρεματιὰ εἴτανε καταντικρυ; Κι ὡς τόσο βρυσοῦλες, ρυάκια καὶ ποτάμια θὰ εἶχε ὁ τόπος, μὲ τὰ τόσα του τὰ φροῦττα καὶ τὴ θεόμορφη δεντροφορεσιά του.

—«Τόσο τὸ καλήτερο, εἶπε· θὰ περάσω δίχως νὰ βρεχῶ.»

Καὶ κατέβηκε στὴ ρεματιά.

Κατέβηκε, μὰ ποῦ νὰ προχωρήσῃ κανένας; Ἀδύνατο νὰ βάλῃς τὸ ἕνα πόδι μπροστὰ στἄλλο. Χαμόκλαδα, ριζες, δεντρουλάκια, πήχτρα σωστή. Καὶ λογιῶ λογιῶνε ἀπὸ τὸ καθένα. Δὲ χωράτεβε.

Μιὰ στιγμὴ στοχάστηκε νὰ πάῃ ἀπὸ τὶς κορφοῦλες. Μὰ στὴ μέση ποῦ εἶταν ἔβλεπε σύγκαιρα τὶς δυὸ μεριές· κι ἀφτὸ γύρεβε, γιατὶ νὰ εἶσαι μόνος, λαμπρὸ πρᾶμα, νὰ σὲ τρῶν ὅμως τὰ ζᾶ ἢ νὰ σὲ πετσοκόβουν οἱ ἄγριοι, ὅσο κοιμᾶσαι, δὲν ἀξίζει, κι ὁ Γιάννης ἤθελε τὴ νύχτα νὰ κοιμηθῇ, ἀφοῦ ἔπρεπε μάλιστα κάμποσες νύχτες νὰ κοιμηθῇ στὴ Σάντα Κλάρα.

—«Μὲ τὸ τουφέκι μου, μὲ τὸ πιστόλι μου, μὲ τὸ μαχαίρι μου, ποιόνα τρέμω; Ἂς ἔρθουν κι ἄγριοι καὶ θεριά. Τί μὲ μέλει; Ἀφτοὶ ἀπὸ τουφέκια δὲν ξέρουνε.»

Ἐκεῖ ποῦ τὄλεγε, γλίστρησε καὶ τοῦ φάνηκε ξαφνικὰ σὰ νὰ πατοῦσε τὸ πόδι του ἀπάνω σὲ κανένα πρᾶμα κρύο ποῦ τὸν τζίμπησε κιόλας. Ποιὸς ξέρει τί ζῶο; Κοίταξε. Εἴτανε τὸ ρυάκι καὶ τὸ πόδι του εἶχε πιαστῇ σὲ δυὸ πετροῦλες ἀνάμεσα, σὲ δυὸ χαλίκια.

—«Ὁρίστε καὶ νερό! Τί κάθουμαι καὶ παραπονιέμαι;»

Ἀλήθεια, τὸ νερὸ τοῦ ρυακιοῦ, σὲ κεῖνο τὸ μέρος, ἄρχιζε μόνο νὰ φαίνεται, γιατὶ κατόπι κρύβουνταν, ἔτρεχε ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὴ γῆς, ξετρύπωνε παρέκει, μὰ εἴτανε ρηχὸ ρηχό, ἔκανε ἀβλάκια καὶ γιὰ τοῦτο μόλις μποροῦσε ὁ Γιάννης νὰ τὸ δῇ στὴν ἀμμουδιά, τότε σὰν ἦρθε.

Ὡςτόσο νὰ ποῦ βράχηκε.

—«Τί νὰ σκοτώνω, λέει, τὰ παπούτσια μου; θὰ τὰ χρειάστῶ ἀκόμη, καὶ δῶ παπουτσῆδες δὲν ἔχει. Ἄκοῦς ἐκεῖ; Νησιώτης καὶ νάφτης καὶ νὰ μὴν περπατῶ ξυπόλυτος!»

Φοροῦσε κάτι χοντρὰ παπούτσια, τἄβγαλε, μαζὶ μὲ τὶς καλτσες του, ἔδεσε τὶς κορδέλλες τῶν παπουτσιῶν, τὰ φόρτωσε στὸν ὦμό του, δηλαδὴ στὸ τουφέκι του, νὰ κρέμουνται.

Ἐκείνη τὴ στιγμή, δὲν παρατήρησε πῶς τὸ τουφέκι μπαστοῦνι δὲν εἶναι καὶ πῶς μὲ τὰ παπούτσια καταντοῦσε ἄχρηστο, ἀφοῦ ἔπρεπε, σὲ ὥρα ἀνάγκης, πρῶτα νὰ πετάξῃ τὰ παπούτσια κ' ὕστερα νὰ βαρέσῃ.

Ὁ Γιάννης ὅμως εἶχε ἄλλα στὸ νοῦ του. Ἔβγαλε τὴ σουγια του ἀπὸ τὴν τζέπη κι ἄρχισε νὰ κόφτῃ κλαδάκια γιὰ νὰ προχωρήσῃ.

Μόλις ἔκοψε μερικά, καὶ σὰ νὰ τὰ λυπήθηκε ἢ σὰ νὰ ντράπηκε.

—«Μπρέ, λέει, τέτοια ὀμορφιὰ καὶ τἀφανίζω: Κορίτσι ἔγινα καὶ φοβήθηκα μιὰ ρίζα καὶ δυὸ χαλίκια; Πάω κ' ἔτσι.»

Πήγαινε περίφημα· μὲ τὴ ζέστη, τοῦ δρόσιζε θεόγλυκα τὰ πόδια τὸ νερό, κ' εἴτανε καὶ κάτι φτέρες ποῦ κάθε φορὰ ποῦ τὶς ἔπιανε νὰ περάσῃ ἢ ποῦ τοῦ ἄγγιζαν τὸ πρόσωπο στὸ διάβα του, σὰ χάδι τοῦ φαινότανε.

—«Βελοῦδο πρᾶμα, λέει, καὶ γὼ νὰ τὰ τσαλαπατάω!»

Τοῦ ἔκαμε καὶ πολὺ καλὸ τὸ νερό, γιατὶ μὲ τὸ φροῦττο ἐκεῖνο ποῦ ἔφαγε πρωὶ πρωὶ στὴν κορφούλα, τοῦ ἦρθε καὶ λίγος πονοκέφαλος. Σὰ δὲ συνήθισε κανένας, δίνουνε πονοκέφαλο ἀφτά.

Ὁ Γιάννης εἶχε φτάσει τώρα ἴσα μὲ τὴν ἄλλη ἄκρη τῆς ρεματιᾶς. Ὁ Γιάννης εἴτανε γενναῖο παιδί, μὰ ὅσο γενναῖος καὶ ἂν εἴτανε, πῆρε πιὸ ἥσυχα τὴν ἀνάσα του, σὰν εἶδε πῶς δὲν εἶχε κίντυνο κανένα στὴ ρεματιὰ καὶ στὰ περιτόπια μήτε ἀπὸ ζῶ μήτε ἀπὸ ἄθρωπο.

—»Ἴσως, λέει, δὲν καλοκοίταξα τὶς κορφοῦλες», ἂν καὶ δὲν τοῦ φάνηκε νὰ ὑπάρχῃ μήτε κεῖ ἀπάνω τίποτις παράξενο, γιατὶ πολὺ ἀψηλὲς δὲν εἴτανε κ' ἔμοιαζαν ὅλες μὲ τὴ δική του, ἔτσι ἔλεγε τὴν πρώτη ποῦ ἀνέβηκε, σὰν κρύφτηκε νὰ μὴν ἀποχαιρετήσῃ τοὺς συντρόφους. Τὰ ἴδια δέντρα, ἡ ἴδια φυτρωσιά. Ὡςτόσο ἔκαμε νὰ πάῃ ὡς ἐκεῖ. Ἔπειτα συλλογίστηκε·

—«Ὁποιος διάβολος κι ἂν κάθεται στὰ ρουμάνια νερὸ θὰ πίνῃ, δὲ γίνεται. Θὰ κατεβαίνῃ λοιπὸν ἐδῶ στὴ ρεματιά—καὶ βέβαια πῶς ὁ πρῶτος ποῦ κατέβηκε, ἐγὼ εἶμαι. Ἀνάγγιχτα ὅλα.—Μὰ νερὸ μπορεῖ νἄχῃ κι ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά, ἐκεῖ κάτου νὰ κοιτάξουμε.»

Τὴν ὑστερνὴ τὴ φράση τὴν εἶπε ὁ Γιάννης πολὺ σιγὰ καὶ μέσ' τὰ δόντια του, ὅσο δυνατὰ κι ἂν εἶπε τἄλλα του τὰ λόγια. Ἕτοιμος τώρα νὰ κατασκοπέψῃ δῶθε κεῖθε, νὰ δῇ τί τρέχει. Προχωροῦσε ἀγάλια γάλια.

Σὲ δυὸ κορφοῦλες ἀνάμεσα, στὴν ἄκρη τῆς ρεματιᾶς, βρίσκουνταν κ' ἕνα πέρασμα ποῦ τοῦ ἦρθε σὰν πιὸ ἐφκολοδιάβατο καὶ μάλιστα σὰν κάπως λιγοφύτρωτο. Μόλις μερικὲς δεντρόριζες καὶ παντοῦ ἥσκιος. Ἀφτὸ τοῦ ἄρεσε, γιατὶ δροσίστηκε κιόλας ποῦ εἴταν ἡ κάψα μεγάλη. Μὰ τὸ λαγκάδι πολὺ μάβρο καὶ στενούτσικο, δὲν πήγαινε κ' ἴσια, παρὰ πότε δεξιά, πότε ἀριστερά. Ἔλεγες κιόλας σὰ νἄτανε τὸ χῶμα σκαλισμένο κάτω ἀπὸ τὶς κορφοῦλες, κ' ἔμοιαζε σὰ νὰ εἶχε κάτι βαθουλώματα, κάτι σπήλια. Στάθηκε μιὰ στιγμή· δὲν ἤξερε ποῦ ἔβγαινε τὸ στενό, μήτε πόση ὥρα θὰ βαστοῦσε, γιατὶ ἔστριβε κάθε τόσο. Ἄξαφνα στένεβαν οἱ κορφοῦλες κ' ἔπαβε ὁ δρόμος, ἂν εἶναι δηλαδὴ νὰ τὸν πῇ δρόμο κανένας. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ποῦ ἔπαβε καὶ δὲν ἔπαβε, ξακολουθοῦσε, μὰ ξακολουθοῦσε ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸ βουνό. Τί νὰ κάμῃ ὁ Γιάννης; Νὰ γυρίσῃ πίσω, νὰ βρῇ ἄλλο πέρασμα; Τότε πῶς θὰ μαθαίνε τί ἔχει μέσα στὴ σπηλιά; Μπορεῖ πάλε καὶ

νὰ γελάστηκε, μπορεῖ ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ τοῦ Νησιοῦ νὰ μὴν εἶχε τίποτις, νὰ τέλειωνεν οἱ κορφοῦλες μὲ τὴν ἀκρογιαλιά

Ἔκαμε κουράγιο. Μπῆκε. Ψύχρα μεγάλη. Τσίτωσε τ' ἀφτί του. Ὡς ἐκεῖ, κατάβαθη σιγασιὰ σ' ὅλο τὸ Νησί, τὸ ρυάκι τῆς ρεματιᾶς μόλις τὄπαιρνε τἀφτί του. Νάσου τώρα ποῦ ἀκούει στὴ σπηλιὰ κ' ἕναν κρότο, βλέπει καὶ κάτι ποῦ λάμπει στὸ σκοτάδι. Τὸν ἔσπρωξε ἡ περιέργεια. Ἔκαμε δυὸ βήματα. Καλὰ ποῦ τἄκαμε! Εἶδε, μὰ σὲ κάποιο διάστημα, τὴν ἄλλη πόρτα τῆς σπηλιᾶς. Ἀπὸ κεῖ ἔρχονταν τὸ φῶς, δὲν ἔλαμπε ὅμως ἀφτό, ἔλαμπε κάτι στὴ μέση κ' εἶτανε μιὰ βρύση ποῦ ἔβγαιναν τὰ νερά της μὲ κρότο καὶ ποῦ γυαλίζανε μὲ τὸ φῶς.

Εἶχε βιάση ὁ Γιάννης νὰ φύγῃ, ἐπειδὴ πατοῦσε στὴ λάσπη, ἔπρεπε κιόλας νὰ σκύφτῃ. Δὲν τοῦ στάθηκε διόλου ἔφκολο νὰ γλυτώσῃ ἀπὸ κεῖ· γίνουνταν ἡ βρύση ποτάμι καὶ τὸ ποτάμι ὡρμοῦσε ἀπὸ τὴν πόρτα τῆς σπηλιᾶς, ποῦ τὴν εἶχε δεῖ πρῶτα ἀπὸ μακριά. Τὸ ποτάμι ὅμως δὲν εἶχε πολλὴ δύναμη ἀκόμη, δὲν ἔπιανε ὅλο τὸ τόπο κ' ἔτσι κατώρθωσε ὁ Γιάννης νὰ περάσῃ ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά.

Ἔρριξε μιὰ ματιά, νὰ δῇ ποῦ βρίσκεται, ἀπόμεινε ξερός, ἔκαμε καὶ τὸ σταυρό του.

—«Καλέ, τώρα κατάλαβα γιατὶ νὰ εἶναι ἀκατοίκητο κ' ἔρημο ἐκεῖ κάτω μεριὰ τὸ Νησί! Μπρὲ παιδιά, δίκιο εἴχατε· ὁ σωστὸς ὁ παράδεισος ἀφτὸς εἶναι. Ποῦ ἡ Ἀξιά μου ἡ κακόμοιρη!»

Γιὰ νὰ προτιμήσῃ ὅσα ἔβλεπε ἀπὸ τὴν Ἀξιὰ τὴν ἴδια, φανταζεστε πιὰ τί θὰ εἶτανε. Θάμα. Ἡ θέα μοναδικὴ ἀπὸ τὸ ὕψωμα ποῦ κοίταζε ὁ Γιάννης. Θωροῦσε τώρα τὴν πίσω ράχη ποῦ τοὔδειχναν οἱ κορφοῦλες τῆς κάτω μεριᾶς. Ἐννοεῖται, δὲ φαίνουνταν ὅλες, ἐπειδὴ καθὼς εἴπαμε, ἀπὸ τὴ ρεματιὰ σὰν τὶς ἀγνάντεβε, μοιάζανε μὲ μισοστέφανο, κι ὁ Γιάννης εἶχε περάσει ἀπὸ τὴν ἄλλη ἄκρη ἀριστερὰ τοῦ μισοστεφάνου. Ἀριστερά του λοιπὸν εἶτανε πάλε κάτι κορφοῦλες, πιὸ μικρὲς ποῦ κατεβαίνανε λοξὰ ἴσα μὲ τὴ θάλασσα, στρίβοντας πάντα πρὸς τἀριστερά, μὲ τρόπο ποῦ βγαίνοντας ἀπὸ τὸ σπήλιο, γίνουνταν καινούριο μισοστέφανο, σὰν πήγαινε τὸ μάτι ἀπὸ τὶς κορφοῦλες ἐκεῖνες ἴσα μὲ τὴν κορφοῦλα ἢ τὶς δυὸ κορφοῦλες ποῦ εἶτανε στὰ δεξιὰ τοῦ Γιάννη. Ἀφτὲς ὅμως γύριζαν ἀμέσως κι ἄλλο δὲν εἶχε δεξιὰ παρὰ τὸ βουνὸ ἐκεῖνο τὸ μεγάλο ποῦ τὸ εἶδε καὶ στὸν πηγαιμό του, καὶ στεκόταν σὰν ὁλομόναχο λίγο παρέκει ἀπὸ τὶς κορφοῦλες, κοντὰ στὸ γιαλό. Ἀπὸ μακριὰ ὅμως, οἱ κορφοῦλες καὶ τὸ βουνὸ ἔλεγες σά νὰ σμίγανε ἀναμεταξύ τους, καὶ τρίτη φορὰ σοῦ παρουσιάζανε μισοστέφανο χαριτωμένο. Ἀνάμεσα στὰ δυὸ τὰ μισοστέφανα ἐκεινῆς τῆς μεριᾶς τοῦ Νησιοῦ, ξαπλωνότανε κάμπος θεόρατος, γιατὶ γλήγορα τέλειωναν οἱ κορφοῦλες κι ἄρχιζε ὁ κάμπος. Μὰ τί κάμπος; Περιβόλι. Νὰ μὴ χορταίνει τὸ μάτι σου. Καὶ στὴ μέση τοῦ περιβολιοῦ, τὸ ποτάμι ποῦ ξεδιάκρινες τὰ λαμπερά νερά του, ὅσο κι' ἂν τὸ σκέπαζαν τὰ δέντρα, καὶ ποῦ παρακάτω, ἐκεῖ ποῦ τέλειωνε ὁ κάμπος, ἔτρεχε ἥσυχα καὶ μεγαλόπρεπα, γιατὶ κατόπι ἀπὸ τὸν κάμπο, εἶχε μιὰν ἀμμουδιὰ ποῦ τοῦ φάνηκε σὰν ἀπέραντη, δέκα φορὲς σὰν τὴ δική του, καὶ γιόμιζε ὅλο ἐκεῖνο τὸ μέρος ἀπὸ τὸ βουνὸ δεξιὰ ὡς τὶς κάτω κορφοῦλες ἀριστερά.

Σάστισε ὁ Γιάννης μὲ τὴν ὀμορφάδα τοῦ τόπου.

—«Δὲ γίνεται, λέει, νὰ μὴν εἶναι κανένας ἐδῶ»

Κάθησε λιγάκι νὰ ξεκουραστῇ, νὰ συλλογιστῇ καὶ τί θὰ κάμῃ. Πεινοῦσε κιόλας. Εἴτανε μεσημέρι περασμένο. Λογάριασε πῶς τέσσερεις πέντε ὧρες τοῦ χρειαστήκανε νὰ φτάσῃ ὡς ἐκεῖ. Ἀκολουθώντας τὸ ρυάκι, ποῦ ὅσο πήγαινε γινότανε ποτάμι, κατέβηκε ὁ Γιάννης στὸν κάμπο. Ξαπλώθηκε τώρα, καταστήθα ὅμως, νὰ πιῇ πρῶτα λίγο νερό, νὰ ξεδιψάσῃ. Τὸ νερὸ εἶχε περίεργο γοῦστο, σὰ σίδερο, μὰ νόστιμο καὶ δυναμωτικό.

—«Τί γυρέβω κρασιά; Νὰ σου καὶ κρασάκι ποῦ δὲ θὰ μου κοστίσῃ.»

Ἤβρε καὶ κάτι ἀχινούς, τοὺς ἄνοιξε, θὰ κατάηπιε καμιὰ δεκαριὰ κ' εἴτανε πολὺ μεγάλοι καὶ τὸ κριάσι τους παχουλὸ παχουλό. Ποτέ του δὲν ὠνειρέφτηκε τέτοιο πρᾶμα. Φαίνεται πῶς τοὺς εἶχε φερμένους ἡ θάλασσα ἴσα μὲ κεῖ ἀπάνω, κ' ἔτσι μύριζαν ἀρμύρα, μὰ εἴτανε καὶ γλυκὰ γλυκά. Λιώνανε στὸ στόμα. Θέλησε νὰ δοκιμάσῃ κι ἀπὸ τὰ φροῦττα. Ἔκοψε κάτι κυδώνια, ποῦ δὲν εἴτανε διόλου στιφνὰ σὰν τὰ δικά μας καὶ ποῦ τἄτρωγε λὲς καὶ νἄτρωγε ψωμί, ψωμὶ φραντζόλα, μόνο ποῦ δὲν εἴτανε τόσο μαλακά. Πῆρε κ' ἕνα ροδάκινο, πιὸ ζουμερὸ ἀκόμη ἀπὸ τὰ πρῶτα. Μὰ καὶ τὸ ροδάκινο καὶ τὰ κυδώνια τοῦ ἔδωσαν πάλε πονοκέφαλο καὶ ζαλίστηκε ὁ Γιάννης. Πολεμοῦσε νὰ βασταξῇ τὰ μάτια του ἀνοιχτὰ καὶ δὲν τὸ καταφερε· τὰ σφάλοιξε ἀμέσως. Τὸν τζάκισε ὁ ὕπνος, δηλαδὴ ὕπνος μιᾶς καὶ μόνης στιγμῆς, πρόφταξε ὅμως νὰ δῇ ὄνειρο, καὶ πέταξε ἄξαφνα τὶς φωνές, γιατὶ ἄκουσε ὁ ἴδιος νὰ τὸν κυνηγοῦνε οἱ ἄγριοι καὶ νὰ φωνάζουνε.

—«Τὴ δουλειά μας ἐμεῖς» καὶ σηκώθηκε στὸ ποδάρι. Εἶπε νὰ κοιτάξῃ πανταχοῦ μεριὰ καὶ στὸν κάμπο. Βάδιζε ἀγάλια γάλια, μὲ προσοχή. Τὰ δέντρα εἴτανε τόσο πολλά, ἡ πρασινάδα τους τόσο πλούσια, ποῦ δὲν ἔβλεπες οὐρανὸ ἀνάμεσα στὰ κλαριά. Καὶ τί δέντρα! Κάποτε στέκουνταν κ' ἔχασκε. Ἀπὸ τὸ ἕνα δέντρο στἄλλο, καμιὰ φορὰ κρέμουνταν κάτι περιπλοκάδες, κάτι στρογγυλωμένα ψιλούτσικα κλωναράκια, σὰν κλωστίτσες, μὰ πλῆθος πλῆθος σφιχτοδεμένες ποῦ θαρροῦσες καὶ θὰ σπάνανε, μόνο νὰ τὶς ἄγγιζες, κ' εἴταν ὡς τόσο ἀδύνατο μήτε νὰ τὶς ξεχωρίσῃς καὶ μοιάζανε σὰν κούνιες στὸν ἀέρα. Ὁ Γιάννης μ' ὅσα θωροῦσε σάστιζε κάθε βῆμα καὶ θάμαζε. Τὸ Νησὶ τὸν ἀπομάγεβε, τὸν ἀπονάρκωνε. Νόμιζε μάλιστα πῶς ἀπὸ τὸ πρωὶ χρόνια καὶ χρόνια εἴχανε περάσει, ὄχι μισὴ μέρα. Ὁ πόθος του εἴτανε νὰ μὴν ἀνταμώσῃ κανένα, γιὰ νὰ τὰ χαρῇ ὁλομόναχος ὅλα καὶ μὲ τὴν ἡσυχία του. Ἔτρεμε μήπως δῇ ἄξαφνα θεριὸ ἢ ἄγριους.

Θεριὸ δὲν εἶδε. Εἶδε ἄγριους, μόλις ποῦ ἦρθε ἴσα μὲ τὸ μέρος ποῦ τέλειωνε ὁ κάμπος δεξιά του καὶ ποῦ ἔσμιγε, ὅπως τοῦ φάνηκε ἀπὸ τὴν πόρτα τῆς σπηλιᾶς, τὸ βουνὸ μὲ τὶς κορφοῦλες. Δὲ θέλησε νὰ βγῇ ἀκόμη ἀπὸ τὸ ρουμάνι. Πέρα μακριά, στὰ πόδια τοῦ βουνοῦ, εἴτανε πεντέξη τέντες καὶ μπρὸς στὶς τέντες καμιὰ δεκαριὰ μάβροι ξαπλωμένοι. Πρόβαλε σιγὰ σιγά, κρύφτηκε πίσω ἀπὸ τὰ ὑστερνὰ δέντρα. Μποροῦσε περίφημα νὰ σημαδέψῃ, δίχως νὰ τὸν καταλάβῃ κανένας.

—«Στάσου, νὰ τοὺς φιλέψουμε καὶ λίγο μπαρούτι.»

Ἔρριξε τουφεκιά.

Στὴν ἔρημο, ποῦ μιὰ στιγμὴ προτήτερα σώπαιναν ὅλα πέρα πέρα, ἡλιοκοιμησμένα, τοῦ ἀποκρίθηκε κρότος φοβερός. Πῆγε λίγο παρέκει, ζύγωσε. Οἱ τέντες κ' οἱ ἄγριοι στὴν ἴδια θέση· ἀντίλαλος τῆς τουφεκιᾶς εἴταν ὁ κρότος.

Ἄρχισε ὁ Γιάννης νὰ θυμώνῃ. Ἄσπροι βράχοι σὰν τρίγωνα καὶ μάβρες πέτρες στὴν ἀμμουδιά, εἴταν οἱ τέντες μὲ τοὺς ἄγριους.

Σκιάχτηκε ὁ Γιάννης. Τὸ φιλότιμό του πειράχτηκε μαθές, ποῦ ἔκανε τόσες προτοιμασίες, νὰ βαρέσῃ ἄθρωπο ἢ θεριό, καὶ ποῦ δὲν ἔβρισκε ψυχή; Δὲν τὸ ξέρω. Βέβαιο εἶναι πῶς ἀπὸ τὸ βουνὸ ἔτρεξε ὁλόισα, περνώντας ἀπὸ τὴν ἀμμουδιά, ὡς τὶς κορφοῦλες ποῦ στἄλλο τὸ μέρος κατεβαίνανε λοξὰ στὸ γιαλό, νὰ ψάξῃ καὶ κεῖθε, μὴ λάχῃ καὶ δὲν κοίταξε καλά, καὶ κατόπι ντροπιαστῇ, σὰν ἔβγῃ ἄξαφνα κανένας ποῦ δὲν τὸν πῆρε τὸ μάτι του.

Ὁ Γιάννης δὲν ἤξερε πῶς ἀντὶς ἄθρωπο, μιὰ μέρα θἄβγαινε ἴδια του ἡ σωτηρία στὸ Νησὶ ἀπὸ τὶς κορφοῦλες ἐκεῖ κ' ἴσα ἴσα ἀπὸ τὸ βόθρο ποῦ εἶδε, ὄντας ἀνέβηκε στὶς κορφοῦλες, κάτω στὴ λαγκαδιά, γιατὶ ἀπὸ τὸ ἀντίθετο μέρος εἴτανε κι ἄλλες κορφοῦλες καὶ κατεβαίνανε κι ἀφτὲς ὡς τὴ θάλασσα. Ἔτσι γινότανε καὶ βόθρος. Βόθρος, ναί, μὰ μέσα τίποτις. Λιγώτερα χαμόκλαδα μάλιστα παρὰ στὴ ρεματιά, καὶ πιὸ πέρα θάλασσα. Τοῦ τὴ σκεπάζανε ἀλήθεια κάμποσο οἱ καταντικρυνὲς οἱ κορφοῦλες. Μικρούτσικες κι ἀφτές. Τ πείραζε; Ἀπὸ τὴ μεριὰ ποῦ τὶς ἀγνάντεβε, δέντρα πολλὰ δὲν εἴχανε, κι ἀπὸ τὴν ἄλλη τὴ μεριά, ἐκεῖ ποῦ τὸν κατέβασαν τὸ πρωί, τὸ γνώριζε πῶς μήδε κεῖ ψυχὴ δὲν εἴτανε.

Τράβηξε πρὸς τὴν ἀμμουδιὰ τὴ μεγάλη, βιαστικός. Περίεργο ἀφτό, πρῶτα νὰ λέῃ πῶς δὲ θέλει νὰ βρῇ ἄθρωπο, καὶ τώρα σὰ νὰ γυρέβῃ! Ἤρθε πάλε κοντὰ στὸ βουνό, ἔκαμε τὸ γῦρο. Ἀπὸ πίσω βράχοι. Σήκωσε τὰ μάτια του ἀψηλά, νὰ τηρήξῃ. Καλὰ δὲν ἔβλεπε. Θυμήθηκε τὸ κανοκιάλι ποῦ τὸ εἶχε πάντα στὴν τζέπη του. Γιὰ τέτοιο σκοπὸ νὰ τοῦ τἔδωσε τάχα ὁ καπετάνιος γιὰ νὰ βλέπῃ καλήτερα τὴ μοναξιά του; Κοίταξε τὸ βουνὸ καὶ μὲ τὸ κανοκιάλι. Τίποτα, κ' εἴτανε πολὺ μακρυόθωρο τὸ γυαλί. Τὸ ξαναβάλε στὴν τζέπη του.

Συλλογισμένος κατέβηκε ὁ Γιάννης στὴν ἀμμουδιὰ τὴν ἀπέραντη. Ἔρριξε μιὰ ματιὰ καὶ στὸν κάμπο ποῦ τοῦ φάνηκε τόσο ὄμορφος. Σωπασιά. Μήτε πουλὶ μήτε φύλλο. Κόντεβε ὁ ἥλιος νὰ βασιλέψῃ. Κρύβουνταν πίσω ἀπὸ τὶς κορφοῦλες τῆς ἄλλης μεριᾶς ποῦ τὶς εἶχε περάσει χαρούμενος τὸ πρωί. Ὁ ἥλιος ἀκόμη θὰ φώτιζε τὴ ρεματιὰ καὶ τὴν πρώτη του τὴν κορφούλα, ἐκε ποῦ πετάχτηκε σὰν τὸν ἄφησαν οἱ συντρόφοι. Στοχάστηκε μιὰ στιγμὴ νὰ τρέξῃ, νὰ γυρίσῃ πίσω, προτοῦ βραδυάσῃ, προτοῦ βουλιάξῃ ὁ ἥλιος στὰ νερά. Στοχάστηκε νὰ βρῇ τὸ σπήλιο, νὰ ξαναδιαβῇ. Ἔπειτα, μὲ τὸ χέρι του, ξαναβγάλε τὸ κανοκιάλι ἀπὸ τὴν τζέπη του. Γύρισε τὴ ράχη στὶς κορφοῦλες καὶ θωροῦσε τὴ θάλασσα.

Ἡ θάλασσα ἥσυχη ἥσυχη πέρα πέρα καὶ τὰ οὐρανοθέμελα μισοσκοτεινιασμένα.

Ἐρημιὰ καὶ γαλήνη πανταχοῦθε στὴ θάλασσα ὅπως καὶ στὴ γῆς. Καὶ τίποτις, τίποτις πουθενά! Μήτε θεριὸ μήτε ἄγριος μήτε φόβος κανένας σ' ὅλο τὸ Νησί! Ἄλλο δὲν ἄκουγες, ἄλλο δὲν ἔβλεπες παρὰ μοναξιὰ στὴ Σάντα Κλάρα. Καὶ τρόμαξε σύσσωμος ὁ Γιάννης πρώτη φορά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'.

Τὄνομά του

Ὅσο κι ἂν τρόμαξε ὁ Γιάννης, νὰ μὴν τὰ ψεφτολογοῦμε, κοιμήθηκε περίφημα. Ὅταν πλάκωσε ἡ νύχτα, ξεκίνησε ἀπὸ τὴν ἀμμουδιά, ποῦ τήραε τὴ θάλασσα, κι ἀνέβηκε πρὸς τὸν κάμπο. Δυσκολία καμιὰ νὰ βρῇ τὸ δρόμο του· ἔλαμπαν τἀστέρια στὸν οὐρανό, κάτι ἀστέρια παράξενα, ἕνα μέγεθος καὶ μιὰ φεγγοβολιὰ ποῦ εἶναι ἄγνωστα στὴν Ἑβρώπη. Σὰ σταβρὸς στὴ μέση ἀπάνω τοὐρανοῦ καὶ γῦρο γῦρο τίποτις ἄλλο. Ἀστέρια μικρὰ δὲν εἶχε. Μοναξιὰ ἔγραφε ὡς κι ὁ οὐρανός.

Τὸ φῶς τὸν ὡδήγησε ἴσια μὲ τὰ πρῶτα δέντρα τοῦ κάμπου. Παρέκει δὲν πῆγε, γιατὶ δὲ γνώριζε καλὰ τὸ ρουμάνι κ' ἔλεγε μήπως σκουντάψῃ πουθενά. Μέσα εἴτανε σκότος, ἀφοῦ καὶ τοῦ ἥλιου οἱ ἀχτῖδες μόλις ἔφταναν ὡς κάτω, ἀπὸ τὰ πολλὰ τὰ κλαριά. Ἐκεῖ ὅμως ποῦ ἄρχιζε τὸ ρουμάνι, κοντὰ στὴν ἀμμουδιά, ἔπαιζε μέσα στὰ φύλλα καὶ στὰ χορτάρια, χάρη στἀστέρια, μισοφεγγιὰ μαγεφτική.

Ἔπε νὰ ξεπλωθῆ χάμου ὅπως κοιμοῦνται στὰ Νησιά μας τὰ παλληκάρια, ὅπως κοιμοῦνται κ' οἱ νάφτες, ποὺ δὲν ἔχουνε ἀνάγκη τὰ κρεββάτια καὶ ξεκουμπώνουνε κιόλας τὸ πουκάμισό τους, νὰ τοὺς δροσίση τὰ στήθια ὁ νυχτερνὸς ἀέρας. Νἄτανε στὸν τόπο του, ἔτσι θἄπεφτε. Τώρα, δὲν ξέρω, ἢ γιατὶ δὲν τοῦ ἦρθε ἢ γιατὶ τὄφερε ἡ τύχη, ἀλλιῶς βολέφτηκε· βρῆκε τὸν κορμὸ ἑνὸς πλατάνου ποὺ εἴτανε κούφιος ἀπὸ μέσα, κι ὁ πλάτανος ἀφτός, ἂν πρέπει πλάτανο νὰ τὸν ποῦμε, τρεῖς φορὲς τουλάχιστο χοντρὸς σὰν τοὺς γιγαντένιους ἐκείνους τοὺς πλατάνους ποὺ θρέφει τὸ χῶμα τοῦ Πήλιου στὴ Θεσσαλία. Δέκα νομάτοι μπορούσανε νὰ πλαγιάσουνε μαζί, καὶ στολισμένο, συγυρισμένο γῦρο γῦρο μὲ ξερὴ μαλακιὰ μούχλα. Ποῦ νὰ γυρέβη στρῶμα πιὸ ἁπαλό; Ἔκαμε τὴν προσεφκή του, σφάλιξε τὰ μάτια καὶ καλὴ νύχτα τῆς ἀφεντιᾶς σας.

Ἀποκοιμήθηκε μὲ τὶς ὄρνιθες· ξύπνησε μὲ τὸν πετεινό. Δηλαδή, τὸ φέρνει ὁ λόγος, γιατὶ ὄρνιθες, πετεινοὺς δὲν εἶχε, μήτε τὸ παραμικρὸ ζωύφιο.

— «Πρώτη φορά, λέει, ποῦ πέρασα δίχως ψύλλους».

Ὥρα του νὰ πάρη τὸν καφέ του. Ὁ καφὲς πιὰ πάει. Μὰ τὶ τὸν ἤθελε; Ἀμέτρητα φροῦττα στὸ ρουμάνι. Πῆγε νὰ κόψη ἀπὸ τὰ ψεσινὰ τὰ ροδάκινα καὶ τὰ κυδώνια, ὅταν εἶδε καὶ κάτι ἄλλα, μικρούτσικα, μαβριδερά, σκλερόφλουδα.

—«Γιὰ νὰ κοιτάξουμε κι ἀπὸ μέσα».

Σπάνει ἕνα, χτυπώντας το στὴν πέτρα, βγαίνει ζουμί, περεχιέται ὅλο κατὰ γῆς.

—«Ἐδῶ, λέει, θέλει προσοχή».

Παίρνει ἄλλο, τὸ γυρίζει στὰ δάχτυλά του, βγάζει ἀγάλια τὸ κοτσάνι, τὸ τρυπάει λιγάκι μὲ τὸ νύχι. Ἔγινε τὸ φροῦττο σὰν κούπα σωστή.

—«Νὰ πιῶ ἢ νὰ μὴν πιῶ;»

Δοκίμασε. Τὸ ρούφηξε ὅλο. Ρούφηξε καὶ δέφτερο καὶ τρίτο. Σὰν καφὲς τὸ ζουμάκι τους, μόνο ποῦ εἴτανε κρύος καφές.

Ἐκεῖ ποῦ σεργιάνιζε, βλέπει καὶ κάτι ἄγρια καλαμπόκια. Κοντὰ σ' ἀφτά, τίποτις δὲν εἴτανε τὰ φραντζολοκύδωνα τὰ περίφημα ποῦ τὰ χάρηκε τόσο. Τσιμποῦσε τὰ κουκκιὰ μὲ τὸ χέρι του ἕνα ἕνα, δίχως νὰ συλλογιστῆ τὴ σουγιά του, μήτε γιὰ νὰ ξεκαθαρίση τὸ καλαμπόκι μήτε γιὰ νὰ τρυπήση τὸ φροῦττο μὲ τὸν καφέ. Θυμήθηκε ὅμως τὰ κίτρα ποῦ πρωτόφαγε στὸ Νησί, ἀπάνω στὴν κορφούλα ἐκεῖ κάτω, πέρα μεριά. Τὰ θυμήθηκε ἄραγες γιατὶ ζουμερὰ εἶταν καὶ τὰ κίτρα; Ἢ μήπως τίποτις ἄλλο τὸν τραβοῦσε νὰ γυρίση πίσω; Ἔτσι θαρρῶ· χωρὶς νἄχη καὶ τὸ λόγο του τὸ πρᾶμα, σὰν τὸ ξετάζεις μὲ ψυχρὸ αἷμα, τοῦ Γιάννη τοῦ φαινότανε σὰ νὰ εἴτανε λιγώτερο μόνος στὴν ἀμμουδιὰ ποῦ τὸν παραίτησαν οἱ συντρόφοι καὶ ποῦ ἔβλεπε ἀκόμη τὸ καράβι.

Μπορεῖ πάλε ἀφτὰ ἐμεῖς νὰ τὰ λέμε. Ἐκεῖνος, καὶ νὰ τἄννοιωθε σὰν καὶ μᾶς, δὲ θὰ τὸ μολογοῦσε, γιατὶ πεισμάτωνε καὶ δὲν ἤθελε νἀκούση πῶς δὲν εἶταν ἄξιος νὰ ζήση μόνος. Θὰ μοῦ πῆτε, νὰ τἀκούση ἀπὸ ποιόνα, ποῦ δὲν εἴτανε κανένας στὸ Νησί; Μπᾶ! εἴτανε πάντα οἱ συντρόφοι κι ὁ καπετάνιος· ἄκουε ἀκόμη ὁ Γιάννης τὴ φωνή τους καὶ μιλοῦσε μὲ δάφτους.

Ὅσο σίμωνε μάλιστα σὲ κεῖνο τὸ μέρος, τόσο περισσότερο μιλοῦσε καὶ μιλοῦσε δυνατά. Μὰ κάποτε παραξενέβουνταν ὁ ἴδιος ἀκούγοντας τὴ φωνή του, στὴ βαθιοσιγασιὰ τῆς Σάντα Κλάρας. Σὰ βάδιζε στὸν κάμπο καὶ θωροῦσε τὰ μυριόχρωμα τὰ δέντρα κι ἀποροῦσε μὲ τὸ καθένα, ποῦ τὸ καθένα εἶχε νἄ τοῦ δείξη τίποτις καινούριο κι ἀξιοθάμαστο, εἴτε τὰ φροῦττα του, εἴτε τὰ κλαριά του, εἴτε τὴν πρασινάδα του, εἴτε τὰ χυμένα του λουλούδια, ὁ Γιάννης μιλιὰ δὲν ἔβγαζε. Ὅταν ξαναπέρασε ἀπὸ τὶς κορφοῦλες καὶ βρέθηκε κάτω στὴ ρεματιά, πῆρε τὴν ἀνάσα του, σὰ νὰ τοῦ ἔπεφτε βάρος ἀπὸ τὸ στῆθος. Κι ὡς τόσο δὲν εἶχε πάρει τὸν ἴδιο δρόμο, ἄφησε δεξιά του τὴ σπηλιὰ μὲ τὴ βρύση, ἀνέβηκε ἴσια στὴν κορφούλα τὴ μεσιανή, κάθησε κιόλας νὰ πιῆ καὶ νὰ φάη, γιατὶ περπατοῦσε τέσσερεις πέντε ὧρες, ὡςπου νὰ φτάση ἀπὸ τὴν πέρα τὴ μεγάλη ἀμμουδιὰ στὶς κορφοῦλες καὶ νὰ ξαναδῆ τὸ μισοστέφανο δεξιὰ κι ἀριστερά του. Κατάλαβε τώρα καὶ τὴν τοποθεσία τοῦ Νησιοῦ. Ἐκεῖ ποῦ πέρασε τὴ νύχτα, εἶταν ἡ Ἀνατολή· ἐκεῖ ποῦ πετάχτηκε τὸ βράδυ νὰ ψάξη καὶ στὶς κορφοῦλες ἀνάμερα, εἴτανε τὸ μέρος τὸ βορειανό, γιὰ τοῦτο δὲν εἶχε καὶ τόσα δέντρα· ἐκεῖ ποῦ στέκουνταν τὸ βουνὸ τὸλομόναχο, εἴτανε τὸ μέρος νὸ νοτειανό, καὶ κεῖ ποῦ τὸν ἄφησε τὸ καράβι, εἴτανε ἡ Δύση.

Μεσουράνιζε ὁ ἥλιος, τὴν ὥρα ποῦ κατέβαινε στὴ ρεματιὰ ὁ Γιάννης. Χρειάστηκε κάμποσος καιρὸς γιὰ νὰ πάη στὴν ἀμμουδιὰ κι ἀπὲ νἀνεβῆ στὴν κορφούλα του Μὰ ὁ δρόμος σήμερις τοῦ φαινότανε βελουδένιος, λὲς καὶ προχωροῦσε δίχως κόπο κανένα στὰ χαμόκλαδα τὰ στριμμένα καὶ τὶς δεντρόρριζες. Κόντεβε νὰ τοὺς πῆ καὶ καλημέρα, σὰ νἄτανε πιὰ φίλοι του γνωστοί, παλιοί του φίλοι. Ἔγραφε χαρὰ τὸ πρόσωπό του, κι ἀπόδειξη ποῦ χαιρότανε μὲ τἀλήθεια, φώναζε καὶ βλαστημοῦσε, ὅσο πήγαινε.

Ἅμα πάτησε καὶ στὴν ἀμμουδιά, πέταξε ἄξαφνα μιὰ φωνή, σὰ βροντάρα.

—«Μπρὲ μωρὲ σεῖς, τὶ πράματα εἶναι τοῦτα;»

Ὁ Γιάννης εἶχε δεῖ τὶς δυὸ κάσσες ποῦ ἄφησαν οἱ συντρόφοι του στἀκρογιάλι τὸ πρωί. Καὶ δὲν εἴτανε οἱ κάσσες μονάχα· κοντά τους εἶταν κ' ἕνας μπόγος μὲ κάτι πράματα τυλιγμένα μέσα, μὰ τὸ παννὶ τοῦ μπόγου εἶχε μουσκεφτῆ λιγάκι, ἂν καὶ μακριὰ κάμποσο ἀπὸ τὴ θάλασσα, ὅπως τὴν ἔβλεπε ὁ Γιάννης ἐκείνη τὴν ὥρα. Οἱ νάφτες ἤξεραν πῶς ἡ θάλασσα στὴ Σάντα Κλάρα καθὼς καὶ παντοῦ ἐκεῖ κάτω δὲν εἶναι σὰν τὴ δική μας, παρὰ συνηθίζει κι ἀνεβοκατεβαίνει, δηλαδὴ τραβιέται κάθε δώδεκα ὧρες κι ἀπομνήσκει τἀκρογιάλι ἔρημο, ἔπειτα ξαναρχεται καὶ γίνεται πλημμύρα. Λογάριασαν λοιπὸν οἱ συντρόφοι πῶς ἔπρεπε νἀποθέσουν τὰ πράματα ὅσο πιὸ παράμερα μπορούσανε πρὸς τὰ χώματα, μολονότι σὰν κατέβηκαν, εἶταν ἐννοεῖται γιομοθαλασσιά. Μὰ δὲ λογάριασαν πῶς εἶταν τόσο πολὺ τὸ ρέμα κ' ἔτσι μούσκεψε λιγάκι τὸ παννί.

Μέσα εἶχε σιδερικὰ ποῦ ἄρχιζαν κιόλας μιὰ σταλούλα νὰ σκουριάζουνε πρὸς τὴν ἄκρη τους, φτυάρι, πριόνι, σφυρὶ κ' ἕνα καζανάκι. Στὴ μιὰν κάσσα πάλε εἶχε παννί, μιὰ φορεσιά, ἕνα καπέλλο ψάθινο, λίγο μουσαμᾶ, μπρίκι, μικρὴ σκάρα, βόλτες γιὰ τὸ ψάρεμα, σκοινὶ καὶ σπάγο, καρφιά, ὕσκα, μπαρούτι, μπάλλες σπίρτα κι ἄλλα τέτοια. Στὴ δέφτερη κάσσα, φαγώσιμα, κάτι τενεκέδες μὲ κοσέρβες, μπιζελάκια, χορταρικά, γλυκίσματα, ξύδι καὶ λάδι, ἀλάτι περίσσιο, παξιμάδια κάμποσα κι ἀρκετὸ τυρί· οὔτε τὸ ψωμὶ δὲν ἔλειπε.

Ὁ Γιάννης δὲν πρόφταξε νὰ τὰ κοιτάξη ὅλα ἕνα ἕνα. Μόλις τὰ πῆρε τὸ μάτι του κι ἄρχισε νὰ πηδᾷ καὶ νὰ χορέβη. Κ' ἔτρεχε ἡ γλώσσα του ὅσο φαντάζεσαι. Ἔτρεχε καὶ τὸ βρισίδι, μὰ εἴτανε τὸ ρωμαίϊκο ἐκεῖνο τὸ βρίσίδι, ποῦ εἶναι βρισίδι χαρᾶς.

—«Μπὲ μωρέ, γιὰ δὲς ἐσὺ τώρα καμώματα! Νὰ μοῦ ἀφήσουνε καὶ φτυάρια. Τοὺς παλιαθρώπους. Γειά σας, μωρὲ μπερμπάντηδες! Τοὺς τιποτένιους! Πῶς δὲ μοῦ φέρατε καὶ σπίτι ἀλάκαιρο, νὰ κάθουμαι; Ἀμέ, δὲν τἄκουσα, ποῦ τὸ εἴπατε κι ἀφτό.

—«Ἐμεῖς τὶ φταίμε καὶ τὰ βάζεις μαζί μας;

—«Ἀλήθεια, δὲ φταίτε. Ὁρίστε καὶ τὰ ὄμορφα πράματα κ' οἱ θησαυροί ποῦ θὰ βρῶ ἄξαφνα μέσα στὸ Νησί; Ὁ λογος σωστός, ἀφοῦ ἔχω τώρα καὶ τραπέζι. Καὶ δὲ μοῦ τὸ λέγατε, καλὲ ἀθεόφοβοι ποῦ εἶστε».

Μιλώντας ὁ Γιάννης κοίταζε τὶς κάσσες, σὰ νὰ μιλοῦσε μὲ τοὺς συντρόφους.

Τοῦ ἦρθε ὅμως κι ἄλλη σκέψη.

—«Θἄναι καμιὰ μαριολιὰ τοῦ καπετάνιου, ποῦ φρόντισε νὰ μοῦ τὴν κάμη κελλάρι τὴ Σάντα Κλάρα! Τἄχατις, γιὰ νὰ μὴ λέω πῶς εἶμαι ὁλομόναχος, νὰ τοῦ πῶ καὶ γειά σου; Στὸ διάβολο τὰ πεσκέσια σου. Ἀνάγκη δὲν τἄχω. Χάρισμά σου».

Πῆγε νὰ κλείση τὶς κάσσες. Ὡς τόσο δὲν ἔκλεισε τὴ μιά· εἶδε τὸ τυρὶ καὶ τὸ ψωμί· τὰ λιμπίστηκε.

—«Ἂς φάμε λοιπὸν καὶ μιὰ βούκκα μαζί, μωρὲ παλιοσυντρόφοι!»

Ἔκοψε λίγο ψωμὶ καὶ τυρί. Τὸ τυρὶ τοῦ φάνηκε σὰ νἄχε κάποιο παράξενο γοῦστο, ἔτσι σὰν πικρούτσικο. Ποιὸς ξέρει γιατί, ἀφοῦ εἶταν τὸ συνηθισμένο τυρὶ τοῦ καραβιοῦ. Μπᾶς καὶ θυμήθηκε τὰ καλαμπόκια ἢ τὰ κίτρα τὰ ψεσινὰ ποῦ εἶχε φάει στὴν κορφούλα; Ἡ ἀλήθεια εἶναι ποῦ τὴν κορφούλα ἐκείνη ἄρχιζε τώρα νὰ τὴν ἀγαπάη. Ἐκεῖ πρωτοκατέβηκε, ἐκεῖ ἔτρεξε, ἐκεῖ ἔφαγε κ' ἤπιε πρώτη φορὰ στὸ Νησί, ἐκεῖ μάλλωσε ἀπὸ μακριὰ μὲ τοὺς συντρόφους.

Σφάλοιξε καὶ τὴ δέφτερη κάσσα. Τὶς σκούντηξε ὅμως καὶ τὶς δυὸ μαζὶ μὲ τὸν μπόγο, νὰ μὴ βρέχουνται, ἀκόμη πιὸ ἀπάνω στἀκρογιάλι. Βρέθηκε μάλιστα ἐκεῖ μεριὰ κ' ἕνα δέντρο μὲ τὸν κορμό του κούφιο καὶ βαθειό, σὰν τὸν πλάτανο ποῦ πέρασε τὴ νύχτα.

— «Ὁρίστε λοιπὸν καὶ λαμπρὸ κελλάρι. Στεγνωσιά».

Ἔβαλε στὴν κουφάλα τὰ πράματα μὲ τὶς κάσσες, ἀνέβηκε στὴν κορφούλα του τὴ χαριτωμένη. Κάθησε, ἀφοῦ ἔκοψε κάτι κίτρα, τἄφαγε, δίχως μάλιστα νὰ τὰ ξεφλουδιάση, ἤπιε καὶ τὸ νερό τους ἐκεῖνο τὸ ξυνόγλυκο.

—«Νὰ φαγί, νὰ πρᾶμα—ποῦ δὲν τἄχετε σεῖς».

Δὲν τὰ εἴχανε, μὰ δὲν εἴχανε καὶ πονοκέφαλο· γιατὶ τὸν ἔπιασε πάλε λιγάκι. Δὲν εἶπε τίποτις· ἔκοψε κι ἄλλο, ἀπὸ ἄλλο εἶδος, νὰ τοῦ περάση.

Ἄξαφνα θυμήθηκε τὴ σουγιά του. Μὰ εἶταν πιὰ τὸ φροῦττο φαγωμένο καὶ δὲν τὴ χρειαζότανε. Τὴ βαστοῦσε ὅμως πάντα στὰ χέρια του κ' ἔπαιζε. Εἶταν ἀκκουμπισμένος στὸν κορμὸ τοῦ δέντρου καὶ θώρασε τὸ πέλαγο πέρα πέρα. Θἄταν ἡ ὥρα ἕξη ἐφτὰ τὸ βράδυ κι ὁ ἥλιος δὲν ἔλεγε ἀκόμη νὰ βασιλέψη, ὅσο κι ἂν εἴτανε πρὸς τὸ οὐρανοθέμελο γερμένος. Ἥσυχα ἥσυχα καὶ ροδισμένα τὰ κοιμάμενα τὰ νερά.

Ὁ Γιάννης χαίρουνταν ποῦ δὲν εἴτανε πιά, σὰν ἐψές, τέτοια ὥρα, στὴν ἄλλη μεριὰ τοῦ Νησιοῦ, κ' ἔβλεπε ἀκόμη τὸν ἥλιο. Θέλησε νὰ δῆ σὲ τὶ δέντρο μέσα θὰ πλαγιάση, καὶ κοίταξε τότες τὸ δικό του, ἐκεῖνο ποῦ εἶταν ἀκκουμπισμένος. Κρεββάτι ἀφτὸ δὲν εἶχε, μὰ ἡ φλούδα του τὶ ὄμορφη! Σὰν τῆς λέφκης τὴ φλοῦδα γυαλιστερὴ καὶ τρυφερούτσικη, ἀπαλὴ ἀπαλή. Χωρὶς νὰ ξέρη ὁ ἴδιος καλὰ καλὰ τὶ ἔκανε, πῆρε τὴ σουγιά του καὶ ἄρχισε κουτσὰ στραβὰ νὰ χαράζη τὄνομά του:

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΤΡΟΓΙΑΝΝΗΣ.

Σὰν τὸ εἶδε, παραξενέφτηκε. Περίεργο πρᾶμα, νὰ τραβάη τὴ σουγιά του γιὰ τέτοια δουλειά, ποῦ νόημα δὲν εἶχε, καὶ νὰ τὴν ξεχνάη γιὰ τὰ φροῦττα του, ἀπαράλλαχτα ὅπως τὄπαθε καὶ στὸ καράβι, ὅσαν τὸν ἔβαλαν κάτω στὴ φυλακή, ἕνα μικρὸ στενούτσικο καμαράκι, κι ἀντὶς νὰ κόβη τὸ ψωμί του,

ἔπιασε κ' ἔγραψε τὄνομά του μέσα στὸ ξύλο βαθιά. Σὰ νἄβλεπε τώρα καὶ τὄνομα καὶ τὸ ξύλο καὶ τὴ φυλακὴ κάτω στὸ καράβι! Σὰ νἄχουν τὸν καπετάνιο ποῦ πρόσταζε, τοὺς συντρόφους ποῦ τρέχανε στὸ κατάστρωμα, τὰ κύματα ποῦ μέρα νύχτα βοούσανε, ὅσο φούσκωνε ὁ ἀέρας τὰ παγγιά, τὴ θάλασσα ποῦ τὴ θωροῦσε τότες; ἀπὸ τὸ στρογγυλὸ μικρούτσικο παραθυράκι τῆς φυλακῆς του, ἀπὸ τὴν μπουκαπόρτα ὅπως τὴ λένε οἱ συντρόφοι. Καὶ πρᾶμα ποῦ δὲν τοῦ συνέβηκε στὴ φυλακὴ τὴν ἴδια, τώρα ποῦ τὴ θυμότανε στὴ Σάντα Κλάρα, τὸν ἔπαιρναν τὰ κλάματα, τὸν κακόμοιρο τὸ Γιάννη. Ἔκλαιγε ἔκλαιγε ὁλοένα, γιατὶ ἔννοιωθε πῶς δὲ μοιάζουνε φυλακὴ καὶ μοναξιά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'.

Μεθύσι.

Ὁ Γιάννης πέρασε τὴ δέφτερη νύχτα ξαπλωμένος στὰ πόδια τοῦ δέντρου ποῦ εἶχε χαράξει τὄνομά του. Ἔπιασε μάλιστα προτοῦ νἀποκοιμηθῆ, τὸν κορμὸ καὶ τονὲ χάδεβε μὲ τὸ χέρι. Συντροφιά. Καλοκαίρι, πέρασε λαμπρὰ στὸ ὕπαιθρο· μιὰ ῥίζα τοῦ δέντρου, μὲ τὴν ξερὴ καὶ γλυκειά της μούχλα, τοῦ χρησίμεψε καὶ γιὰ προσκέφαλο. Τὸ πρωΐ, μὲ τὴν ἀβγούλα τὴ διαμαντένια, σηκώθηκε χαρούμενος χαρούμενος. Κοίταξε ὁλόγυρα τὸ Νησί, τὶς ἀραδιασμένες τὶς κορφοῦλες, τὴ ῥεματιά, τὸν ἥλιο ποῦ λίγο λίγο ἄρχιζε νὰ προβάλῃ πίσω ἀπὸ τὰ βουνάκια, θυμήθηκε τὸν κάμπο τὸν πανόμορφο ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ μὲ τὰ δέντρα καὶ μὲ τὰ φροῦττα, εἶδε καὶ τὸ δικό του τὸ μέρος τὸ μικρουλὸ καὶ τὸ χαριτωμένο, μὲ τὴν ἀμμουδιά του, μὲ τὴν κορφούλα του, καὶ φώναξε.

—«Ὅλα, ὅλα ἐδῶ εἶναι δικά μου. Μπρὲ καπετάνιο, τιμωρία τὸ λὲς ἀφτό, νὰ μοῦ δώσῃς ἀλάκαιρο βασίλειο, νἄμαι βασιλιὰς ἐγὼ καὶ κανένας ἄλλος; Ὁ μουρλὸς ποῦ κόντεψε κιόλας νὰ λυπηθῶ τὴν ψωροφυλακή μου στὸ καράβι! Τρελλάθηκα. Ἐδῶ, στὴ Σάντα Κλάρα μου, πηγαίνω ἔρχουμαι, τρέχω, σουλατσέρνω, κάθουμαι, σηκώνουμαι, τρώγω, πίνω, κοιμοῦμαι, ρουχαλίζω, ῥαχατέβω, δουλέβω, περπατῶ, ἀνεβαίνω στὰ δέντρα, κατεβαίνω, ζῶ, δὲν ἔχω ἀφέντη, οὔτε παραφέντη. Τὸ κέφι μου κ' ἡ θέλησή μου. Νὰ μὴ μ' ἄφινες στὴ Σάντα Κλάρα, θὰ ἐρχόμουνα καὶ μοναχός μου. Ἐσὺ καὶ γὼ χωριὸ δὲν κάνουμε. Καὶ γειά σου»,

Τἄλεγα ἀφτὰ μιὰν ὁλόφκιδρη πρωϊνή, τἄλεγα μάλιστα δυνατά, ἐνῶ στὸ ἀσάλεφτο ῥουμάνι σώπαιναν ὅλα πέρα πέρα. Σὰν τέλειωσε, σάστισε ὁ ἴδιος μὲ τὴ φωνή του καὶ τοῦ φάνηκε σὰ νὰ μίλαε κανένας ἄλλος κοντά του. Ἔκαμε δυὸ τρία βήματα, νὰ ξεμουδιάσῃ ἀπὸ τὸ κοιμήσι καὶ τραγούδησε κάποιο λυπητερὸ τραγούδι ποῦ συνήθιζε καὶ τὸ τραγούδαε στὴ φυλακή. Μήτε ἀφτὸ δὲν τοῦ ἄρεσε· τοῦ ἦρθε σὰ νἄλλαξε καὶ τὸ τραγούδι κι ὁ σκοπός. Μπορεῖ πάλε στὸ καράβι μὲ τὰ κύματα καὶ μὲ τὸν ἀθρώπινο τὸν κρότο νὰ εἶχε ἄλλο ῥυθμὸ τὸ τραγούδι. Στὴ Σάντα Κλάρα εἴτανε σιγασιά.

– «Πάω, λέει, νὰ κάμω καὶ μιὰ βόλτα, νὰ δῶ τὸ βασίλειο ποῦ μοῦ χάρισε ἡ τύχη, γιατὶ βέβαια καὶ δὲ θἄχουμε πάντα καλοκαιριά Σὰ βρέξῃ, σὰ βροντήξῃ, σὰ χαλάσῃ ὁ κόσμος, ποῦ θὰ κοιμηθῆ ὁ βασιλιάς; Πρέπει βασιλικὸ στρωσίδι νὰ τοῦ βροῦμε.»

Γύρισε δῶθε κεῖθε στὸ ῥουμάνι, δέντρα λογιῶ λογιῶνε, χοντρά, ψιλά, μικρά, μεγάλα, κανένα ὅμως ποῦ νὰ εἶναι κούφιος ὁ κορμός του, σὰν τὸν πλάτανο, ἐκεῖ κάτω στον κάμπο. Κατέβηκε ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ τῆς κορφούλας, πρὸς τὸ νοτιανὸ τἀκρογιάλι ποῦ δὲν τὸ γνώριζε ἀκόμη καλά, γιατὶ τὸ εἶχε δεῖ μόνο ἀπὸ πάνω. Καὶ κεῖ ἀμμουδιά, σὰν ξαθὸ μακρουλὸ γαλόνι ποῦ ἔστριβε κ' ἔπαιρνε τὸ Νησὶ γύρω γύρω πηγαίνοντας πρὸς τὴν Ἀνατολή, ὥςπου νὰ φτάσῃ στὸ μέρος ποῦ εἴτανε τὸ βουνὸ τἀψηλόκορφο καὶ νὰ σμίξῃ μὲ τὴ μεγάλη τὴν ἀμμουδιά. Πολὺ νόστιμος ὁ τόπος, ὁ ἄμμος σὰν τὸ βελοῦδο κι ὁ περίπατος μιὰ χαρά. Εἴτανε κ' ἥσκιος ἐκείνη τὴν ὥρα, γιατὶ σκέπαζαν τὸ δρόμο ἀράδα ἀράδα οἱ κορφοῦλες, ἀρχίζοντας ἀπὸ τὴ δική του, ποῦ κοιμήθηκε, ἴσα μὲ τὸν κάμπο πέρα. Δὲν ξακολούθησε ὅμως, ἐπειδή, ὅσο βαστοῦσε τὸ καλοκαίρι, ἔλεγε νὰ κάμῃ κρεββατοκάμερα πρὸς τὴ Δύση, γιὰ τὴ ζέστη, γιὰ νὰ βλέπῃ κιόλας τὸν ἥλιο ὡς ὅπου βουλιάζει στὴ θάλασσα, γιὰ νὰ ξυπνάῃ καὶ πιὸ ἀργά. Τοῦ κάκου! τὴν ἀγαποῦσε τὴν πρώτη του κορφούλα. Σὰν ἔρθῃ πάλε ὁ χειμώνας, φροντίζουμε καὶ τὸ στρώνουμε στὴν ἀνατολή, καμπομεριά. Εἴτανε καὶ μακριὰ νὰ τραβήξῃ ὡς τὴν ἄκρη.

(Ἀκολουθεῖ)

ΑΠΟ ΤΟ Ο ΤΗΣ ΙΛΙΑΔΑΣ

Μὰ τέλος πιὰ σὰ διάβηκαν παλούκια καὶ χαντάκι
τρεχάτοι, κι' ἔπεσαν πολλοὶ ἀπ' Ἀχαιῶν κοντάρια,
ἀφτοὶ βαστιοῦνταν κι' ἔμεναν ἐκεῖ κοντὰ στ' ἀμάξια
χλωμοὶ ἀπὸ φόβο, τρέμοντας· καὶ στὴν κορφὴ τῆς Ἴδας
ξύπνησε ὁ Δίας ἄξαφνα ἀπ' τὸ πλεβρὸ τῆς Ἥρας.
Κι' ὄρθιος πηδᾶει, καὶ στέκοντας θωρεῖ τὰ διὸ τ' ἀσκέρια,
τοὺς Τρῶες ποὖχαν νικηθεῖ, καὶ πίσω τοὺς Ἀργῖτες
ποὺ τοὺς βαροῦσαν κι' ἔτρεχε ὁ Ποσειδὸς μαζί τους.
Κι' εἶδε στὸ κάμπο κατὰ γῆς τὸν Ἕκτορα βαλμένο,
κι' οἱ φίλοι γύρω κάθουνταν, κι' ἀφτὸς ἀγκομαχοῦσε
βαριὰ φυσῶντας, κι' ἡ ψυχὴ λὲς τοὔβγαινε, καὶ ξέρναε
αἷμας, τὶ δὲν τὸν βάρεσε ὁ πιὸ ἀχαμνὸς Ἀργῖτης.
Λυπήθη σὰν τὸν εἶδε ἐκεῖ, κι' ἔρριξε ἐφτὺς τῆς Ἥρας
λοξὴ ματιὰ καὶ τρομερὸ τῆς μίλησε ἕνα λόγο·
«Ἄσβαλτα ὁ δόλος σου, ἄπιστη, τὸν Ἕκτορα ἀπ' τὴ μάχη
»μοὔπαψε ἐκεῖ ὁ κακόβουλος καὶ τσάκισε τοὺς Τρῶες.
»Δὲν ξέρω ἀλήθια ἂν πρώτη ἐσὺ δὲν πρέπει νὰ πλεβρώσεις
»μὲ ξύλο τὰ μπλεκούδια σου καὶ νὰν τοὺς δεῖς τὴ γλύκα.
»Ἡ δὲ θυμᾶσαι ὅταν ψηλὰ σὲ κρέμασα κι' ἀμόνια
»διὸ σοῦδεσα στὰ πόδια σου καὶ σοῦσφιξα τὰ χέρια
»μ' ἄσπαστη ὁλόχρυση τριχιά, κι' ἐσὺ ἔτσι κρεμασμένη
»ἔμενες μέσ' στὸ λιόφωτο καὶ στ' οὐρανοῦ τὰ γνέφια;
»Καὶ στὸ τρανὸ βουνὸ οἱ θεοὶ βαρυγομοῦσαν ὅλοι,
»μὰ δὲν τολμοῦσαν καὶ κοντὰ νὰ πᾶν καὶ νὰ σὲ λύσουν,
»τὶ τίναζα ὄπιον ἔπιανα ἀπ' τὸ κατῶφλι κάτου,
»κ' ἐκεῖνος ἔφτανε στὴ γῆς μὲ τὴν ψυχὴ στὸ στόμα.
»Μὰ κι' ἔτσι δὲν ξεθύμανα ἀπ' τὴ βαριὰ ἐγὼ λύπη
»τοῦ θεογέννητου Ἡρακλῆ, ποὺ ἐσὺ τ' Ἀνεμοβρόχια
»ξελόγιασες καὶ τὸ Βοριᾶ μὲ τοὺς κακοὺς σκοπούς σου,
»καὶ θαλασσόδερτο ὡς στὴν Κῶ τὸν ἔσπρωξες ἀλάργα.
»Μὰ ἐγὼ τὸν ἔσωσα ἀπὸ κεῖ καὶ τόνε πῆγα πίσω
»στερνὰ ἀπὸ τόσα βάσανα στ' ἀλογοθρόφο τ' Ἄργος.
»Λεῖψε ἀπ' τὶς διαβολιὲς λοιπόν, μὴ σ' τὰ θυμίσω πάλι
»καὶ δεῖς ἃ βγάζεις τίποτα ἀπὸ φιλιὰ κι' ἀγάπες,
»ποὖρθες κλεφτὰ καὶ μοὖπεσες στὴν ἀγκαλιὰ μ' ἀπάτη.»

Εἶπε· καὶ σκιάχτηκε ἡ θεὰ ἡ γελαδόματη Ἥρα,
καὶ φοβισμένη ἀπάντησε διὸ φτερωμένα λόγια·
«Σ' ἀμώνω τώρα μὰ τὴ Γῆς, μὰ τἀ οὐράνια ἀπάνου,
»καὶ μὰ τὴ μελανὸχυτη τῆς Φρίκιας καταβόθρα—
»π' ὅρκος ὁ πιὸ 'ναι φοβερὸς μὲ τοὺς θεοὺς καὶ δέ-τη—

ΙΟΥΛΙΟΥ ΕΣΣΛΙΝ

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ

Δρᾶμα σὲ τρεῖς πράξεις

Μεταφρασμένο ἀπὸ τὸν Κ. ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟ

ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΗΣ Β'. ΚΑΙ Γ'. ΠΡΑΞΕΩΣ
ΣΩΤΗΡΗΣ ΚΟΡΑΚΑΣ
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ
ΠΑΠΑΓΙΩΡΓΗΣ
ΑΡΙΑΔΝΗ
ΦΑΤΜΕ
Ο ΓΙΑΤΡΟΣ
ΜΙΑ ΕΒΡΑΙΑ
ΙΣΑΑΚ, παιδί της, τρελλός
ΜΑΡΙΑ
ΦΡΟΣΥΝΗ
ΑΝΔΡΕΣ, ΓΥΝΑΙΚΕΣ, ΚΟΡΙΤΣΙΑ

Ἡ σκηνὴ σ' ἕνα χωριὸ πλησίον τῆς Σμύρνης.

ΠΡΑΞΙΣ Β'.

Αὐλὴ χωριάτικου σπιτιοῦ ποῦ καταλαμβάνει σχεδὸν ὅλην τὴ σκηνή. Δεξιὰ δρόμος. Στὸ ἐμπροσθινὸ μέρος τῆς σκηνῆς τὸ σπίτι στὸ ὁποῖον ἀνήκει ἡ αὐλή. Γύρω στὴν τελευταία μιὰ χαμηλὴ μάνδρα ποῦ εὔκολα μπορεῖ νὰ τὴν πηδήσῃ κανεὶς ἀπὸ τὸ δρόμο. Ὁ δρόμος κατηφορίζει πρὸς τὸ βάθος καὶ κάνει ἀριστερὰ πίσω ἀπὸ τὸν τοῖχο ποῦ στηρίζει τὸ ἐπιχωμάτωμα τῆς αὐλῆς. Στὸ ἀπέναντι μέρος τοῦ δρόμου, στὸ βάθος, μικρὸ σπιτάκι ἡ ἐπίπεδη στέγη τοῦ ὁποίου μόλις εἶναι ψηλότερη ἀπὸ τὸ ἐπίπεδο τῆς αὐλῆς. Πίσω ἀπὸ τὸ σπιτάκι φαίνεται ἕνα κυπαρίσσι. Ἀστερος γαλανὸς οὐρανός. Στὸ δρόμο κοντὰ στὸν τοῖχο σύνεργα ψαρικῆς. Δειλινὸ ἡ ὥρα, πρὸς τὸ βράδυ. Τὸ σπίτι ρίχνει μακρὺν ἴσκιο καὶ ἡ ἐπίπεδη στέγη τοῦ μικροῦ σπιτιοῦ φωτίζεται κοκινωπὰ ἀπὸ τὸν ἥλιο ποῦ βασιλεύει. Ἡ Ἰφιγένεια κάθεται κοντὰ στὴν κούνια τοῦ ἄρρωστου παιδιοῦ της. Ὁ Σωτήρης Κοράκας πηγαίνει πέρα ἀδῶθε. Ἡ Φατμὲ, ἡ ὑπηρέτρια, στέκει κοντὰ στὰ σκαλιὰ ποῦ εἶναι ἐμπρὸς στὴν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ. Ὅταν σηκώνεται ἡ αὐλαία ἀκούεται ἀπὸ ἕνα μιναρὲ ἐκεῖ κοντὰ ἡ φωνὴ τοῦ χόντζα ποῦ προσεύχεται.

Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΧΟΝΤΖΑ.—Κάτ καμάτ ελ σαλατοῦ!... Ἀλλὰχ ἐκμπέρ... Λὰ ἰλάχ ἐ ἴλλα Ἀλλάχ.

ΦΑΤΜΕ (ψιθυρίζουσα.) Λὰ ιλαχ ἐ ἴλλα Ἀλλάχ.

Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΧΟΝΤΖΑ.—Ἀλλὰχ ἐκμπέρ! Ἀσαχαντοῦ ἄν λὰ ἰλὰχ ἰλλαχαχ. Ἀσαχαντοῦ ἄν λα ἰλλὰχ ἰλλαλάφ. Ἀσαχαντοῦ ἄννα μοχαμεντὰμ ρασοὺλ οὐλάχ. (Ἡ φωνὴ σβύνεται σιγὰ σιγὰ ἐνῶ μόλις ἀκούονται τὰ λόγια ποῦ τὰ φέρνει ὁ ἄνεμος.) Χαγὲ ἀλλ ἐλ σελλᾶ. Χαγὲ ἀλλ ἐλφαλᾶ. Κάτ καμάτ ἐλ σολατοῦ. Ἀλλάχ ἐκμπέρ! Ἀλλάχ ἐκμπέρ.

ΦΑΤΜΕ.—Ἀφέντη... πρέπει νὰ προσκυνήσετε! Τὸν ἅγιό μας, τὸ θαυματουργό, ποῦ εἶναι θαμένος ἔξω ἀπὸ τὸ κοιμητήρι, στὸ δρόμο ποῦ πᾶμε στὴ χώρα, αὐτὸν νὰ παρακαλέσετε καὶ θὰ σᾶς γιάνῃ τὸ παιδί σας.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.—Ποιὸν ἅγιο;

ΦΑΤΜΕ.—Ξέρει ὁ ἀφέντης. Μιὰ μέρα πηγαίναμε στὴ χώρα κ' ἐκεῖ εἶδε φῶς στὸ κυβοῦρι καὶ μὲ ρώτησε τὶ εἶναι αὐτό. Δὲν τὸ θυμᾶσαι, ἀφέντη; Κάτι καμήλες δὲν κάθονταν στὸ πηγάδι κοντὰ στὸ κυβοῦρι; μ' ἐρώτησες καὶ σοῦ εἶπα: πῶς εἶναι θαμμένος ἐκεῖ ἕνας ἅγιος ποῦ μπορεῖ νὰ σοῦ γιάνῃ τὸ παιδί σου, γιατὶ ὁ ἅγιος αὐτὸς κάνει θάματα! Δὲν τὸ θυμᾶσαι;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.—Κάθε βράδυ παρακαλῶ τὴν Παρθένα. Γονατίζω μπροστὰ στὸ ἀσημένιο εἰκόνισμά της καὶ κάνω τὴν προσευχή μου. Τὴν παρακαλῶ τόσο πολὺ ποῦ ἡ δέησί μου θὰ φθάνῃ σὰν κραυγὴ στὸν οὐρανό. Ἂν κ' ἡ παρθένα δὲν μ' ἀκούσῃ, τότε δὲν ἔχει πιὰ γιατρειὰ τὸ παιδί μας. (Ὑψώνεται πάλι καθαρὰ ἡ φωνὴ τοῦ προσευχομένου χόντζα).

Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΧΟΝΤΖΑ.—Ἀσαχαντοῦ ἄννα μοχαμεντὰν ρασοὺλ οὐλλά.

»Μὰ τὸ ἀντάμωμά σου τὸ ἀφικόμαι τὸ πρῶτο,
»τὸ στόμα ἐγὼ πιὰ φέρτερο στὸ στόμα σου δὲν [πάνω,
»σοῦ τάζω, ὁ θείστης Ποσειδὸς δὲ βλάφτει ἀπ' ἀφορ- [μή μου
»τοὺς Τρῶες καὶ τὸν Ἕκτορα, ἢ καὶ βοηθάει Ἀρ- [γεῖτες,
»μὲν εἶν' τὸν σπρώχνει ἀφτάθελα μέσα ἡ καρδιά [γιατὶ εἶδε
»καὶ πόνεσε τοὺς Ἀχαιοὺς πούτεαν στενὰ ζωσμένοι.
»Ἐγώ, ἃ ρωτᾶ με, θὰν τοῦ πῶ, κάλια κι' ἀφτὸς νὰ [σύρει
»ἐσύ ὅπως, Μαθρομάγνεφε, μᾶς ὁδηγᾶς στὴ στράτα.»

Εἶπε· καὶ τότε τῶν θεῶν κι' ἀθρώπων ὁ πατέρας
μ' ἕνα χαμόγελο ἤμερο τῆς μίλησε ἔτσι κι' εἶπε.
«Ἂν τότες, Ἥρα, δέσποινα γελαδομάτα, μένεις
»ἥσυχη ἐδῶ μέσ' στοὺς θεοὺς καὶ πᾶς καθὼς πη- [γαίνω,
»γλήγορα τότε ὁ Ποσειδὸς θαρρῶ, σκοπὸ θ' ἀλλάξει
»ὅπως ἐμεῖς τὸ θέλουμε, κι' ἂς πρατιμᾶ ἄλλη στράτα.
»Ὅμως ἀλήθια ἀφτὰ ἂν τὰ λὲς κι' ὄχι ἔτσι τάχα [λόγια,
»σῦρε ὡς στοὺς θεϊκοὺς δωροὺς κι' ἀμέσως κράξε τώρα
»τὴν ἀνεμόποδη Ἶριδα νάρθεῖ καὶ τὸν Ἀπόλλο,
»γιὰ νὰ κατέβει ἡ Ἶριδα στῶν Ἀχαιῶν τοὺς λόχους,
»νὰ πεῖ τοῦ θείστη Ποσειδοῦ ν' ἀφίσει τοὺς πολέμους
»καὶ νὰ τρωθάει στὸν πύργο του μέσ' στοῦ γιαλοῦ [τὰ βάθια·
»κι' ἂς στείλει ὁ Φοῖβος πάλε ἐμπρὸς τὸν Ἕκτορα [στὴ μάχη,
»μέσα ξανὰ φωσῶντας του ζωή, σὰν τοῦ γιατρέψει
»τοὺς πόνους ποὺ τὸν τυραγνοῦν, καὶ τοὺς Ἀργεῖτες [πίσω
»ἂς τοὺς γυρίσει μὲ φεβγιὸ δειλὸ καρδιὰ σκιαγμένους,
»ποὺ ἀθάστατοι ὡς τὰ φτερωτὰ νὰ τσακιστοῦν κα- [ράβια.
»Μὰ πρὶν δὲν ξεθυμώνω ἐγώ, κι' οὔτε θεὸ κανέναν
»ἄλλονε ἀφίνω ἐδῶ βοηθὸς τῶν Ἀχαιῶν νὰ τρέξει,
»πρὶν ὡς στὴν ἄκρη ὁ πόθος του τελιώσει τ' Ἀχιλλέα
»ποὺ τοὔταξα—τὴ θεϊκιὰ κουνῶντας κεφαλή μου—
»τὴ μέρα σ' ἄγγιξε ἡ θεὰ τὰ γόνατά μου, ἡ Θέτη,
»καὶ νὰ τιμήσω κλάφτηκε τὸν καστροπάρτη γιό της.»

Εἶπε· κι' ἐφτὺς τὸν ἄκουσε τοῦ Κρόνου ἡ κόρη, ἡ [Ἥρα,
καὶ στὸν τρανὸ πῆγε Ὄλυμπο ἀπ' τὶς κορφὲς τῆς [Ἴδας.
Κι' ὅπως πετάει ὁ νοῦς ἀντρὸς κοσμοταξιδεμένου
ὅτα στῆς μάδρης του καρδιᾶς τὰ βάθια λογαριάζει
«ἐδῶ 'μουνα κι' ἐκεῖ 'μουνα,» καὶ τὰ παλιὰ θυμᾶται,
ἔτσι γοργὰ πετάχτηκε πιλάλα ἡ σεβαστὴ Ἥρα.
Καὶ τοὺς θεούς, σὰν ἔφτασε, τοὺς βρῆκε συναγμένους
μέσ' στὸ παλάτι τοῦ Διός, κι' ὅταν τὴν εἶδανε ὅλοι
σηκώθηκαν, κι' ἐφτὺς νὰ πιεῖ τῆς πρόσφερναν πο- [τήρια.
Μὰ ἀφτὴ τοὺς ἄλλους ἄφισε, καὶ παίρνει τὸ ποτῆρι
τῆς Θέτης, πρώτη ποὔτρεξε νὰν τὴν καλωσορίσει
καὶ πῆγε καὶ τῆς μίλησε διὸ φτερωμένα λόγια·
«Ἥρα, γιατὶ ὄρθες φαίνεσαι σὰν τρομαγμένη ἔξω,
»ἀφοῦ ἀποπῆρε ἡ ἀντρας σου, ὁ γιὸς τοῦ τέρο-Κρό- [νου.»

Τότες ἀπάντησε ἡ θεά, ἡ μαργαρόκορφη Ἥρα·
«Θέτη θεά, μὴν τὰ ρωτᾶς! Κι' ἐσὺ ἐκεινοῦ τὴν ξέρεις
»τὴ γνώμη τί 'ναι, ἀνήμερη δίχως ψηφὶ καὶ σπλάχ- [νος.
»Μὰ κάτσε κι' ἄρχισε νὰ τρῶς, γιατὶ οἱ θεοὶ προσ- [μένουν,
»καὶ θὰν τὰ πῶ ἐγὼ σ' ἄλους τους τί μᾶς μηνάει [ὁ Δίας,
»ἄσκημες μᾶς μηνάει δουλιές, ποὺ δὲ θαρρῶ θ' [ἀνοιξουν
»τὴν ὄρεξη ὄντου ζωντανοῦ, οὔτε θεοῦ οὔτ' ἀθρώπου,
»τώρα ἂν ἀκόμα μὲ λυχο κεφάλι τρώει κανείς τους».

ΑΛΕΞ. ΠΑΛΛΗΣ

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Μουστερῆς. Μ' ἄρεσε πολὺ τὸ φαὶ ἐδῶ. Ἔφαγα καλά· ἤθελα νὰ ἔρχουμαι μὲ τὸ μῆνα... πόσα θέλεις μὲ τὸ μῆνα;

Ξενοδόχος. Τὰ τρεριάζουμε εὔκολα. Πές μου ὅμως πρῶτα, πάντα ἔχεις τὴν ἴδια ὄρεξη καθὼς σήμερα;

—

Ὁ κ. Φραγκόγλους (τῆς γυναικός του σ' ἕνα χορό). Τρομερὸ ποᾶμα νὰ τᾶχῃς πάντα καὶ παντοῦ ἔτσι ζωνισμένα. Δὲ βλέπεις ἐκεῖ τὴν κ. Ἐργολαβίδη τί ζωηρὰ ποῦ εἶναι, πῶς γελᾷ, χωρατεύει...

Ἡ κ Φραγκόγλου. Ναί, μὰ ξεχνᾷς πῶς ἐκείνη εἶναι χήρα.

—

— Εἶναι μέσα ἡ κυρά σου;
— Ὄχι, ἐξῆλθεν.
— Καὶ πότε θὰ γυρίσει; Ξέρεις;
— Αὐτὸ δὲ μοῦ τόπε..., Μὰ καρτέρα μιὰ στιγμή, πάω νὰ τὴ ρωτήσω.

—

Κυρά. Μαριγώ, γιατὶ ἔβγαλες τὸ σκυλὶ ἔξω;
Μαριγώ. Γιατὶ μαγάριζε, κυρία.
Κυρά. Μὰ δὲν σοῦ εἶπα νὰ μὴν κάνεις τίποτα χωρὶς νὰ μὲ ρωτᾷς; Ἄνοιξέ του ἀμέσως!
Μαριγώ (ξαναγυρίζοντας). Κυρία, κυρία, ἡ γάτα τρώει τὰ μπαρμπούνια!
Κυρά. Καὶ τί κάθεσαι; Δὲν τὴ διώχνεις;
Μαριγώ. Ἤθελα πρῶτα νὰ σὲ ρωτήσω.

—

— Ὑποθέτω, Ἑλένη, τὸ σκυλί σου τὸ λὲς Ἀμούρ, ἐπειδὴ εἶναι τόσο ὡραῖο.
— Ὄχι, ἐπειδὴ εἶναι τυφλὸ τὸ καημένο.

Ο ΡΕΦΕΝΕΣ

Ο „ΝΟΥΜΑΣ"
ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

Η ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΤΟΥ ΕΙΝΑΙ:
Γιὰ τὴν Ἑλλάδα Δρ. 10.—Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸ φρ. χρ. 10

10 λεπτὰ τὸ κάθε φύλλο λεπτὰ 10

ΠΟΥΛΙΕΤΑΙ: Στὰ κιόσκια τῆς Πλατείας Συντάγματος, Ὁμονοίας, Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, Σταθμοῦ Τροχιοδρόμου (Ὀφθαλμιατρεῖο) Σταθμοῦ ὑπογείου Σιδηροδρόμου (Ὁμόνοια) στὸ καπνοπωλεῖο Σαρρῆ (Πλατεία Στουρνάρα, Ἐξάρχεια) καὶ στὸ βιβλιοπωλεῖο «Ἑστίας» Γ. Κολάρου.

Ἡ συνδρομή του πληρώνεται μπροστὰ κ' εἶναι γιὰ ἕνα χρόνο πάντοτε.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

ΚΑΙ

ΠΡΑΓΜΑΤΑ

ΜΑΣ ΕΙΠΑΝ

ἄνθρωποι ἀξιόπιστοι, ἄνθρωποι ποὺ τοὺς ξέρουμε πολὺ καλὰ πῶς καὶ τὴν ἀλήθεια πάντα λένε καὶ τὴν πατρίδα πονοῦν, μᾶς εἶπαν λοιπὸν πῶς τᾶρθρα ποὺ δημοσίεψε ἡ «Ἀκρόπολη» γιὰ τὰ χάλια τοῦ στόλου μας δὲν εἶναι τόσο ἀγνὰ καὶ ἄμωμα, ἀφοῦ καὶ στὸ ζήτημ' αὐτό, ὅπως καὶ σὲ τόσ' ἄλλα ζητήματα, ποὺ ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ ξεφυτρώνουν στὴ μέση μὲ τὴ μουτσούνα τοῦ πατριωτισμοῦ, πρέπει νὰ ζητήσουμε τὴν παντοδύναμη Θεὰ Ἰδιοτέλεια.

Θέλουν νὰ ποῦν δηλ. πῶς ὑπάρχει ἐδῶ κάποια μεγάλη ἑταιρία ἀπὸ δημοσιογράφους, βουλευτὲς κλπ. ποὺ μεσιτεύει, νὰ ποῦμε, γιὰ νὰ πίρῃ κάποιο μεγάλο εὐρωπαϊκὸ ἐργοστάσιο ἀπάνω του τὴ δουλειὰ νὰ μᾶς φτειάξῃ στόλο—δουλειὰ ποὺ θὰ κόψῃ ἀρκετὰ ἑκατομμύρια—καὶ πῶς ὅλοι αὐτοὶ οἱ μεσῖτες, ποὺ

ΣΩΤΗΡΗΣ.—Μὰ ἐμεῖς εἴμαστε χριστιανοί, Φατμέ. Εἴμαστε χριστιανοί. Ὁ ἅγιός σου δὲν μπορεῖ νὰ μᾶς ἀκούσῃ.

ΦΑΤΜΕ.—Ἡ χάρι του εἶναι γιὰ ὅλους ποὺ τὸν παρακαλοῦν. Καὶ τὸ παιδὶ δὲν φταίει τίποτα, δὲν ἔχει καμμιὰ ἁμαρτία ἀκόμα. Δὲν τοῦ μόλυνε τὴν ψυχὴ ψεύτικη πίστι. Ἂν παρακαλέστε γιὰ τὸ παιδί, θὰ σᾶς ἀκούσῃ.

ΣΩΤΗΡΗΣ.—Τὴν πρώτη φορὰ ποὺ θὰ περάσω ἀπὸ τὸ μνῆμα του θὰ τὸ κάμω, Φατμέ. Θὰ σὲ θυμηθῶ καὶ θὰ τὸ κάμω. (Μιὰ Τούρκισσα μὲ στάμνες στὰ χέρια κατεβαίνει τὸ δρόμον καὶ χάνεται ἀριστερά. Ἀπὸ τὴν ἐπίπεδη στέγη πλησίον τοῦ μικροῦ σπιτιοῦ παρουσιάζεται στὸ μεταξὺ ἡ Ἀριάδνη καὶ ἀρχίζει νὰ ποτίζῃ τὰ ἄνθη ποὺ εἶναι φυτευμένα ὁλόγυρα σὲ γλάστρες. Ἀπάνω στὸν τοῖχο ποὺ εἶναι ἀπέναντι τῆς ἐπίπεδης στέγης φαίνονται τὰ χέρια κάποιου παιδιοῦ ποὺ προσπαθεῖ νὰ τὸν ἀνεβῇ καὶ σὲ λίγο καὶ τὸ πρόσωπό του ποὺ προδίδει πῶς εἶναι τρελλό.)

ΑΡΙΑΔΝΗ.—Κατέβα κάτω, Ἰσαάκ. Πήγαινε σπίτι σου. Ἡ μητέρα σου θὰ σὲ γυρεύῃ καὶ θἄναι σὲ ἀνησυχία.

ΙΣΑΑΚ.—(Χάνεται· πάλιν ἀκούεται μόνον ἡ φωνή του) Γιὰ δὲς ἐδῶ, ἔπιασα ἕνα φίδι.

ΑΡΙΑΔΝΗ.—Αὐτὸ δὲν εἶναι φίδι. Πέταχ' το ἀπὸ 'κεῖ τὸ ψοφίμι. Αὐτὸ εἶναι γουστερίτσα... δὲν ντρέπεσαι.

ΙΣΑΑΚ.—Γουστερίτσα στριγγλίτσα εἶναι... στριγγλίτσα.

ΑΡΙΑΔΝΗ.—Τί στριγγλίτσα; ποὺ τὶς ξέρεις ἐσὺ τὶς στριγγλίτσες;

ΙΣΑΑΚ.—Στριγγλίτσα εἶναι... στριγγλίτσα! (Ἀνεβαίνει τὸ δρόμο τρέχοντας, πηδᾷ ἀπὸ τὸν τοῖχο στὴν αὐλὴ κ' ἔπειτα στέκει καὶ κοιτάζει χάσκοντας τὸ Σωτήρη, τὴν Ἰφιγένεια καὶ τὴ Φατμέ.)

ΦΑΤΜΕ.—Ἄντε, πήγαινε σπίτι σου, Ἰσαάκ.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.—Εἶναι πολὺς καιρὸς ποὺ εἶναι ἔτσι αὐτὸ τὸ παιδί;

ΑΡΙΑΔΝΗ.—Ἀπὸ μικρὸ παιδὶ ἦταν ἀδύνατο στὸ μυαλὸ καὶ σεληνιάζονταν· τώρα λίγος καιρὸς εἶναι ποὺ κατάντησε ἔτσι.

ΦΑΤΜΕ.—Λένε πῶς ἡ μητέρα του τὸ ἔκαμε μὲ τὸν ἴδιον τὸν ἀδερφό της.

ΑΡΙΑΔΝΗ.—Γι' αὐτὸ ἀναγκάστηκε κ' ἔφυγε κι ἀπ' τὸ μαχαλᾶ της μέσα στὴ Σμύρνη· εἶναι Ὀβρηά. Τῆς ἄλειψαν τὰ παράθυρα μὲ βρῶμες κι ἄμα ἔβγαινε στὸ δρόμο τὴν ἔφτυναν καὶ τὴ χτυποῦσαν. Γι' αὐτὸ ἔχει χρόνια τώρα ποὺ κάθετ' ἐδῶ ἔξω ποὺ εἶναι μόνον τοῦρκοι καὶ χριστιανοὶ καὶ πάει καὶ ξενοδουλεύει στὰ σπίτια· πλένει καὶ σφουγγαρίζει.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.—Κ' ἐκεῖνος... ὁ ἀδερφός της ποὺ εἶναι τώρα;

ΑΡΙΑΔΝΗ.—Ἄκουσα πῶς ἔφυγε καὶ πάει στὴν Πόλι.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.—Ἡ δυστυχισμένη!

ΣΩΤΗΡΗΣ.—(Πρὸς τὸν Ἰσαάκ ποὺ στέκει ἀκόμα καὶ τοὺς κοιτάζει.) Πήγαινε σπίτι σου, παιδί μου!

ΙΣΑΑΚ.—Τί εἶν' ἐκεῖ μέσα;

ΣΩΤΗΡΗΣ.—Ἕνα παιδί... ἄρρωστο.

ΑΡΙΑΔΝΗ.—Θεὸς νὰ μᾶς φυλάῃ ἀπὸ τέτοια κακά.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.—Ἄχ, Ἀριάδνη, ποιὸ εἶναι τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, δὲν τὸ ξέρομε. Καὶ κανένας δὲν μπορεῖ νὰ γλυτώσῃ ἀπ' ὅ,τι τοῦ γράφει ἡ Μοῖρα του. Κακὲς ὁρμὲς σπρώχνουν στὸν γκρεμὸ τὸν ἄνθρωπο καὶ δὲν ἔχει πιὰ σωτηρία. Μπορεῖ νὰ χάσῃ τὸ νοῦ ὅταν τὸ συλλογίζεται κανείς.

ΑΡΙΑΔΝΗ.—Μόνον πῶς ἡ παναγιὰ Παρθένα μᾶς βοηθάει καμμιὰ φορὰ· εἶναι μεγάλη ἡ χάρι της.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.—Ἄχ! ὄχι πάντα... Ἀριάδνη!

φωνάζουν σήμερα ἀπὸ τὶς στῆλες τῶν ἐφημερίδων καὶ θὰ φωνάξουν αὔριο κι ἀπὸ τὸ βῆμα τῆς Βουλῆς, θὰ πάρουν τὸ μερτικό τους, ἀνάλογο πάντα μὲ τὸ ποσὸν τῆς πατριωτικῆς φωνῆς ποὺ θὰ βγάλῃ ὁ καθένας τους.

Ἂς εἶναι κ' ἔτσι τὰ πράματα. Ἀπὸ συμφέρον ἢ ἀπὸ πατριωτισμὸ κι' ἂν γράφουνται ὅλ' αὐτά, τὸ ἴδιο μᾶς κάνει. Ἀρκεῖ ποὺ γράφουνται κι' ἀρκεῖ ποὺ εἶναι ἀληθινά. Τὰ παρακάτω εἶναι ἀλλωνῶν λογαριασμός, κι' ὄχι δικός μας. Οἱ ἄλλοι, οἱ ἁρμόδιοι δά, ἂς φροντίσουν νὰ μὴ γελαστοῦν ὅταν τὰποφασίσουν στὰ σοβαρὰ νὰ φτειάξουν σοβαρὸ στόλο. Αὐτοὶ ἂς ἀνοίξουν τὰ στραβά τους νὰ μή τους παίξουν καμμιὰ τρικλοποδιά, αὐτοὶ ἂς σκεφτοῦν μὲ ποιοὺς θὰ μπλέξουνε.

Ὅλ' αὐτὰ μποροῦν καὶ νὰ γίνουν, καὶ γι' αὐτὸ δὲν ἀποροῦμε καθόλου. Ἀποροῦμε μονάχα πῶς τἄρθρα ποὺ δημοσιεψε ἡ «Ἀκρόπολη» πῶς δὲν συγκίνησαν ὅλο τὸν κόσμο, πῶς δὲν συγκίνησαν μάλιστα τὴν φοιτητικὴ νεολαία, τὴν τόσο εὐαίσθητη, καὶ δὲν τὴν ἔσπρωξαν νὰ πάρῃ τὰ ὅπλα ἢ τὶς σανίδες στὰ χέρια—τὸ ἴδιο κάνει — καὶ νὰ πάῃ νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τοὺς ἁρμόδιους στόλο, ποὺ θὰ πῇ Ἔθνος, ἀφοῦ ὅταν μᾶς λείπει τὸ πρῶτο, μᾶς λείπει μαζί του καὶ τὸ δεύτερο.

Δυὸ φορές, τώρα τελευταῖα, στὰ Εὐαγγελικὰ καὶ στὰ Μιστριωτικὰ (γιὰ τὴν Ὀρέστεια δηλ.) σηκώθηκαν οἱ φοιτητὲς γιὰ νὰ βρίσουν τὸ Ἔθνος— καὶ γιὰ νὰ τὸ κάνουν ρεντίκολο στὴν Εὐρώπη. Πῶς δὲν σηκώνουνται καὶ τώρα ποὺ πρόκειται νὰ τὸ σώσουν καὶ νὰ δείξουν στὸ κόσμο πῶς ἔχουμε κι' ἀληθινὸ πατριωτισμὸ μέσα μας ;

Μιὰ τέτοια στάση τώρα, καὶ μονάχα τώρα, θὰ δικαιολογιότανε. Γιατὶ ἂν ἔπεφταν καὶ πέντε δέκα κ' ἔδαφαν μὲ τὸ αἷμα τους τοὺς δρόμους τῆς Ἀθήνας — ἔπεσαν τόσοι ἄδικα στὰ Εὐαγγελικὰ καὶ στὰ Μιστριωτικὰ—δὲν θὰ πείραζε, θἄταν μάλιστα καλό, ἀφοῦ μὲ τὸ θάνατό τους, «περὶ Πάτρης» θάνατο, θἀνάγκαζαν τοὺς πολιτικούς μας νὰ τὸ καλοσυλλογιστοῦν ἀφοῦ θἄχουν πιὰ νὰ λογαριαστοῦν, γιὰ τὴν κάθε πράξη τους, μ' ἀνθρώπους ζωντανοὺς κι' ὄχι μὲ ψοφίμια, καθὼς δειχνόμαστε σήμερα.

Λόγια γιὰ νὰ περνᾷ ἡ ὥρα κι' αὐτά. Μεγαλύτερα ἀξία δὲν ἔχουν καὶ μὴ τοὺς τὴ δώσετε.

ΜΕ ΑΡΙΣΤΑ

Ἔγινε διδακτόρισσα τῆς Φιλολογίας τὴν περασμένη Δευτέρα ἡ δ. Καλλιρρόη Ἀδαμιάδου. Τὸ Πανεπιστήμιο ποὺχε τέσσες ἁμαρτίες στὴ ράχη του μπορεῖ νὰ καμαρόνει γι' αὐτὸ κ' οἱ γυναῖκες μας, ὅσες σοβαρίστικες φιλολογοῦδες, ἔχουν κάθε δικαίωμα νὰ περηφανεύουνται τώρα πῶς μιὰ Ρωμιοπούλα ἐβγῆκε νικήτρια ἀπὸ τὸν «Κρανίου τόπο» —ὅπως οἱ φοιτητὲς τῆς Φιλολογίας ἔχουν ὀνομάσει τὴν αἴθουσα ποὺ γίνουνται οἱ ἐξετάσεις— κ' ἐτίμησε πραγματικὰ τὸ γυνα κήσιο μυαλό.

Οἱ καθηγητὲς ἔκριναν τὴν μελέτη ποὺχε κάνει καὶ τῆς ἔδωσαν τὸ Ἄριστα. Δέκαια ἔκριναν. Μὰ ὁ βαθμὸς αὐτὸς δὲν τῆς ἄξιζε μονάχα γιὰ τὴν «τυπικὴ» μελέτη της μποροῦν νὰ τὸν πάρουν κ' ἔλλοι κι' ἄλλες, σκυμμένοι ἀπὸ τὸ πρωΐ ἴσα μὲ τὸ βράδυ ἀπάνω στὰ βιβλία καὶ καταβροχθίζοντες ἀνεξέταστα ὅ,τι βροῦν μπροστά τους. Τὰ Ἄριστα τὰ παίρνουν τίς περισσότερες φορὲς παπαγάλλοι καὶ σχολαστικοί. Ἡ νέα διδακτόρισσα ὅμως οὔτε τένα, οὔτε τἄλλο εἶναι. Καὶ τῆς ἄξιζε τὸ Ἄριστα τόσο γιὰ τὴ βαθειὰ κ' εὐσυνείδητη μελέτη της, ὅσο καὶ γιὰ τὸ ἐλεύτερο καὶ ξάστερο μυαλό της, τὸ ἐρευνητικὸ καὶ ἐκλεχτικό, τὸ ἀπαλλαγμένο ἀπὸ τὶς ἁλυσίδες τοῦ σχολαστικισμοῦ καὶ καμωμένο ἔτσι ποὺ νὰ πολεμᾷ κάθε πρόληψη καὶ νἀναζητάει παντοῦ καὶ σ' ὅλα τὴν Ἀλήθεια.

Μᾶς εἶπαν πῶς ἡ δ. Ἀδαμιάδου τὸ δίπλωμα τὸ θέλησε γιὰ λοῦσο κι' ὄχι γιὰ νὰ τὸ χρησιμοποιήσῃ. Ἀποστρέφετα, λένε, τόσο τὸ δασκαλισμὸ ποὺ τρέμει νὰ μὴ τὴν ποῦν δασκάλα. Ἔχει ἄδικο ἡ καλὴ κόρη. Ὑπάρχουν σήμερα Δάσκαλοι—κ' ὑπάρχουν εὐτυχῶς ἀρκετοί— ποὺ πολεμοῦνε ἴσια ἴσια λυσσασμένα τὸν δασκαλισμὸ καὶ σπρώχνουν τὰ παιδιὰ μὲ τὴν ἅγια κ' ἐθνικὴ διδαχή της πρὸς τὸ Φῶς καὶ πρὸς τὴν Ἀλήθεια. Μιὰ τέτοια νὰ ζητήσῃ νὰ γίνῃ κι' αὐτή. Κ' εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ τὸ κάνῃ, ὅπως εἶναι ὑποχρεωμένος ὁ καθένας ποὺ κατέχει τὸ λύχνο τῆς Ἀλήθειας νὰ μὴ τὸν κρύβῃ ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸ κοιλό, ἀλλὰ νὰ τὸν στένῃ ἀπάνω στὸ λυχνοστάτη γιὰ νὰ φωτίζουνται κι' ἄλλοι

Ἔτσι θέλουμε τὴ νέα διδακτόρισα. Καὶ τῆς εὐχόμαστε ἀπὸ τὰ βάθια τῆς ψυχῆς μας, ὅπως ἐπῆρε τὸ Ἄριστα στὴν «τυπικὴ της ἐξέταση» ἔτσι νὰ πάρῃ τὸ Ἄριστα καὶ στὴν ἄλλη ἐξέταση, τὴ μεγάλη, ποὺ θὰ δώσῃ μπροστὰ στὸ κόσμο, μπροστὰ στὸ ἔθνος ὁλόκληρο, κηρύχνοντας τὴν Ἀλήθεια καὶ τραβιῶντας τὰ κορίτσια μας ἀπὸ τὸ βοῦρκο τοῦ σχολαστικισμοῦ ποὺ τἀφίνει νὰ παραδέρνουνται σήμερα τὸ ἄτιμο κ' ἐθνοχτόνο ἀντιεκπαιδευτικὸ σύστημά μας.

Ἔχουμε δουλειὰ καὶ δουλειὰ μπροστά μας. Καὶ πρέπει νὰ δουλέψουμε ἀκούραστα κ' εὐσυνείδητα χρόνια κοὶ χρόνι' ἀκόμα γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ φτάσουμε στὴν εὐτυχισμένη ἐκείνη ἐποχὴ ποὺ νὰ παίρνουμε τὰ διπλώματα μονάχα γιὰ λοῦσο.

ΤΟ ΔΙΚΙΟ

νὰ λέμε πάντα. Οἱ ἀγῶνες ἐτέλειωσαν κι ὁ κ. Στάης ἀναδείχτηκε ὁ πρῶτο: καὶ ὁ μόνος νικητής. Σ' αὐτὸν λοιπὸν ἀνήκει καὶ ὁ κόττινος τοῦ Σταδιονίκη.

Ὅ,τι μπόρεσε νὰ κάνῃ ὁ ἄνθρωπος, τὄκανε. Ἔτρεξε, ἵδρωσε, ἔβγαλε λόγους, χάλασε τὸν κόσμο. Ἦρθαν μάλιστα στιγμὲς κρίσιμες ποὺ ὁλόκληρος ὁ Ἑλληνισμὸς παρακολουθοῦσε μ' ἀγωνία τοὺς ὑπερανθρώπους κόπους τοῦ Ὑπουργοῦ τοῦ καὶ σταυροσκοπότανε νύχτα μέρα μὴπως ὁ κ. Ὑπουργὸς πάθῃ τίποτε ἀπάνω στὴν ἐκπλήρωση τοῦ ἱεροῦ του καθήκοντος.

Καὶ μεῖς νὰ σᾶς ποῦμε τὴν ἀλήθεια, χίλιες φορὲς τρομάξαμε. Καὶ τρέμουμε ἀκόμα, καὶ νὰ τὸ φανταστοῦμε, πῶς μποροῦσε ἀξιόλογα ὁ κ. Στάης νὰ πάθῃ καμμιὰ συμφόρηση ἀπὸ τὴν συγκίνηση κι' ἀπὸ τὴν κούραση, ἀπάνω σὲ κανένα λόγον, ἢ νὰ βγάλῃ τὸ ποδάρι του ἢ τὸν σβέρκο του, ἐκεῖ ποὔτρεχε νἀγκαλιάσῃ κανένα νικητὴ ἢ νὰ ὁδηγήσῃ στὸ Στάδιο τῆς δόξας κανένα Γυμνάσιο.

Δὲν κάνουν καλὰ νὰ ἐκθέτουν ἔτσι ἀσυλλόγιστα τὴ ζωή τους οἱ Ὑπουργοί μας. Ἂν μᾶς πάθαινε ὁ κ. Στάης τίποτε, τί θὰ γινώμαστε ; Ἔχομε πολλοὺς σὰν κι' αὐτὸν γιὰ νὰ τὸν ἀντικαταστήσουμε στὴ στιγμή : Μὲ ρέγουλο ἡ δουλειὰ πάντα. Ὅπως δουλεύουν τώρα κατάντησε καμμιὰ ἑταιρία νὰ μὴ δέχεται νἀσφαλίσῃ τὴ ζωή τους. Ἀκοῦνε Ἕλληνα Ὑπουργὸ καὶ τρέμουν, ἀφοῦ ἡ ζωή τους ἀπὸ τὴν πολλὴ δουλειὰ βρίσκεται κάθε ὥρα καὶ στιγμὴ σὲ κίνδυνο.

ΧΑΡΗΚΑΜΕ

καὶ μεῖς ποὺ διοριστήκε ὁ κ Δ. Γρ. Καμπούρογλους ἔφορος τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης. Χαρήκαμε καὶ γι' αὐτὸν ποὺ ἦταν ἄξιος γιὰ τέτοια ἐκλεχτὴ θέση καὶ γιὰ τὴν ὑπηρεσία, ποὺ ἔψαξε μὲ τὸ κερὶ νὰ τὸν βρῇ καὶ τὸν βρῆκε, κλεισμένο στὸ γραφεῖο του καὶ βυθισμένο στὶς βαθειὲς μελέτες του, ἀφοῦ ὅλος ὁ κόσμος τὸ ξέρει πῶς ὁ κ. Καμπούρογλους ὀχτρὸς ἄσπονδος τοῦ θορύβου καὶ τῆς ρεκλάμας, οὔτε σὲ δημοσιογραφικὸ γραφεῖο πάτησε τὸ πόδι ποτές, οὔτε κανένα πολιτικὸ θέλησε νὰ γυρίσῃ νὰ ἰδῇ καὶ νὰ κολακέψῃ.

Ὁ σοφὸς κ. Κουρούπης τὸν ἀνακήρυξε Πρύτανη τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων. Εἶναι Πρύτανης καὶ γι' αὐτὸ ἡ Πολιτεία τὸν ἔβαλε στὴν Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη, ποὺ στὶς ἡμέρες κι' αὐτὴ. ὅπως καὶ τόσα ἄλλα δημόσια καταστήματα, ἀντιπροσωπεύει τὸ ἀρχαῖο Πρυτανεῖο. Γρήγορα θὰ δοῦμε τὸν κ. Κουρούπη, τὸν ἀντιπρύτανη, καὶ τοὺς ἄλλους ὁμοτίμους του, σὲ τέτοιες καὶ σὲ καλύτερες θέσεις, ἀφοῦ ἡ Πολιτεία ἄρχισε ν' ἀναγνωρίζῃ τὴν πνευματικὴ ἐργασία κι ἄρχισε νὰ τὴν φασκιώνῃ μὲ γενναίους μιστοὺς καὶ μὲ τιμητικὰ ἀξιώματα.

Ὁ κ. Καμπούρογλους, λένε, τὴν πῆρε τὴν θέση αὐτὴ γιὰ τὰ φιλοσοφικά του «Καρφιὰ καὶ πέταλα» ποὺ ἀπὸ χρόνια δημοσιεύει στὴν «Πινακοθήκη» καὶ σ'

ΑΡΙΑΔΝΗ.—Ἐγὼ τὸν ἄλλο μῆνα παντρεύομαι.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.—Τότε νὰ παρακαλῇς τὴν Παναγιὰ νὰ μὴ σ' εὑρῇ κανένα κακό.

ΑΡΙΑΔΝΗ.—Μέρα καὶ νύχτα αὐτὸ κάνω κ' ἐγώ.

ΣΩΤΗΡΗΣ.—Φατμέ, πήγαινε τὸ παιδὶ στὴ μητέρα του.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.—(Στὴν Ἀριάδνη). Καὶ τὰ λουλούδια σου δὲν τὰ ξεχνᾶς ποτέ, Ἀριάδνη. Ἔρχεσαι κάθε βράδυ καὶ τὰ ποτίζεις.

ΑΡΙΑΔΝΗ. – Αὐτὰ εἶναι ἡ χαρά μου ἀπὸ μιὰ φορά. Χρόνια πολλὰ τώρα... Καλὴ νύχτα, κυρὰ Φιγένια. Πρέπει νὰ πάω. Ἔχομε πολλὴ δουλειά. Ἡ μητέρα μου μὲ περιμένει. Καλὴ νύχτα.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.—Καλὴ νύχτα.

ΦΑΤΜΕ.—Μ' ἕνα κοφίνι στὸ χέρι. Στὸν Ἰσαάκ.) Ἔλα, πᾶμε.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.—Καὶ πὲς τῆς μητέρας του ἂν τῆς χρειασθῇ τίποτε ἂς ἔρθῃ σ' ἐμένα.

ΣΩΤΗΡΗΣ.—Ἀχ ! Ἰφιγένεια !... ἡ ἴδια μοῖρα περιμένει καὶ τὸ δικό μας τὸ παιδί.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.—(Κάνει μερικὰ βήματα· ἔπειτα τρέχει γοργὰ πρὸς αὐτόν, τοῦ ἀγκαλιάζει μὲ τὰ χέρια τὸ λαιμὸ καὶ κρύβοντας τὸ πρόσωπο στὸ στῆθος του ξεσπᾷ σὲ σπασμωδικοὺς λυγμούς).

ΣΩΤΗΡΗΣ.—Κλάψε, κλάψε δυστυχισμένη μου Ἰφιγένεια !

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.— Ὁ Θεὸς δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι τόσο σκληρός. Ἐμένα ἂς μ' εὕρῃ ὅ,τι μοῦ εἶναι πεπρωμένον· θὰ τὸ ὑποφέρω. Ἀλλὰ νὰ θέλῃ νὰ βασανίζῃ ἔτσι τὸ παιδί μας. Ὤ ὤ ὤ ! Μὰ τὸ παιδὶ εἶναι ὅλως διόλου ἀθῶο ἀπὸ τὴν ἁμαρτία μας. Ὄχι, ὄχι, ὄχι. ὄχι ! Ὁ Θεὸς δὲν εἶναι τόσο σκληρὸς καὶ ἀνίλεος.

ΣΩΤΗΡΗΣ.—Ἡ μοῖρα τῶν ἀνθρώπων δὲν εἶναι στοῦ Θεοῦ τὸ χέρι. Μεγάλοι νόμοι κυβερνοῦν τὴ ζωή! Κι αὐτοὶ οἱ νόμοι εἶναι ἀδυσώπητοι καὶ ἀνίλεοι. Δὲν ξέρουν τί θὰ πῇ εὐσπλαχνία. Τὰ παρακάλια τῶν ἀνθρώπων δὲν εἰσακούονται. Αὐτοὺς τοὺς νόμους ἔχομε παραβεῖ, χωρὶς νὰ τὸ θέλομε βέβαια.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.—Καταραμένη ἂς εἶναι ἐκείνη ἡ ὥρα ! Ὤ... Γιατὶ νὰ τὸ κάμωμε αὐτό !

ΣΩΤΗΡΗΣ.—Γιατὶ σὲ ἀγαποῦσα...!—Ἀκοῦς Ἰφιγένεια ; Σὲ ἀγαποῦσα ! Δὲν τὸ θυμᾶσαι πλέον : Ὅλη μου ἡ αἴσθησις, ὅλη μου ἡ θέλησις ἀποφασισμένη ἐντελῶς σ' ἐσέ, κυριευμένη ἀπὸ τὴν ὀμορφιά σου καὶ τὸ πνεῦμα μου δὲν συλλογίζονταν πιά, Ἰφιγένεια· ἦταν μοιραῖο... ἦταν μοιραῖο... Ἰφιγένεια.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.—Κ' ἐμὲ ὁ νοῦς μου ζαλίζεται ὅταν θυμοῦμ' ἐκεῖνον τὸν καιρό. Κ' ἐγὼ τὸ ἴδιο, δὲν ἤξερα τί ἔκανα.

ΣΩΤΗΡΗΣ.—Μιὰ τυφλὴ μοῖρα μᾶς ἔσπρωξε σ' αὐτό. Δυνάμεις ἀόρατες μᾶς εἶχαν σκλάβους των. Ὅ,τι ἔγινε ἦταν μοιραῖο.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.—Αὐτὲς οἱ δυνάμεις ὅμως θὰ εἶνε τυφλὲς καὶ ἄδικες καὶ γεράτες ἀντιλογίες.

ΣΩΤΗΡΗΣ.—Τὰ πνεύματα ποῦ κινοῦν τὴ ζωὴ εἶναι σ'αἰώνια πάλη μεταξύ των. Αὐτὴ εἶναι ἡ ζωή, ἀγάπη μου.

ΕΝΑ ΠΑΙΔΙ (Στὸ δρόμο). Ἔλα !

ΔΕΥΤΕΡΟ ΠΑΙΔΙ.—Ἐδῶ. Ἐδῶ. Μᾶς εἶδε. Γρήγορα. (Πηδοῦν τὸν τοῖχο, τρέχουν διὰ τῆς αὐλῆς καὶ πηδοῦν κάτω πρὸς τὴν ἄλλη πλευρά).

ΤΡΙΤΟ ΠΑΙΔΙ.—(Τρέχοντας στὸ δρόμο). Ἑλένη ! Ἑλένη ! Ἑλένη !

ΕΝΑΣ ΠΑΠΑΣ.—(Ἔρχεται ἀπὸ τὴ γωνία. Τὸ παιδὶ σκοντάβει ἐπάνω του).

ΔΕΥΤΕΡΟ ΠΑΙΔΙ.—(Φαίνεται τώρα) Ἔλα.. πιάσε με !

Ο ΠΑΠΑΣ.—Γιὰ φρόνιμα, μάγκες.

ΤΟ ΤΡΙΤΟ ΠΑΙΔΙ.—Ἑλένη ! Ἑλένη !

Ο ΠΑΠΑΣ.— (Ἀνεβαίνει τὸ δρόμο καὶ στέκει στὸ χαμηλώτερο μέρος τοῦ τοίχου ὅπου ὑπάρχουν μερικὰ σκαλιὰ ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἀνεβαίνει κανεὶς στὸ προαύλιο. Χαιρετᾷ μέσα).

ΙΣΑΑΚ.—(Ἔρχεται πάλι τρεχάτος καὶ φο-

ἄλλα ἔγκριτα περιοδικά. Μπορεῖ νὰ τὴν πῆρε καὶ γι' αὐτό, καθὼς καὶ γιὰ τὸν πολυχρονισμὸ τοῦ Παλαιολόγου ποὺ ἀ ν α κ ά λ υ ψ ε. Ἐμεῖς ὅμως λέμε, καὶ τὸ ὑπογράφουμε, πὼς θὰ τὴν πῆρε γιὰ τὴ σοφὴ γνώμη ποὺ εἶπε τὸν περασμένον Νοέμβρη μιλῶντας γιὰ τὴ μετάφραση τῆς «Ὀρέστειας», πῶς δὲν εἶναι καμμιὰ ἀνάγκη νὰ μεταφράζουνται τ' ἀρχαῖα δράματα, ἀφοῦ καὶ σήμερα μ ι λ ᾶ μ ε τὴ γλῶσσα τοῦ Αἰσχύλου καὶ τοῦ Σοφοκλῆ. Γι' αὐτὴ τὴ γνώμη κι' Αὐτοκράτορας τἄξιζε νὰ γίνῃ.

ΑΝ ΩΦΕΛΗΣΟΥΝ

ἢ ὄχι τὴ μ ε γ ά λ α γυμνάσια ποὺ κάνει ὁ στρατός μας, δὲν τὸ ξέρουμε Γιὰ νὰ μὴ βλάψουν ὅμως, ὅπως κ' ἔβλαψαν—καὶ θὰ τὸ δῆτε στὴ στιγμὴ—ἔπρεπε ἡ Κυβέρνηση νὰπαγορέψῃ αὐστηρὰ στοὺς δημοσιογράφους νὰ τὸ παρακολουθήσουν καὶ νὰ τὰ περιγράψουν.

Μὲ τὴν πρώτη περιγραφή τους καταρεζίλεψαν τὸν στρατό, ἀφοῦ ἔγραψαν πὼς γιὰ νὰ πᾶνε ἀπὸ δῶ ἴσια μὲ τὴν Ἐλευσῖνα οἱ στρατιῶτες,μὲ σταθμοὺς καὶ ἀνάπαψη στὸν Ἅγ.-Σάββα, στὸ Δαφνὶ καὶ στὸ Σκαραμαγκᾶ, ἄφησαν στὸ δρόμο 185 ἀπὸ ἡλίαση κι' ἀπὸ κούραση.

Παρουσίασαν μ' ἄλλα λόγια τὸν στρατόν μας σὰν ἕνα ἀνθρωπομαζωγμα ἀπὸ σακάτηδες κι' ἀπὸ κατεβασμένους ποὺ δὲν μποροῦν νὰ πάρουν τὰ πόδια τους καὶ ποὺ εἶναι ἄξιοι μονάχα γιὰ φύλακες τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ μουσείου καὶ γιὰ ὀρδινάτσες τῶν ἀξιωματικῶν.

Θαρροῦμε πὼς γι' ἄλλο λόγο γίνουνται τὰ μεγάλα γυμνάσια καὶ τὸν λόγο αὐτὸ ἔπρεπε νὰ τὸν ξέρουν οἱ δημοσιογράφοι, ποὺ ὅλα τὰ ξέρουν καὶ ποὺ κάθε ὥρα καὶ στιγμὴ μᾶς πέρνουν ταὐτιά μας μὲ τὶς ἀγριοφωνάρες τους πὼς δὲν κάνει νὰ μαθαίνουν οἱ ὀχτροί μας τὰ χάλια μας—νὰ μαθαίνουν δὲ πὼς δὲν ἔχουμε στόλο καὶ στρατό.

Η ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Γνωστοποιεῖ ὅτι

κατετέθη παρ' αὐτῇ τὸ ἀπαιτούμενον ποσὸν διὰ τὴν πληρωμὴν τοῦ ἐκ φράγκων χρυσῶν 89,875,000 Ἐθνικοῦ Δανείου (1890) 5 ο/ο (Σιδηροδρόμου Πειραιῶς Λαρίσσης) ὑπ' ἀρ 28 τοκομεριδίου πληρωτέου πρὸς φρ. χρ. 5,50 ἀπὸ τῆς 2/15 προσεχοῦς Ἰουνίου.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 12 Μαΐου 1904.

(Ἐκ τοῦ Γραφείου).

Ο ΓΥΝΑΙΚΟΚΟΣΜΟΣ

ΓΡΑΜΜΑΤ' ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΡΙΣΙ

26 τ' Απρίλη

Φίλε μου Νουμᾶ,

Πιστὴ στὴν ὑπόσκεσή μου, σοῦ στέλνω καὶ σήμερα τὸ γράμμα μου γιὰ τὴ μόδα τὴν τελευταία τῆς φούστας, ποῦ εἶναι καὶ πολὺ χρήσιμη, γιατὶ μπορεῖ κανεὶς καὶ μιὰ περσινὴ καὶ προπερσινὴ φούστα νὰ διορθώσῃ μ' αὐτὸ τὸν τρόπο.

Θὰ σοῦ πῶ γιὰ τοὺς μ π ο υ γ ι ο ν έ δ ε ς ποῦ συνηθίζουνται πάλε, ὅπως καὶ στὰ παλιὰ τὰ χρόνια, μὲ μόνη τὴ διαφορὰ ποῦ ἀντὶς νὰ τοὺς κολνοῦμε στὴ φούστα γύρω σὰ στεφάνια ἴσια, τοὺς βάζουμε πίσω ἀψηλότερα παρὰ μπρός, καὶ ἔτσι γίνουνται en forme *Δηλαδὴ γαρνίρουμε τὴ φούστα πίσω περισσότερο, καὶ εἶναι γνωστὸ πῶς τὸ σύστημα ν' ἀνεβαίνῃ τὸ γκρνίρισμα πρὸς τὰ πίσω σχηματίζει τὸ* en forme *(ἢ μορφωτό, ἅ θέλετε), καὶ εἶναι ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Λουδοβίκου τοῦ ΙΕ', ὅταν οἱ μόδες δηλαδὴ εἴτανε, ἀλήθεια, μὲ πολὺ γοῦστο. Καὶ βέβαια, ὁ τρόπος αὐτὸς νὰ γαρνίρουμε, ἀψηλώνει καὶ δείχνει λιγερὸ τὸ κορμὶ καὶ δίνει πολλὴ χάρη στὸ φόρεμα.*

Γιὰ νὰ κόψουμε τοὺς μπουγιονέδες μας en forme *κόβουμε ἕνα μεγάλο φαρμπαλᾶ ἴσιο ἢ λοξό, ὅπως τονὲ θέλουμε—ἐγὼ προτιμῶ λοξό—τονὲ σουρώνουμε ἀπὸ πάνου μ' ἕνα φυτίλι χοντρούτσικο καὶ τὸν κολνοῦμε στὸ φόρεμα, ἀρχίζοντας ἀπὸ μπρὸς χαμηλότερα κι ἀνεβαίνοντας πρὸς τὰ πίσω, ὕστερα ἀφίνουμε ἕνα διάστημα κανονικὸ καὶ ξανασουρώνουμε τὸ φαρμπαλᾶ καὶ τὸν ξανακολνοῦμε, ἀφίναντας λίγο τὸ ροῦχο τοῦ φαρμπαλᾶ μπόλικο, γιὰ νὰ φουσκώνῃ, μὰ λίγο. Ὕστερα πάλε σὲ ἴσιο διάστημα ξανασούρωμα καὶ ξανακόλλημα καὶ ἔτσι πέντε, ἕξη ἢ ὀχτὼ φορές. Ἀφίνουμε ὅμως τὸ κάτω μέρος τοῦ φαρμπαλᾶ λέφτερο γιὰ νὰ γίνῃ τό* volant. *Τότε βάζουμε τὴ φούστα μας στὸ μ α ν ο κ ί ν ο ἢ καὶ τὴν κρεμνοῦμε σὲ δυὸ καρφιά, ἕνα μπρὸς κ' ἕνα πίσω, ἃ δὲν ἔχουμε μ α ν ο κ ί ν ο, δηλαδὴ κοῦκλα σὲ μπόϊ ἀνθρώπινο, καὶ κόβουμε τὸ περίσσεμα τοῦ φαρμπαλᾶ, ἴσια μὲ τὴ φούστα, καὶ τονὲ γαρνίρουμε μὲ στενὰ βελουδάκια*

Σὰ θέλουμε νὰ τηνὲ κάνουμε φορεσιὰ ἁλάκαιρη, τότε φτειάνουμε μποῦστο ἀπὸ τὸ ἴδιο, σουρωτὸ κι αὐτό, ἀπάνου σ' ἕναν ὠμίτη ταντελλένιο Empire, *δηλαδὴ ὠμίτη ποῦ κατεβαίνει κάτω ἀπὸ τοὺς ὤμους. Καὶ τὸ μανίκι, κι αὐτὸ σουρωτό, κολνιέται χαμηλὰ καὶ τελειώνει σὲ μπουγιονὲ καὶ σὲ φαρμπαλᾶ ἀπὸ ταντέλλα κάτω στὸ χέρι.*

Τὸν μποῦστο οὐτὸ τονὲ σουρώνουμε στὴ μέση τρεῖς ἢ τέσσερεις φορὲς κ' ἔτσι κάνει μπουγιονὲ κι ὅλο μαζὶ εἶναι μιὰ φορεσιὰ κομψὴ καὶ μὲ πολὺν ἀγέρα.

Τὸ καλήτερο γι' αὐτὴ τὴ φορεσιὰ εἶναι νὰ γίνῃ ἀπὸ μάβρο ταφτᾶ, δηλαδὴ μάβρο μεταξωτὸ γυαλιστερό, ὅπως εἴτανε τὰ προτινά, ποῦ τὰ φορούσανε οἱ κυροῦλες μας.

Μὰ κι ἀπὸ χρωματιστὸ μεταξωτὸ σκέτο τῆς Καρασταμάτη θὰ εἶναι πολὺ ὄμορφο. Εἶναι πολὺ τῆς μόδας τώρα τὸ μπλέ-μπλουέ.

Κι' ἀπὸ ἐταμίνα μάλλινη ψιλὴ γίνεται· μὰ τότες οἱ μπουγιονέδες πρέπει νὰ πηγαίνουνε ὡς ἀπάνου στὴ μέση καὶ νὰ ἑνώνουνται μὲ τὸ μπουστάκι σὰ νὰ εἴτανε φόρεμα Π ρ ε ν σ έ ς, κ' ἡ μέσα φούστα κ' ἡ φόδρα τοῦ μπούστου νὰ εἶναι ἀπὸ μεταξωτὸ χρωματιστὸ ἢ ἄσπρο.

Αὐτὰ γιὰ σήμερα.

* * *

4 τοῦ Μάη.

Θὰ σοῦ πῶ, πῶς ἐδῶ στὸ Παρίσι, εἶναι κάθε μέρα καὶ μιὰ καινούρια γιορτὴ κ' ἕνα καινούριο πανηγύρι, καὶ δὲ θὰ σοῦ πῶ ψέματα! Σήμερα ἔχουμε μιὰν ἔκθεση, ἄβριο μιὰν εὐεργετικὴ ἀγορά, μεθάβριο μιὰν ἔναρξη, ἕνα ἐγκαίνιο κ' ἔτσι κάθε μέρα βρίσκουμε τὴν περίσταση νὰ δειχτοῦμε καὶ νὰ ἰδοῦμε. Τί τὰ θέλεις, φίλε μου, αὐτὸ εἶναι τὸ Παρισιάνικο σύστημα, μὰ ἔχει κι αὐτὸ τὰ καλά του, κ' εἶναι μάλιστα καὶ πολλά. Πρῶτο πρῶτο καλὸ εἶναι, ποῦ μ' αὐτὴ τὴν ἐπίδειξη, νὰ τὸ ποῦμε ἔτσι, γεννιέται στὸν ἄνθρωπο, καὶ μάλιστα στὴ γυναῖκα, καὶ κάποια φιλοτιμία νὰ δείχνεται καὶ νὰ φαίνεται ὅσο μπορεῖ καλήτερη, ὀμορφότερη, πιὸ χαριτωμένη, καὶ γιὰ τοῦτο, βάζει τὰ δυνατά της νὰ ντυθῇ καὶ καλήτερα, κ' ἔτσι γεννιέται αὐτὴ ἡ μεγάλη προσπάθεια γιὰ τὴν τελειοποίηση τῆς φορεσιᾶς, κ' ἡ μόδα καταντάει ἀληθινὴ καλλιτεχνία κ' ἡ ράφτρα μεγάλος καλλιτέχνης. Ἄλλο καλὸ τῆς κοκεταρίας τῆς Παριζιάνας εἶναι ποῦ αὐτὴ δίνει θροφὴ στὸ ἐμπόριο, καὶ δουλειὰ στὰ καημένα τὰ φτωχοκόριτσα τοῦ Παρισιοῦ, ποῦ εἶναι κι ὄχι λίγα, καὶ ποῦ ἀπ' τὰ μαγικὰ δαχτυλάκια τους βγαίνουν ὅλα αὐτὰ τὰ θάματα ποῦ τὰ λένε, ὅλα μαζί, φορεσιά, καὶ ποῦ τὶς ὄμορφες κάνουνε ὀμορφώτερες καὶ τὶς ἄσκημες ὡραῖες.

βισμένος καὶ κάθεται σὲ μιὰ γωνία).

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.—Ὁ τρελλός!

Ο ΠΑΠΑΣ —Σήκω, πήγαινε, Ἰσαάκ. Ἐδῶ εἶν' ἕνα ἄρρωστο παιδί, πήγαινε.

ΣΩΤΗΡΗΣ.—Ἄφησέ τον, Παπαγιώργη.

ΙΣΑΑΚ.—Δὲν πάω στὸ σπίτι... ὄχι! Κάθετ' ἕνας ἀράπης μπροστὰ στὴν πόρτα... καὶ παίζει τὸ σπαθί του πέρα δῶθε... πέρα δῶθε... θέλει νὰ μὲ σφάξῃ ὁ ἀράπης!

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.—Ἡ Φατμὲ δὲν τὸν ἀφίνει νὰ σὲ σφάξῃ. Γιατὶ τὴν ἄφησες κ' ἔφυγες;

ΙΣΑΑΚ.—Παίζει τὸ σπαθί του πέρα δῶθε... πέρα δῶθε.. Καὶ τὰ δόντια του γυαλίζουν.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ —Ἡ Φατμὲ δὲν τὸν ἀφίνει νὰ σὲ πειράξῃ. Σὲ ἀγαπάει ἡ Φατμέ, ἤθελε νὰ σὲ πάῃ στὴ μητέρα σου. Περίμενε τώρα νὰ γυρίσῃ καὶ πᾶτε μαζί.

ΙΣΑΑΚ.—(**Σηκώνεται, ἁπλώνει πρὸς τὰ ἐμπρὸς τὰ χέρια, τρέμει καὶ φεύγει τρεχάτος**). Μὲ σκότωσε... μὲ σκότωσε... μὲ σκότωσε...

ΣΩΤΗΡΗΣ.—Φρικτὸ θέαμα.

Ο ΠΑΠΑΣ.—Καλλίτερα νὰ μὴ γεννιέται κανεὶς παρὰ νὰ εἶναι ἔτσι.

ΣΩΤΗΡΗΣ.—Μὰ ἅμα γεννιέται κανεὶς καὶ εἶναι ἔτσι σὰν αὐτὸν τὸν τρελλό; Τότε... τί θέλεις νὰ κάνῃ, παπᾶ Γιώργη;

Ο ΠΑΠΑΣ.—Νὰ ὑπομένῃ ὅτι τοῦ ἔδωσε ὁ Θεός!

ΣΩΤΗΡΗΣ.—Γιὰ ποιὸν λόγο νὰ ὑπομένῃ κανεὶς ὅτι τοῦ ἔδωσε ὁ Θεός;...Γιατὶ νὰ ὑποφέρῃ χωρὶς ἀντίστασι τὸ πεπρωμένον;... Καὶ γιατὶ νὰ μὴν πραγματοποιήσῃ μὲ τὸ ἴδιο του τὸ χέρι ἐκεῖνο ποῦ εἶπες πρωτήτερα;... Ὅταν παθάνῃ κανεὶς εἶναι σὰν νὰ μὴ γεννήθηκε ποτέ!

Ο ΠΑΠΑΣ.—Γιατὶ αὐτὸ ἦταν τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου καὶ τοῦ δημιουργοῦ μας.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.—Ὤ! Ὁ θάνατος εἶναι φρικτότερος κι ἀπὸ τὸ πιὸ μεγάλο βάσανο.

ΣΩΤΗΡΗΣ.—Ὁ θάνατος εἶναι ἀπολύτρωσις... ὄχι μόνον ἀπὸ τὸν πόνο .. αὐτὸ θὰ ἦταν τὸ λιγώτερο...

Ο ΠΑΠΑΣ.—Καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Κυρίου τοῦ Θεοῦ μας ὑπέφερε κι αὐτός.

ΣΩΤΗΡΗΣ —Ὁ θάνατος εἶναι ἀπολύτρωσις καὶ ἀπὸ τ' ἀδικήματα τῆς φύσεως... ἀπὸ τ' ἀδικήματα εἶπα! ὁ μεγάλος πόνος εἶναι ἐπακολούθημα μόνον. Ὁ Χριστὸς ποῦ εἶπες, ὑπέφερε... ἀλλὰ κ' ἐπέθανε κιόλας.

Ο ΠΑΠΑΣ.—Αὐτὸ ἦταν τὸ θέλημα τοῦ πατρός!

ΣΩΤΗΡΗΣ.—Καὶ ποῦ τὸ ξέρεις πῶς ὅ,τι γίνεται στὴ ζωὴ δὲν τὸ κυβερνᾷ ἀσυνείδητα ἢ ἐνσυνείδητα μιὰ ὑπερκόσμια δύναμις, κάτι τι μέγα καὶ τρομερό!

Ο ΠΑΠΑΣ.—Ὄχι... ὄχι. Ἡ θεία θέλησις ποῦ κυβερνᾷ τὸ πᾶν δὲν εἶναι τέτοια.

ΣΩΤΗΡΗΣ.—Ξέρεις τὰ βιβλία μόνον, παπᾶ μου. Τὰ κείμενα καὶ τὰ λόγια. Τὶς δυνάμεις ὅμως τῆς ζωῆς δὲν τὶς εἶδες ποτέ σου. Τὶς βασίλισσες, τὶς εἱμαρμένες ποῦ στὰ βάθη τοῦ σύμπαντος χαλκεύουν καὶ πλέκουν κ' ὑφαίνουν βρόχους καὶ ἁλυσίδες ἐδῶθε ἐκεῖθε καὶ χτίζουν τὴ ζωή, δὲν τὶς ξέρεις!

Ο ΠΑΠΑΣ. - Μὰ δὲν πιστεύεις ἐκεῖνο ποῦ διδάσκει ἡ ἐκκλησία μας;

ΣΩΤΗΡΗΣ.—Γιὰ ποιὸ λόγο νὰ τὸ πιστεύω, παπᾶ Γιώργη; Τὸ σέβομαι, βέβαια Τὸ σέβομαι ἀλλὰ γιὰ ποιὸ λόγο νὰ τὰ πιστεύω αὐτὰ ποῦ ἀκούω;

Ο ΠΑΠΑΣ.—Εἶναι μόνον ἡ φωνὴ τοῦ πόνου σου ποῦ μιλεῖ ἔτσι, παιδί μου. Ἡ δυστυχία κλονίζει τὴν πίστι. Ὁ Θεὸς ὅμως εἶναι πάνσοφος. Εἶναι ἀγαθὸς καὶ βλέπει μέσα στὶς καρδιὲς τῶν ἀνθρώπων καὶ νοιώθει καὶ συγχωρεῖ.

(**Ὁ Γιατρὸς, ντυμένος μαῦρα φορέματα, ἀνεβαίνει τὸ δρόμο**).

ΓΙΑΤΡΟΣ.—Καλὴ ἑσπέρα, παπᾶ μου. (**Στρεφόμενος πρὸς τὸ Σωτήρη καὶ τὴν Ἰφιγένεια**). Λοιπόν;... πῶς ἐπέρασε τὴ νύχτα;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.—Ἄχ, γιατρέ μου... τὸ παιδί μας δὲν πάει διόλου καλά, μοῦ φαίνεται.

ΣΩΤΗΡΗΣ.—Νὰ τὸ φέρωμε μέσα, γιατρέ!.... Ἔρχεσαι καὶ τοῦ λόγου σου μέσα, παπᾶ Γιώργη;

Προχτὲς ἤμουνα στὰ Σαλόνι, δηλαδὴ σὰν μιὰ ἐκθεση τῆς ζουγραφικῆς ποῦ γίνεται κάθε χρόνο καὶ ποῦ λογαριάζεται μιὰ ἀπὰ τὶς καλύτερες ἀφορμὲς νὰ δείξουμε τὶς καινούριες ἀνοιξιάτικες τουαλέτες μας. Ἡ ἔκθεση αὐτὴ γίνεται μέσα σ' ἕνα ὡραιότατο καὶ μεγαλώτατο παλάτι στὰ Ἠλύσια Πεδία μέσα στὸν ὀμορφότερο περίπατο τοῦ Παριαιοῦ κι' ὅλου τοῦ κόσμου.

Τὸ τί εἴδανε τὰ μάτια μου προχτὲς μέσα σ' αὐτὸ τὸ μαγεμένο Παλάτι, δὲν μπορῶ νὰ σοῦ τὸ παρασταθῶ. Δὲ φτάνει ὁ νοῦς μου νὰ τὸ ξαναθυμηθῆ, καὶ τὸ χέρι μου νὰ τὸ γράψη. Σοῦ λέω μονοχὰ πῶς ἔξὸν ἀπὸ τὶς χίλιες χιλιάδες ζουγραφιὲς ποῦ κρεμόντανε στοὺς πελώριους τοὺς τοίχους ἀπὸ πάνου ὡς κάτου, ἔβλεπες ἄλλες τόσες ζωντανὲς ποῦ περπατοῦσανε, κουνιούντανε, γελοῦσανε, μιλοῦσανε μέσα σ' αὐτὸ τ' ὁλόφαντο κι ἀπέραντο χάος. Τούλια, κορδέλλες, ταντέλλες, γάζες, ταφτάδες, μουσελίνες, μπατίστες, ἐταμίνες, σετακοῦτες, τουλπάνια, κεντήματα, φτερά, λουλούδια, χάντρες, πούλιες, τερτίρια, γαϊτάνια, βελουδάκια, πλισεδάκια, ρουσάκια κι ὅ,τι ἄλλο ἡ πλούσια γυναικήσια φαντασία βρῆκε κ' ἔφτειασε, ὅλα αὐτὰ σὲ διάφορα σκήματα καὶ θέσες, μυριόχρωμα χοροπηδοῦσανε, γυαλοκοποῦσανε, φεγγοβολοῦσανε, λὲς καὶ γελοῦσανε χαρούμενα, ἀπάνου στὸ κεφάλι, στοὺς ὤμους, στὰ χέρια, στὶς πλάτες, στὰ στήθια τῶν χαριτωμένων κυράδων τους. Κ' ἐκεῖνες πάλε περήφανες γιὰ τὴν ὀμορφιά τους καὶ τὴ χάρη τους, σειούντανε καὶ λυγιούντανε σὰν πανάλαφρα πουλιὰ ποῦ ἀπ' τὸν Παράδεισο κάποια χαλασοκοσμιὰ μᾶς τἄρριξε στὴ γῆ μας καὶ μόλις τὴν πατοῦσανε.

ΑΝΝΑ Κ. ΞΕΝΟ

Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

— Ὁ κ. Στάης στοὺς ἀγῶνες, κοντὰ σ' ὅλα τἄλλα τὰ βραβεῖα, πῆρε καὶ τὸ στέφανο τοῦ τυμβωρύχου.

— Ἡ ἐπιτροπὴ τοὔδωσε κάτω στὸ σκοπευτήριο τὸ ρεβόλβερ τοῦ μακαρίτη λοχαγοῦ Βαρατάση, ποὖχε μέσα μιὰ σφαῖρα μονάχα, γιὰ νὰ τὸ ρίξη.

— Κι ὁ κ. Στάης δὲν εἶπε, ὅπως εἶταν καὶ σωστό, πὼς δὲν εἶναι ἄξιος νὰ ρίξη τὴν τελευταία σφαῖρα ποὺ ἀπόμεινε στὸ ρεβόλβερ τοῦ γενναίου στρατιώτη, μὰ τὸ πῆρε τὸ ρεβόλβερ, ἔχυσε δυὸ τσαρλατάνικα δάκρυα, γιὰ ρεκλάμα κι' αὐτά, καὶ τὄρριξε.

— Κρῖμα! Ἡ σφαῖρα τοῦ Βαρατάση μπορροῦσε νὰ χρησιμοποιηθῆ καλύτερα, κι ὄχι γιὰ ρεκλάμα πολιτική.

— Στὸ μέτρημα, τὸ ἀφιερωμένο στὸν κ. Χατζίδακι, ποὺ δημοσιεύθηκε στὸ περασμένο φύλλο, ἔγινε ἕνα λάθος σημαντικό.

— Τὴν πρώτη πεντάδα, οἱ τοπογράφοι τὴ θέλησαν μὲ τέσσερα ὀνόματα καὶ γιὰ δαῦτο τὴ στοιχειοθέτησαν κουτσουρεμένη.

— Ἡ σωστὴ πεντάδα εἶναι: «Ψυχάρης, Ἐφταλιώτης, Παλαμᾶς, Φωτιάδης, Καρκαβίτσας» κ' ἔτσι ἔπρεπε νὰ δημοσιευτῆ.

— Μιὰ φιλολογικὴ εἰκοσιπενταετηρίδα γιορτάστηκε τὴν παρασμένη βδομάδα" αὐτὸ ἐχεμύθειανε, στὴ Ζάκυνθο.

— Ἡ εἰκοσιπενταετηρίδα, καλέ, τοῦ κ. Τιμ. Ἀμπελᾶρ ποὔγραψε τελευταῖα στὸν «Courrier d' Orient» τὴν περίφημη γνώμη του γιὰ τὴ γλῶσσα.

—Στάλλο φύλλο θὰ τὴ γιορτάσουμε καὶ μεῖς σερβίροντες στοὺς ἀναγνῶστες μας μερικοὺς ἀθάνατους καὶ δροσιστικώτατους στίχους του.

— Καὶ τώρα ἡ ἀράδα σου, κ. Ξενόπουλε.

— Τὴν εἰκοσιπενταετηρίδα σου γρήγορα κ' ἐδῶ καὶ στὴ Ζάκυνθο, γιὰ νὰ ἡχυχάσουμε κι' ἀπὸ λόγου σου.

— Ὅποιος δὲν διαβάζει τὰ Γιαπονέζικα ἄρθρα τῶν «Καιρῶν» χάνει ἕνα μοναδικὸ γλέντι.

— Ὁ κ. Κανελλίδης εἶναι ἀμίμητος ὅταν κατακρίνει τοὺς Γιαπονέζους στρατηγοὺς γιὰ τὴν ταχτικὴ ποὺ ἐφαρμόζουν σὲ κάθε μάχη, καὶ συμβουλεύει τοὺς Ρώσσους στρατηγοὺς πῶς πρέπει νὰ παρατάξουν τὸ στρατό τους γιὰ νὰ ἀποφύγουν τὸν ἀδόκητον κίνδυνον».

— Ἀδόκητα εἶναι καὶ τἄρθρα τοῦ κ. Κανελλίδη, καὶ γι' αὐτὸ ὅλοι πρέπει νὰ τὰ διαβάζουν.

— Κάνουνε καλὸ καὶ στὰ νεῦρα! κ' ἕνας φίλος μας νευρικὸς ὅσο παίρνει, βρῆκε τὴν γιατρεια του μ' αὐτά.

— Ὅλη τὴν ἡμέρα του τὴν περνάει μὲ γέλια, κι' ὅταν τὸν ρωτήσουν ποῦ τὸ βρῆκε τόσο κέφι, ἀπαντάει στερεότυπα πάντοτε:

— «Διάβασα πρωΐ πρωΐ τὸ σημερνὸ Γιαπωνέζικο ἄρθρο τῶν «Καιρῶν!»

— Ὁ κ. Κανελλίδης μὲ τἄρθρα του ἐξευτέλισε κι' αὐτὰ ἀκόμα τὰ θαυματουργὰ καταπότια τοῦ Πίγκ, ἀφοῦ μὲ τἄρθρα του γιατρεύονται ὅλες οἱ γνωστὲς κι ἄγνωστες ἀρρώστιες.

— Δοκιμάττε καὶ θὰ δῆτε Καταπιῆτε ἕνα ἄρθρο κι ἀμέσως θὰ γίνετε καλά.

— Ὁ φίλος κ. Σπ. Ἰ. Θεοδωρόπουλος, Σπαρτιάτης λόγιος καὶ δικηγόρος, θὰ ἐκδώση ἕνα περιοδικὸ μὲ τὸν τίτλο «Ὁ Μυστρᾶς» ποὖ θἄχη γιὰ σκοπό, ὅπως λέει στὴν ἀγγελία του, «τὴν συναγωγὴ τῶν γραπτῶν καὶ ζώντων μνημείων τῆς Λακεδαίμονος, ἱστορικῶν, καλλιτεχνικῶν, γλωσσικῶν, μεσαιωνικῶν καὶ νεωτέρων».

— Τὸ πρῶτο φυλλάδιο (3—4 τυπογραφικὰ φύλλα ὅπου σχήματος θἆναι τὸ κάθε φυλλάδιο) θὰ βγῆ στὸ τέλος τοῦ Μάη καὶ θὰ πουλιέται 2 δαχμές.

— Οἱ Ἀπόστολοι τῆς Ἐθνικῆς Ἰδέας Πέτρος καὶ Παῦλος Γιάνναροι καταδικαστήκανε σὲ σαραντατέσσερες ἡμερῶν φυλάκιση γιατί ἔβρισαν βαναυσώτατα ψεύτη τὸν βουλευτὴ Βελλιανίτη.

— Ἡ πράξη τους χαρακτηρίστηκε ὡς συκοφαντία ἀπὸ τὸ δικαστήριο, γιατ' εἶναι βεβαιωμένο πὼς ὁ κ. Βελλιανίτης δὲν κατασκευάζει τὴν ἐπαλληλοτεχνία τῆς «Ἑστερινῆς», ἀλλὰ ὁ κ. Πετροπουλέσκης Γιάνναρος.

— Νὰ ποὺ φωνάζετε πὼς οἱ βουλευτές μας μὲ τὴν Ἔκκλητη σύνοδο ἐζήμιωσαν τὸ Ἔθνος 500 χιλιάδες.

— Τίποτ' ἀπ' αὐτά! Οἱ Βουλευτές μας ἤπιαν μονάχοι τὸ Ρωσσικὸ πετρέλαιο, ἀφοῦ ἡ Κυβέρνηση ἐκέρδησε 6 χιλ. ἀπ' αὐτά.

Ο ΙΔΙΟΣ

ΓΙΑΝΑΡΕΤΟΣ

Ἡ μυριοπόθητη δόξη σου ἀχτίδα ἡλιοῦ χρυσή
μέσα σὲ μαύρη καταχνιά, γλυκειά μου ἀγαπημένη,
Ἀγάπα μ' Ἐρωφίλη μου, ὡς σ' ἀγαπῶ, καὶ σὺ...
ποιὸς ξέρει τὴν ἀγάπη μας τί τέλος τὴν προσμένει.

Καρτέρα. Δὲ θὰ λείψουνε καὶ μέρες τῆς χαρᾶς,
θὰ μαραθῆ τοῦ πόνου μας τ' ἀμάραντο χορτάρι
θενὰ ψοφήσουν οἱ ὄχεντρες ποὖ ζοῦν-μ' αὐτὸ-τῆς συμφορᾶς
καὶ θὰ προβάλη ὁλάλαμπρη τῆς εὐτυχιᾶς ἡ χάρη.

Μὰ τώρα ποὺ ἡ πικρὴ φοβερὴ μᾶς ζύγωσε στιγμὴ
καὶ πλέξαν στὴν ἀγάπη μας τ' ἀκάνθινο στεφάνι.
Ἀγάπα μ' Ἐρωφίλη μου, ὡς σ' ἀγαπῶ, καὶ σὺ
ποιὸς ξέρει καὶ τοῦ πόνου μας μὴ βροῦμε τὸ βοτάνι.

Ἠράκλειον,

ΤΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΑΚΗΣ.

ΑΝΟΙΞΗ

Ἄχ, εἶμαι μόνος κ' εἶναι ἡ νύχτα
Ἀγάπης μάγια, φῶς γεμάτη,
Κ' εἶνε ἡ ψυχή μου κουρασμένη
Καὶ δακρυσμένο μου τὸ μάτι.

Ἀπὸ τὸν κῆπο ποὺ φουσκώνει
Τῶν νέων χυμῶν ἡ τρικυμία
Πλούσια ἀπὸ τἄνθη ἀνεβαίνει
Γλυκειὰ σὰν ὄνειρου εὐωδία.

Κ' εἶμαι βαθειά, βαθειὰ θλιμμένος,
Θλίψη ποὺ δὲν ἐχω γνωρίσει.
Ποιὸς τὸ κακὸ θὲ νὰ εἰμπορέση
Τὸ ἀγιάτρευτο νὰ σταματήση;

Νεκρὲς σιγοπερνοῦν οἱ ὧρες,
Θλιμμένο κι' ἄχαρο κοπάδι.
Εἶμαι μονάχος. Τὴν ψυχή μου
Ὀργώνει ὁ πόνος στὸ σκοτάδι.

ΤΡΙΣΤΑΝΟΣ.

Ο ΠΑΠΑΣ.—Ἐγὼ πρέπει νὰ πηγαίνω, παιδί μου.

Ο ΠΑΤΡΟΣ.—Προσκυνῶ... παπᾶ Γιώργη!

Ο ΠΑΠΑΣ.—Στὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ.

(Ὁ Σωτήρης μὲ τὸ παιδί, ἡ Ἰφιγένεια καὶ ὁ γιατρὸς μπαίνουν στὸ σπίτι. Ὁ Παπᾶ Γιώργης στέκει μιὰ στιγμή. Κάνει νὰ φύγη ἀλλὰ τὸν ἀπαντᾶ ἡ Φατμέ).

ΦΑΤΜΕ.—Εἶναι ὁ γιατρὸς μέσα;

Ο ΠΑΠΑΣ.—Μόλις ἦρθε.

ΦΑΤΜΕ.—Ἔρχεται κάθε μέρα. Μὰ δὲ θὰ μπορέση νὰ τοῦ κάμη τίποτε. Καλλίτερα θὰ ἤτανε γιὰ ὅλους νὰ πεθάνη τὸ παιδί· μὰ δὲν πεθαίνει βλέπεις καὶ τὰ βάσανά του μεγαλόνουν· ἄχ, πόσο βασανίζεται! Καὶ τὸ κακό του δὲν ἔχει τελειωμό. Κλαίει καὶ δὲ λαφρόνει ὅλη νύχτα.

Ο ΠΑΠΑΣ.—Οἱ κακόμοιροι οἱ γονεῖς του!

ΦΑΤΜΕ.—Καὶ τ' ἀγαποῦνε κ' οἱ δύο πολύ, σὰν τρελλοὶ κάνουν. Ὁ πατέρας του πρὸ πάντων. Ἄχ! πόσο τ' ἀγαπάει! Δὲν κλείνει μάτι ὅλη τὴ νύχτα.

Ο ΠΑΠΑΣ.—Δυστυχισμένοι ἄνθρωποι!

(Σωπαίνουν καὶ οἱ δύο. Ἀκούεται ἕνα μελαγχολικό, μονότονο, ἀνατολίτικο τραγοῦδι. Ὁ σκοπός του εἶναι ἀργὸς καὶ κουρασμένος).

Ο ΠΑΠΑΣ.—(Κοιτάζει σκεπτικὸς ἐμπρός του καὶ κάμνει γραμμὲς μὲ τὴν ἄκρη τοῦ μπαστουνιοῦ του στὸ χῶμα).

ΦΑΤΜΕ.—Εἶν' ἀλήθεια πῶς εἶναι ἀπὸ μιὰ μεγάλη οἰκογένεια τοῦ Μωριᾶ καὶ πῶς ἀναγκάσθηκε νὰ φύγη ἀπὸ 'κεῖ καὶ νὰ 'ρθῆ ἐδῶ; Λέει τόσα ἐδῶ ὁ κόσμος!

Ο ΠΑΠΑΣ.—Δὲν ξέρω τίποτε, Φατμέ. Ἕνας ποὖ ζητάει καταφύγιο στὸν ἔρημον τὸν τόπο μας, ἀπὸ καλό του δὲν τὸ κάνει. Τὸ ἔργο μου εἶναι νὰ ξυπνάω τὴν ἐλπίδα στὶς ψυχὲς τῶν ὁμοπίστων μου καὶ νὰ τοὺς ἐλαφρόνω τὸν πόνο τους. Ἔργο μου ὅμως δὲν εἶναι νὰ ψάχνω ν' ἀνακαλύψω τί κρύβεται ριζωμένο μέσα στὸ παρελθόν τους. Δὲν ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ δικάζω. Τὸ ἔργο μου εἶναι ν' ἀγαπῶ καὶ νὰ μὴ θέλω νὰ μάθω ἐκεῖνο ποὖ μπορροῦσε νὰ λιγοστέψη τὴν ἀγάπη μου.

Ο ΓΙΑΤΡΟΣ.—(Ἔρχεται μὲ τὸ Σωτήρη ἀπὸ τὸ σπίτι). Πρῶτ' ἀπ' ὅλα πρέπει νὰ προσπαθήσωμε νὰ δυναμώση τὸ παιδὶ καὶ ὅσο μπορροῦμε νὰ τοῦ ἐλαφρόσωμε τοὺς πόνους ἔστω καὶ προσωρινῶς καὶ γιὰ λίγον καιρὸ τοὐλάχιστον. Ἄλλο τίποτε δὲν μπορροῦμε νὰ κάμωμε τώρα. Πρέπει νὰ περιμένωμε.

ΣΩΤΗΡΗΣ.—Ἄς περιμένωμε λοιπόν.

Ο ΓΙΑΤΡΟΣ.—Κατὰ τἄλλα ἡ ἴδια δίαιτα, ὅπως ἕως τώρα... Σᾶς χαιρετῶ λοιπόν, κύριοί μου.

(Προχωρεῖ στὸ δρόμο, λίγα βήματα πρὸς τὸν κατήφορο).

ΣΩΤΗΡΗΣ.—Γιατρέ μου!

Ο ΓΙΑΤΡΟΣ.—(Γυρίζει πίσω).

ΣΩΤΗΡΗΣ.—(Τὸν πλησιάζει). Σᾶς ὁρκίζω σὲ ὅτι ἔχετε ἱερώτερο... γιατρέ, γιὰ πέστε μου: δὲν ὑπάρχει καμμιὰ ἐλπίς; Ἀποκλείεται κάθε πιθανότης ὅτι μπορεῖ νὰ γιατρευθῆ μιὰ μέρα τὸ παιδί μου;

Ο ΓΙΑΤΡΟΣ.—Τὰ μυστήρια τῆς φύσεως εἶναι ἀνεξερεύνητα γιὰ μᾶς τοὺς ἀνθρώπους. Πρέπει στὸ Θεὸ νὰ ἔχωμ' ἐλπίδα.

ΣΩΤΗΡΗΣ.—Ὄχι ἐλπίδα στὸ Θεό. Ἐγὼ θελω βεβαιότητα! Δὲν πιστεύω πλέον στὸ Θεό. Γι' αὐτὸ ρωτῶ σᾶς.

Ο ΓΙΑΤΡΟΣ.—Γιὰ τὴν ὥρα ἡ ζωὴ τοῦ παιδιοῦ δὲν τρέχει κανένα κίνδυνο. Μπορεῖ νὰ ζήση πολλὰ χρόχια ἀκόμα.

ΣΩΤΗΡΗΣ.—Τέτοιες παρηγοριὲς νὰ τὶς φυλάτε γιὰ τὶς γυναῖκες. Πῶς τὸ παιδί μου μπορεῖ νὰ ζήση πολὺ ἀκόμα, τὸ ξέρω κι ὁ ἴδιος. Ἐκεῖνο ποὖ φοβοῦμαι εἶναι πῶς δὲν θὰ γιατρευθῆ ποτέ...

Ο ΓΙΑΤΡΟΣ.—(Κοιτάζει τὸ Σωτήρη μὲ οἶκτο).

ΣΩΤΗΡΗΣ.—Γι' αὐτὸ σᾶς ἐξορκιζω. Θέλω νὰ ἔχω βεβαιότητα. Ἀλήθεια ἤθελα ν' ἀκούσω. Βλέπετε

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ "ΝΟΥΜΑ,,

ΠΟΙΟ ΒΡΑΒΕΥΤΗΚΕ

Εἴχαμε προκηρύξει ἕνα μικρὸ διαγωνισμό, παιγνιδιάρικο, νὰ τὸν ποῦμε, γιὰ τὸν Ἀπρίλη. Ζητούσαμε ἀπὸ τοὺς φίλους μιὰ ἐξυπνάδα, ἕνα ἐπίγραμματάκι, ἕνα διάλογο, σὲ τριάντα λέξεις τὸ πολὺ πολύ, καὶ λέγαμε πὼς τὸ καλύτερο θὰ τὸ βραβέψουμε μὲ δέκα δραχμὲς καὶ θὰ τὸ δημοσιέψουμε στὸ «Νουμᾶ».

Ἀπὸ κεῖνα ποὺ μᾶς ἔστειλαν οἱ φίλοι — καὶ μᾶς ἔστειλαν ἀρκετὰ — καλύτερες βρήκαμε τὶς δυὸ αὐτὲς στροφὲς ἀπὸ ἕνα «ἐπίγραμμα στὴ Βουλὴ» καὶ σ' αὐτὲς δίνουμε καὶ τὸ βραβεῖο.

«Βουλὴ τουτέστι δηλαδὴ
ποὺ χάνει ἡ μάννα τὸ παιδί
καὶ τὸ παιδὶ τὴ μάννα,
ποὺ ὁ καθένας κηλαϊδεῖ
ὡς εἶδος Ρωσσικὴ καμπάνα,

Ποὺ σταματοῦν κάθε στιγμὴ
νὰ δείξουν λίγο τὴ πυγμή,
νὰ βρίσουν, νὰ γινοῦν κομμάτια,
κ' ἄξαφνα νὰ ! ροχαλισμοί ...
μιλοῦνε μὲ κλειστὰ τὰ ματια.

Φ α έ θ ω ν

Ὁ κ. Φαέθωνας μπορεῖ νὰ περάσῃ ὁποια μέρα θέλει ἀπὸ τὸ γραφεῖο, πάντα 3—5 μ.μ. νὰ πάρῃ τὸ βραβεῖο, 10 φρ. χρ.

Ὁ διαγωνισμὸς θὰ γίνῃ καὶ τὸ Μάη. Ὅροι οἱ ἴδιοι ποὺ βρίσκονται στὸ 90 φύλλο τοῦ «Νουμᾶ», καὶ προθεσμία ἡ τελευταία μέρα τοῦ Μάη.

Στἄλλο φύλλο ἴσως δημοσιέψουμε τὸ «δάσκαλο σὲ πατητήρι» καὶ τὸ «μετὰ τὸ κονσέρτο», ποὺ ναι καλούτσικα.

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

ΤΟ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ

Φίλε «Νουμᾶ»

Μπορεῖ μιὰ φορὰ ἀκόμη προδότες νὰ μᾶς ποῦνε, μπορεῖ κ' ἐδῶ ρούμπλιχ νὰ μᾶς φωνάξουνε πῶς πέρνουμε, μπορεῖ τὴ φιλοπατρία τους—κατὰ πῶς τὴ νοιώθουνε—μερικῶνε νὰ τοὺς φανῇ πῶς προσβάλουμε, ἂν δημοσιεφτῇ ἐτοῦτο τὸ γράμμα ποῦ σήμερα σοῦ στέρνω.

Θέλω νὰ μιλήσω γιὰ τὸ ἐπεισόδιο τῆς Σμύρνης

Τώρα ποῦ ἡ Κυβέρνηση τόλυσε πειὰ τὸ ζήτημα—σωστὰ κατὰ τὴ γνώμη μου—μοῦ φαίνεται πῶς μπορῶ κ' ἐγὼ μαζὺ μὲ τοὺς ἄλλους, νὰ ξεπετάξω στὴ μέση καὶ τὴ δική μου ταπεινότατη γνώμη.

Ἂν ἤμουν Κυβέρνηση πρὶν νὰ κάμω παραστάσεις θὰ ἔλεγα στοὺς κυρίους αὐτοὺς ποὺ ἐσχίσανε τὶς σφραγίδες μιανῆς αὐτοκρατορίας, τὶς σφραγίδες ποὺ βέβαια θὰ εἴχανε πάνου τους ἕνα στέμμα:

— Κύριε Ἀντωνόπουλε καὶ κύριε Π. Ντεληγιάννη, ἐκάματε πολὺ ἄσκημα μὲ τὴ βιάση σας νὰ θέλετε νὰ σᾶς περάσῃ τὸ κέφι σας γιατὶ ἐσεῖς ἔτσι τὸ θέλετε. Καὶ μιὰ φορὰ ποῦ λέτε πῶς ἔχετε δίκιο καὶ γιὰ τοῦτο ἐθυμώσατε, ἀντὶς μὲ τὸ μπάμ καὶ μπούμ νὰ θέλετε νὰ τὄβρετε, ἔπρεπε σὰν κατώτεροι ποῦ εἶσαστε νὰ ρωτήσετε τοὺς ἀνωτέρους σας τί πρέπει νὰ κάμετε, ἔπρεπε νὰ ρωτήσετε τὸν Πρεσβευτή μας στὴν Κωνσταντινούπολη κι' αὐτὸς τὴ Κυβέρνησή του κι' ὅ,τι σᾶς ἐδιάταζε αὐτὴ νὰ κάνατε. Ὄχι μὲ τὴν ἐπιπολαιότη σας αὐτὴ νὰ ἐκθέτετε τοῦτο τὸ κακόμοιρο τὸ ἔθνος καὶ νὰ τὸ κάνετε νὰ δέχεται κατάμουτρα προσβολὲς τέτοιες ποῦ νὰ μὴ μπορεῖ νὰ λαβαίνῃ ἱκανοποίηση ἀμέσως καὶ ὅπως πρέπει.

Μὴ σᾶς ἐπέρασε ἀπὸ τὸ νοῦ πῶς εἴμαστε Ἀγγλία ἢ Γερμανία ἢ Ρωσσία γιὰ νὰ στείλουμε ὅπου μᾶς προσβάλουνε τρία—τέσσαρα πολεμικά μας καὶ νὰ ποῦμε στὸ προσβολέα μας: «Ζήτησέ μου συμπάθειο γιατὶ σ' ἔφαγα.»

Δὲν σκεφτόσαστε πῶς εἴμαστε μικροὶ κι' ἀδύνατοι καὶ πῶς ἔχουμε ἀνάγκη νὰ κάνουμε καμμιὰ φορὰ πῶς δὲν καταλαβαίνουμε γιατὶ τὸ ἐνάντιο δὲ μᾶς συμφέρει. Γιατὶ ἄν, ἐκεῖ ποῦ ὁ Σμυρνιὸς διοικητὴς ἔκλεισε τὸ μαγαζί, ἐσεῖς δὲν ἐπηγαίνατε νὰ τὸ ἀνοίξετε μὲ τὸ στανειό, παρὰ ἐπηγαίνατε μὲ τὸ ἴσιο δρόμο, βέβαια δὲ θὰ γινόντανε τὸ λυπηρὸ αὐτὸ ἐπεισόδιο ποῦ καὶ σὲ σένα, κύριε Π. Ντεληγιάννη, λίγο ἀκόμα νὰ σοῦ κάμῃ τὸ ψυχικὸ καὶ τὸ σπουδαιότατο ποῦ ἐπλήγωσε, τὴν ἐθνική μας φιλοτιμία, κ' ἔτσι δὲ θὰ εἴχανε αἰτία μιὰ φορὰ ἀκόμα νὰ μᾶς ψάλλουν τὸν ἐξάψαλμο ποῦὄταν βρίσκουνε εὐκαιρία μᾶς ψάλλουν οἱ ὀχτροί μας.

Αὐτὰ θὰ ἔλεγα ἂν ἤμουνα Κυβέρνηση σ' αὐτοὺς τοὺς κυρίους.

Καὶ τώρα ἕνα ἄλλο.

Δὲ σώνουνε τόσα κακὰ μὰ ἔχουμε κι' τὶς Ἀθηναϊκὲς πατσαβοῦρες. Οἱ πατσαβοῦρες αὐτὲς τῆς Ἀθήνας ποὺ ὅλα θέλουνε νὰ λένε πῶς ξέρουνε νὰ τὰ κρίνουνε, εἴχανε τὴν ἀπαίτηση νὰ φανῇ ἡ Κυβέρνησι αὐστηρότατη σ' αὐτὴ τὴ περίσταση, κ' ἐλέγανε μὲ τὸ μυαλό τους – τὸ μυαλό τους τὸ ξεμωραμένο—κ' ἐγράφανε εἰς τὶς τυπογραφικὲς στῆλες τους ποῦ—Θεὸς φυλάξοι !—γιὰ κύρια ἄρθρα μᾶς περνούσανε πῶς πρέπει ἢ νὰ φύγῃ ὁ Βαλῆς ἀπὸ τὴ Σμύρνη ἢ νὰ διακόψουμε τὴ φιλιὰ μὲ τὴ Τουρκιὰ γιὰ νὰ καμουμε ἂν χρειαστῇ κανένα δεύτερο 97, μὰ 97 τελειότερο ποῦ ὁ Ἐτὲμ νὰ μπῇ ὄχι στὴ Λάρισσα μοναχά, ὄχι στὴν. Ἀθήνα μὰ—μ' αὐτὴ τὴν ἐσωτερικὴ ἀχρεία κατάσταση ποῦ βρισκόμαστε—κάτου στὸ Ταίναρο.

Καὶ τὸ ξέρουνε αὐτὸ τὰ τυπωμένα χαρτιὰ πῶς ὁ Κιαμὴλ πασσᾶς δὲν εἶναι κανένας παληονωματάρχης ἀστυνόμος γιὰ νὰ ἀπαιτήσῃ ὁ ὀχτρός του βουλευτὴς νὰ τὸν διώξουν ἀπὸ τὸ χωριό τον φοβερίζοντας πῶς σ' ἐνάντια περίσταση θὰ φύγῃ ἀπὸ τὸ κόμμα....

Θὰ ἤθελα κι' ἄλλα πολλὰ γιὰ τὸ τύπο μας !!! νὰ σοῦ ἔγραφα, μὰ ὁ σκοπὸς ἀπὸ ἐτοῦτο τὸ γράμμα δὲν εἶναι αὐτὸς καὶ γιὰ τοῦτο

Σὲ φιλῶ
ΠΑΝΟΣ ΘΑΛΑΣΣΙΝΟΣ

ΑΣ Τ' ΑΚΟΥΝ ΟΙ ΔΑΣΚΑΛΟΙ !

Ὁ κ. Κ. Λαναρᾶς, γιατρὸς (μὲ τὸν τίτλο : Recompensé de l' Academie de Medecine de Paris) καὶ λόγιος, ποὺ μένει στὸ Βακοῦ τῆς Ρωσσίας μᾶς ἔστειλε ἕνα γράμμα ποὺ ἀξίζει νὰ τὸ διαβάσουν μὲ προσοχὴ οἱ δασκάλοι γιὰ νὰ βγάλουν ἀπὸ τὰ μάτια τους τὴ λάσπη ποὺ δὲν τοὺς ἀφήνει νὰ βλέπουν τὸ φῶς.

Ὁ κ. Λαναρᾶς ἔχει ἐκδώσει ἀρκετὰ βιβλία σημαντικά, Γιατρικὰ καὶ φιλολογικά, ὅλα γραμμένα στὴν καθαρεύουσα, τὴν ὁποία ἀπαρνιέται τόσο παλληκαρίσια σήμερα κι' ἀγκαλιάζει μ' ἀγάπη τὴν δημοτική, τὴν ἐθνική μας γλῶσσα.

Τὸ γράμμα τοῦ κ. Λαναρᾶ ἀρχίζει ἔτσι :

«. . . . Σᾶς παρακαλῶ νὰ μὲ γράψετε συντρομητὴ στὸ «Νουμᾶ» ἀπὸ τὴν πρώτη τοῦ Κ α λ ο μ η ν ᾶ, ὅπως λένε τὸ Μάη στὴ Σαμψοῦντα, γιατὶ μέσα σ' ἀφτὸ τὸ μῆνα φυτέβουνε τὰ καπνά τους, κι' ἀφτὸς θρέφει τοὺς δώδεκα.

«Ἡ «Κριτικὴ» πρώτη κι' ὁ «Νουμᾶς» δέφτερος μοῦδωσαν ἀφορμὴ νὰ μελετήσω λίγο τὸ ζήτημα τῆς γλώσσας μας. Καὶ χάρη στὸ βιβλίο τοῦ κ. Ἀντρεάδη (ποῦ τὸν εἴχαμ' ἐδῶ) καὶ στὰ βιβλία τοῦ Ψυχάρη (τὸ «Ταξίδι» καὶ τ' «Ὄνειρο τοῦ Γιαννίρη) ποὺ τἄφερε καὶ τὰ διάβασα (ὕστερα θὰ διαβάσω καὶ τὰ «Ρόδα καὶ Μῆλα» ποὺ τἄφερε κι' ἀφτὰ) εἶδα πῶς ἔχετε δίκιο νὰ γυρέβετε νἀρθῇ στὸ μέσο ἡ γλῶσσα τοῦ Ἔθνους μας, ποὺ δὲ θέλαμε νὰ τὴν ἀκούσουμε κάμποσα χρόνια ὁμπρός, γιατὶ τὴ νομίζαμε χυδαία κτλ. Γι' ἀφτὸ λοιπὸν γίνουμαι συντρομητὴς στὸ «Νουμᾶ», ποὺ μ' ἀρέσει, καὶ λίγο γιὰ τὶς ἐπιφυλλίδες του καὶ κἄτι ἄλλα ἄρθρα του.

«Δὲν εἶμαι κανένας μεγαλουσιάνος νὰ πῶ τὴ γνώμη μου γιὰ τὰ ἐθνικὰ πράματα, ἀλλὰ βλέπω τώρα πῶς ἄσκημα περπατούσαμε ὡς τὰ σήμερα καὶ γι' ἀφτὸ ἴσως δὲν πηγαίνουμε μπροστά. Γιὰ μᾶς πιὰ ὡς ἄτομα πέρασε, μὰ γιὰ τοὺς ἀπογόνους μας εἶναι καιρὸς νὰ προσπαθήσουμε νὰ τοὺς φέρουμε σὲ θεογνωσία».

Κ. ΛΑΝΑΡΑΣ

δὲν πηγαίνω στοὺς ἁγίους ποῦ μοῦ συσταίνουν τούρκισσες καὶ ρωμιὲς ὑπηρέτριες, ἀλλὰ ρωτῶ σᾶς. Ἔχω τὸ λόγο μου ποῦ σᾶς ρωτῶ. Μ' ἐνοεῖτε τώρα ; Ἀπαιτῶ ἀπὸ σᾶς σοβαρότητα ποῦ δὲν τρομάζει σὲ τίποτε. Μπορῶ νὰ ὑποφέρω βαθειὲς πίκρες. Γι' αὐτὸ ἀφῆστε κάθε ὑπεκφυγή. Ξέρω, δὲν ὑπάρχει καμμιὰ πιθανότης νὰ γιατρευθῇ !

Ο ΓΙΑΤΡΟΣ.—(Σκέπτεται, ἔπειτα κουνεῖ θλιβερὰ τὸ κεφάλι). Τί νὰ σᾶς πῶ ! Δυστυχῶς δὲν μποροῦμε νὰ ἔχωμε μεγάλες ἐλπίδες.

ΣΩΤΗΡΗΣ.—Εὐχαριστῶ. Τὸ ἤξερ' αὐτό. Μὰ ἕνα πρᾶγμ' ἀκόμα, σᾶς παρακαλῶ. Τὸ ξέρετ' ἐκεῖνο τὸ τρελλὸ παιδὶ ποῦ γυρίζει στοὺς δρόμους..

Ο ΓΙΑΤΡΟΣ.—Τὸ παιδὶ τῆς Ἑβραίας ;

ΣΩΤΗΡΗΣ. – Ναί. Ἡ ἴδια μοῖρα περιμένει καὶ τὸ δικό μου παιδί ;

Ο ΓΙΑΤΡΟΣ.—Μὴ μ' ἐρωτᾶτε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο ! Σ' αὐτὴ τὴν ἐρώτησι δὲν μπορῶ νὰ σᾶς ἀπαντήσω .. Χαίρετε.

(Ὁ Γιατρὸς φεύγει).

ΣΩΤΗΡΗΣ.—Γι' αὐτὸ ποῦ δὲ θέλησες νὰ μοῦ πῇς σ' εὐχαριστῶ σχεδὸν περισσότερο παρὰ γιὰ 'κεῖνο ποῦ μοῦ εἶπες ξάστερα !

(Ἐπιστρέφει στὴν αὐλή).

Ο ΠΑΠΠΑΣ.—Τί εἶπε ὁ γιατρός ;

ΣΩΤΗΡΗΣ. —Εἶναι σάπιες οἱ ρίζες τῆς ζωῆς τοῦ παιδιοῦ μου, παπᾶ Γιώργη ! Καταλαβαίνεις τὶ θὰ 'πῇ αὐτό ;... οἱ ρίζες τῆς ζωῆς ! Ἐκείνη ἡ τρισβαθη δύναμις ποῦ βαστάει τὴ ζωή. Δὲν εἶν' ἀρρώστεια ποῦ φέρνει τὸ θάνατο ἢ γιατρεύεται. Τὸ παιδί μου εἶναι καταδικασμένο νὰ ζήσῃ !

Ο ΠΑΠΠΑΣ.—Κανεὶς στὸν κόσμο, παιδί μου, δὲν εἶναι ἐλεύθερος ἀπὸ βάσανα: Πρέπει νὰ τὸ ὑποφέρῃς μ' ὑπομονὴ καὶ νὰ ὑποταχθῇς στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ... Πρέπει νὰ ὑποφέρῃς τὴ δυστυχία σου χωρὶς πεῖσμα καὶ χωρὶς παράπονο κατὰ τοῦ Θεοῦ, παιδί μου!

ΣΩΤΗΡΗΣ.—Δὲν παραπονοῦμαι οὔτε κατὰ τῆς μοίρας... οὔτε κατὰ τοῦ Θεοῦ !... Αὐτὸ ποῦ ἔγινε, ἔπρεπε νὰ γίνῃ !

Ο ΠΑΠΠΑΣ.—Δὲν μποροῦμε νὰ μαντέψωμε τὰς βουλὰς τοῦ Θεοῦ, παιδί μου!

ΣΩΤΗΡΗΣ.—Ὦ ! Ξέρω πόνους ποῦ μποροῦσε νὰ τοὺς εὐλογῇ κανεὶς γιατὶ μὲ τὸ μαστίγωμά τους μᾶς σηκώνουν ἀπάνω ἀπὸ τοὺς ταπεινοὺς βάλτους τῆς ὑπάρξεως. Μὰ ὁ πόνος τοῦ ἄρρωστου παιδιοῦ μου δὲν εἶν' ἀπ' αὐτούς, παπᾶ Γιώργη ! Μὲ ἄκουσες καλά ; Ὁ πόνος τοῦ παιδιοῦ μου ! Γιὰ τὸν πόνο τοῦ παιδιοῦ μου πρόκειται τώρα' ὄχι γιὰ τὸ δικό μου ! Ἐγὼ θὰ μποροῦσα νὰ τὴν ὑποφέρω τὴν δυστυχία... ὡς τὸ τέλος τῆς ζωῆς μου... καὶ παραπέρα ἀκόμα, ἂν ὑπάρχῃ ζωὴ κάπου παραπέρα. Ἀλλὰ γιατί, γιατί, παπᾶ μου, νὰ εἶναι ὑποχρεωμένο τὸ παιδί μου νὰ ὑποφέρῃ τὰ χτυπήματα τῆς μοίρας, ἐνῷ δὲν ἔφταιξε διόλου ;

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ Β'. ΠΡΑΞΕΩΣ

(ἀκολουθεῖ)

ΦΤΗΝΑ ΒΙΒΛΙΑ

Στὸ γραφεῖο τοῦ «Νουμᾶ» καὶ στὰ κιόσκια τῆς Ὁμονοίας, καὶ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν πουλιοῦντε, τἀκόλουθα βιβλία, ΜΙΑ ΔΡΑΧΜΗ τὸ ἕνα — κ' ἕνα φρ. χρ. γιὰ τὸ Ἐξωτερικό:

Τοῦ ΨΥΧΑΡΗ : «Τὄνειρο τοῦ Γιαννίρη» καὶ τὸ «Ταξίδι μου». —Τοῦ ΠΑΛΛΗ : «Ἥλιος καὶ Φεγγάρι».—Τοῦ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗ: «Ἡ Μαζώχτρα (διήγημα) καὶ ὁ Βουρκόλακας (δρᾶμα).—Τοῦ ΦΩΤΙΑΔΗ: «Τὸ γλωσσικὸ ζήτημα καὶ ἡ ἐκπαιδευτική μας ἀναγέννησις».—Τοῦ ΦΙΛΗΝΤΑ «Γραμματικὴ τῆς Ρωμέϊκης γλώσσας» καὶ «Ἀπὸ τοὺς θρύλους τῶν αἰώνων» (ποιήματα).

Οἱ ἀγοραστὲς τῶν ἐπαρχιῶν πληρώνουν 30 λεπτὰ ταχυδρομικὰ γιὰ κάθε βιβλίο.

Οἱ ἀγοραστὲς τοῦ ἐξωτερικοῦ δὲν πληρώνουν ταχυδρομικά.

ΟΙ ΚΟΡΦΙΑΤΕΣ

Φίλε «Νουμᾶ»,

Στὸ προπερασμένο φύλλο εἶδα νὰ γράφῃ ἕνας ἀπὸ τὴ Μεθώνη μὲ ὑπογραφὴ Μ. τὰ χ ά λ ι α τῆς Κέρκυρας. Πολὺ θὰ μὲ συχωρέσῃ καὶ θὰ μοῦ ἐπιτρέψῃ αὐτὸς ὁ κύριος, νὰ τοῦ διορθώσω κἄποια λάθη ποῦ ἔχει στὸ γράμμα του, ποῦ βέβαια θὰ τἄγραψε μὲ ξένες πληροφορίες ἢ ἀπὸ ἐντύπωσες ποῦ ἐπῆρε μένοντας στὸ Νησί μας ὀλίγες ἡμέρες ἢ καὶ περνῶντας διαβατικὸς ἀπ'ἐδώ. Τὰ λάθη τοῦτα εἶνε κοινὰ καὶ συχνὰ ποῦ ἠμπορεῖ καθένας νὰ τὰ πάθῃ μένοντας σ'ἕνα τόπο λίγες μέρες ἢ καὶ περνώντας διαβατικὸς ἀπ' ἐκεῖ. Τέτοια λάθη δὲν εἶνε δύσκολο νὰ διορθώνονται, σὰν δὲν προέρχονται ἀπὸ κανένα πάθος. Καθὼς λόγου χάρη τὰ Τ ζ ο υ μ έρ κ α περνοῦν στὴν πρόοδο τὴν Κέρκυρα, πῶς ὁ Κορφιάτης Πρωθυπουργὸς κάμνει Ἰ ν τ ι ά ν ι κ α μάγια, καὶ γιὰ ἐπίλογο φέρνει ὁ κ. Μ. πῶς «πρέπει πρῶτα ὁ Κορφιάτης νὰ φτιάσῃ τὸ νησί του κι' ἔπειτα νά στέκεται πρωθυπουργός.» Τώρα πῶς στέκεται πρωθυπουργὸς ὁ κ. Θεοτόκης, αὐτὴ εἶνε δουλειὰ δική του καὶ τοῦ Λαοῦ ποῦ τὸν φέρνει τὸ συχνό· ἂν αὐτὸ πάλε γίνεται μὲ μάγια ἢ μὲ ἄλλο τι οὔτε θέλω νὰ τὸ ξετάσω μὰ οὔτε καὶ δουλειὰ δική μου εἶνε νὰ τὸ συζητήσω. Ἂν ἔφτιασε ὅμως τὴν Κέρκυρα ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ξέρω καλὰ καὶ ἂς τὸ γνωρίζῃ ὁ κ. Μ. καὶ κάθε ἄλλος πῶς οἱ Κορφοὶ ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ποῦ ἔγινε Δήμαρχος, Βουλευτὴς καὶ Πρωθυπουργὸς πάντα ὠφελήθηκαν καὶ ἔκαμαν τόσα γερὰ πηδήματα στὴν κοινωνικὴ πρόοδο καὶ εἰς ὅλες τὶς βιοποριστικὲς τέχνες, ὅσα οὐδὲ στὴν ἐποχὴ τῶν Ἄγγλων ποῦ ἐξόδευαν λίρες καὶ δὲν φορολογοῦσαν. Τὸ μεγάλο τοῦτο καλὸ νομίζω πῶς εἶνε αἰτία ποῦ τὸ ἐξοχικὸ στοιχεῖο βγάζει πάντα στὶς ἐκλογὲς τὸν συνδυασμὸ τοῦ Πρωθυπουργοῦ μὲ 4 χιλιάδες περισσοὺς ψήφους. Τώρα, ἂν οἱ Κορφιάτες χωρικοὶ δὲν περνοῦν σὰν τοὺς Ἐλβετοὺς δὲν εἶνε δύσκολο νὰ τὸ καταλάβῃ ὁ καθένας, γιατὶ κανεὶς χωρικὸς Ἕλληνας δὲν εἶνε Ἐλβετός, ἀλλὰ ὅλοι στὴν ἴδια θέση καὶ κατάσταση βρίσκονται. Καὶ ἂν ἐδῶ οἱ δουλευτάδες δουλεύουνε μὲ 3 ἢ 4 δραχ. τὴν ἡμέρα (ὄχι μὲ μία) στὴ Μεθώνη βέβαια θὰ δουλεύουν μὲ 4 ἢ 5 δραχ. Κι' ἂν τὰ κορίτσια τῆς ἐξοχῆς δουλεύουν μὲ 60 ἢ 80 λεπτὰ τὴν ἡμέρα καὶ τὸ φαΐ τους γιὰ νὰ φτιάσουν σιγά, σιγὰ τὰ γιορτάτικα ροῦχά τους καὶ φορέματά τους δὲν τὸ βλέπω γιὰ κακό, γιατὶ τέτοια εἶδα καὶ τὴν Κεφαλονιὰ καὶ στὴ Ζάκυνθο καὶ βέβαια τὸ ἴδιο θὰ γίνεται σ' ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου. Ἕνα μόνο σωστὸ κι' ἀληθινὸ ἀλησμόνησε ὁ κ. Μ. νὰ γράψῃ, ποῦ γι' αὐτὸ βέβαια δὲν φταίει ὁ Πρωθυπουργός, ὅτι οἱ χωρικοὶ Κορφιάτες εἶνε τεμπέληδες καὶ σπάταλοι ὅτι ἀγαποῦν τὴν πατρίδα τους σὰν τὸν μπόμπολα τὸ καυχί του καὶ τοῦτο εἶνε ἀφορμὴ νὰ μὴ μποροῦν νὰ ἀσφαλίσουνε μιὰ ζωὴ ἥσυχη καὶ καλή, ἀλλὰ πάντα νὰ περιμένουν τὴν εὐτυχία τους ἀπὸ τὴν ἰδιότροπη, τὴν παιγνιδιάρικη φύση ποῦ εἶνε τόσο εὔρωστη καὶ πλούσια στὸ Νησί μας.

ὁ Φίλο σας ς
Ἠλ. Σταῦρος

Κέρκυρα. Μάϊος 1904.

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

— κ. Herb Krüg Königsb. Τὰ λάβαμε καὶ σᾶς εὐχαριστοῦμε. Θὰ σᾶς γράψουμε. — κ. Ροδόφιλο στὴν Πόλη. Δὲ μᾶς νοιώσατε καλά. Ἴσως φταῖμε καὶ μεῖς γι' αὐτό. Ἀδιάντροπο δὲν εἶναι ποὺ νὰ μὴ μπορῇ νὰ δημοσιευτῇ. Μιὰ δυὸ λέξεις του νἀλλάξουνε καὶ βολεύονται τὰ πράματα. Βλέπετε ὁ κόσμος δὲν μπορεῖ ἀκόμα νὰ συνειθίσῃ τὴν ἀλήθεια γυμνή. Θὰ γίνῃ κι αὐτὸ μὲ τὸν καιρό. — δ. Πεταλούδα. Ὁ μικρὸς διαγωνισμός, καθὼς τὸ λέμε κι ἀλλοῦ, θὰ γίνῃ καὶ τὸ Μάη καὶ θὰ γίνεται, ἐλπίζομε κάθε μῆνα. Τριάντα λέξεις ὅμως μοναχά, ὄχι περισσότερες. Ἂν ἐκεῖνο ποὺ βραβεύεται σήμερα ἔχει περισσότερες, θὰ πῇ πὼς δὲν εἶταν ἄλλο καλύτερο καὶ γι' αὐτὸ παραβλέψαμε. Ἔπειτα ἦταν καὶ πρώτη φορά. Ἄλλοτες δὲν θὰ ξαναγίνῃ. — Ἕναν ἐξόριστο Μεθώνη. Καλό. Θὰ δημοσιευτῇ μὲ τὴ σειρά του κι αὐτό. — κ. Ν. Καλ. Τὰ εἴπαμε, ὅσα μᾶς γράφετε, στὸν κ. Σταρινόπουλο καὶ σᾶς εὐχαριστεῖ. Τὸ μεγαλύτερο καλὸ τοῦ «Κρασιοῦ» εἶναι, ὅπως καὶ τὸ γράφετε, πὼς μπορεῖ νὰ τὸ διαβάσῃ ἕνας ἐργατικός, ποὺ μόλις ἔμαθε νὰ συλλαβίζῃ, καὶ νὰ γίνῃ ἀμέσως ἐπιστήμονας στὸ ζήτημα τῆς κατασκευῆς τοῦ κρασιοῦ.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ
ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΚΑΤΑ ΤΗΝ 30 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1904

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ

		30 Ἀπριλίου 1904	31 Μαρτίου 1904
Ταμεῖον	Εἰς μεταλλικόν	2,932,930.76	2,059,240.10
	» Τραπεζικὰ γραμμάτια Ἰονικῆς Τραπέζης	154,090 —	187,250.
	» Κερματικὰ » δίδραχμα καὶ μονόδραχμα	3,327,880.—	3,508,711.—
Ἐξωτερ. λογαριασμοί.	(Ἀντίτιμον μεταλ. εἰς τὸ ἐξωτερικὸν	18,782,789.46	16,125,865.03
	(Προϊὸν ἐκδοθέντος Ἐθν. Δαν. εἰς χρ. Ἑλ. Σιδηρ. 4 ο/ο τοῦ 1902	2,629,256.42	2,789,421.43
Δάνειον πρὸς τὴν Ἑλλ. Κυβέρν.	ἐπ'ἀναγκαστικῇ κυκλοφ. τραπ. γραμ.	68,778,575.42	68,778,575.42
» » »	» διδράχμων καὶ μονοδράχμων	12,750,000.—	12,750,000.—
Ὁμολ. Ἐθνικῶν δανείων	(Εἰς χρ. δρ. 23,767,036.80 (» τραπ. γραμ. » 29,134,575.—	52,901,611.80	52,901,611.80
Προεξοφλήσεις		19,334,798.82	19,359,800.97
Καθυστερήσεις προεξοφλήσεων		2,886,559.45	2,948,999.55
Δάνεια καὶ ἀνοικτοὶ λ)σμοὶ ἐπ' ἐνεχύρῳ χρηματογρ.		12,164,336.89	12,387,371.10
Δάνεια ἐπ' ἐνεχύρῳ ἐμπορευμάτων		503,261.15	930,083 70
Δάνειον πρὸς τὴν Σταφιδ. Τράπ.	ἐπ' ἐγγυήσει τοῦ Κράτους.	5,269,657.04	5,737,366.47
Δάνεια καὶ ἀνοικτοὶ λ)σμοὶ ἐπὶ ὑποθήκῃ		50,422,427.43	50,372,486.87
Δάνεια εἰς δήμους λιμένας, καὶ λοιπὰ νομικὰ πρόσωπα		42,019,653.81	42,088,239.09
Χορηγήσεις εἰς γεωργοκτηματίας		11,614,631.15	11,180,225.—
Καθυστερήσεις χορηγήσεων εἰς γεωργοκτημ. καὶ γραμ. Πρ. Τραπ. Ἠπειροθεσσαλίας		4,331,455.49	4,334,380.14
Μετοχαὶ εἰς ἐγχωρίους Ἑταιρίας		4,210,789.75	4,302,077.25
Συμμετοχὴ εἰς Τράπεζαν Κρήτης		1,500,000.—	1,500,000.—
Τοκομερίδια ἐν γένει			99,134.12
Καταστήμ. Τραπέζ. καὶ κτήμ. ἐξ ἀναγκαστ. ἐκποιήσεων		8,382,267.17	8,336,854.35
Ἀπαιτήσεις ἐπισφαλεῖς		2,835,971.23	2,818,404.20
Ἔξοδα ἐγκαταστ. (ἰδίως δαπάνη κατασκευῆς τραπεζ. γραμματίων)		1,661,698.40	1,654,608.85
Διάφοροι λογαριασμοί			
Λογαριασμοὶ τρίτων ἐν τῷ ἐξωτερικῷ			78,936.68
Ὑπηρεσία Ἐθνικῶν-δανείων εἰς χρυσὸν			
Λογαριασμὸς ἐξαγ. συμμετοχῆς Κυβερνήσ. εἰς κέρδη ἐκ τρ. γραμμ.		1.863,680.—	1,863,680.—
Ἐξαγορὰ προνομίου Προνομ. Τραπέζης Ἠπειροθεσσαλίας		1,440,000.—	1,440.000.—
Προμήθεια τροπῆς λαχειοφόρου δανείου (εἰς τραπ. γραμμάτια		600,000.—	600,000.—
Διάφορα		527,295.02	425,948.49
		333,825,612.02	331,559,271.65

ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ

Μετοχικὸν Κεφάλαιον		20,000,000.—	20.000,000.—
Ἀποθεματικὰ κεφάλαια		13,500,000.—	13,500,000.—
Τραπεζικὰ γραμμάτια ἐν κυκλοφορίᾳ :			
I Διὰ λ)σμὸν τῆς Κυβερνήσεως	δρ. 68,778,575.42		
II » » Τραπέζης	52,369,694.31	121,148,269.73	123,550,648.60
Κερματικὰ γραμμάτια δίδραχμα καὶ μονόδραχμα		12,750,000.—	12,750,000.—
Καταθέσεις ἄνευ τόκου εἰς μεταλλικόν		1,063,233.97	1,081,352.01
Καταθέσεις ἄνευ τόκου		16,259,335.75	15,045,389.42
Ἐπιταγαὶ πληρωτέαι		1,347,565.34	1,058,003.82
Μερίσματα πληρωτέα		391,629.86	516,404.86
Καταθ. Δημοσ. διὰ χορηγήσεις δανείων κατὰ τὸν ΒΦΜ' νόμον		283,749.94	283,749.94
Διεθν. Οἰκ. Ἐπιτροπὴ λ)σμὸς καταθ. ἐκ δημ.			
ὑπεγγ. προσ. (Εἰς χρυσ.	δρ. 1,369.509.57		
(» τρ. γρ.	» 4,573,205.01	5,942,714.58	2,772,365.58
Ὑπηρεσία Ἐθνικῶν δανείων εἰς χρυσὸν		86,326.90	49,236.85
» » » » τραπεζικὰ γραμμάτια		232,768.55	265,256.25
Καταθέσεις Δημοσίου εἰς χρυσὸν		160,763.81	24,465.99
Καταθέσεις Δημοσίου ἐπὶ τόκῳ εἰς τραπεζ. γραμμάτ.		119,481.26	2,719,481.26
Εντ. κατάθ. Δημ. εἰς χρ. διὰ τὴν κατασκ. Σ. Π-Δεμερλῆ-Συνόρ.		2,629,256.79	2,789,421.43
» » τραπ. γραμμάτια		1,754,997.69	2,567,095.65
Καταθέσεις Δημοσ. εἰς τραπεζ. γραμμ. κατὰ τὸν Νόμον ,ΒΨΕ'		5,474,449.55	5,474,449.55
Καταθ. ἔντοκοι.		67,428,793.09	67,309,158.96
Λαχειοφόρον δάνειον Τραπέζης		47,047,770.—	47,047,770.—
Ὑπηρεσία λαχειοφόρου δανείου Τραπέζης		1,097,458.—	1,196,300.—
Καταθέσεις Ταμιευτηρίου		3,448,061.08	3,431,425.89
Λογαριασμοὶ τρίτων ἐν τῷ ἐξωτερικῷ		844,587.81	
Συμμετοχὴ Τραπ. Ἰονικῆς καὶ Ἀθηνῶν εἰς Δάν. Σταφ. Τραπέζης		2,428,106.45	2,555,627.84
Διάφοροι λογαριασμοὶ		6,279,920.62	3,281,945.09
Διάφορα		2,106,371.26	2,289,722.66
		333,825,612.03	331,559,271.65

Ἐν Ἀθήναις τῇ 8 Μαΐου 1904

Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Λογιστηρίου
Π. Α. ΚΟΥΤΣΑΛΕΞΗΣ